
Prof. Laura Monsalve

Assignatura: Drets humans i educació
3 º de Pedagogia curs 2012-2013

Els drets humans. Perspectiva històrica

El Cilindre de Ciro (539 A.C.)

L'any 539 aC, els exèrcits de Ciro el Gran, el primer rei de la Pèrsia antiga, van conquerir la ciutat de Babilònia. Però les seues següents accions van ser les que van marcar un avanç significatiu per a l'Home. Va alliberar als esclaus, va declarar que totes les persones tenien el dret a escollir la seua pròpia religió, i va establir la igualtat racial. Aquests i altres decrets van ser gravats en un cilindre de fang cuit.

Conegut hui com el Cilindre de Ciro, aquest document antic ha estat reconegut en l'actualitat com el primer document dels drets humans al món. Està traduït en els sis idiomes oficials de les Nacions Unides i les seues disposicions són anàlogues als primers quatre articles de la Declaració Universal dels Drets Humans.

Ciro el Gran, el primer rei de Pèrsia, va alliberar als esclaus de Babilònia, en 539aC

La Difusió dels Drets Humans

Des Babilònia, la idea dels drets humans es va difondre ràpidament per l'Índia, Grècia i finalment a Roma. Açí va nàixer el concepte de "lleï natural", després d'observar el fet que les

---

Prof. Laura Monsalve

persones tendien a seguir, en el transcurs de la vida, certes lleis que no estaven escrites, i la llei romana es basava en idees racionals derivades de la naturalesa de les coses.

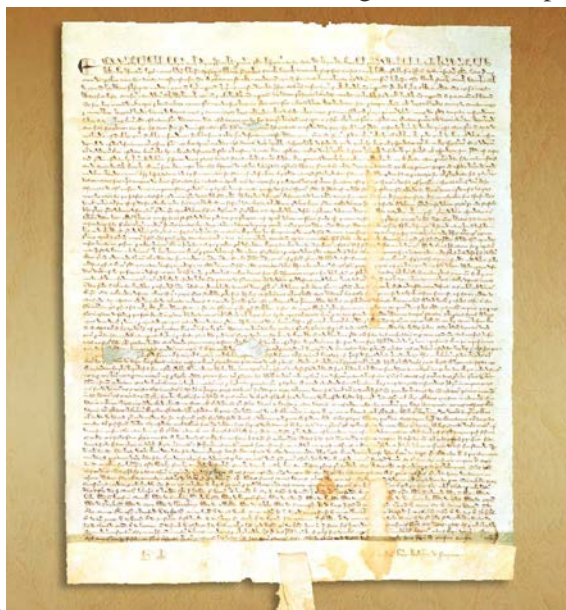
Els documents que afirmen els drets individuals son: la Carta Magna(1215), la Petició del Dret(1628), la Constitució dels Estats Units(1787), la Declaració Francesa dels Drets de l'Home i del Ciutadà(1789), i la carta de Drets dels Estats Units(1791)són els precursors escrits de molts dels documents dels dret humans de l'actualitat.

La Carta Magna d'Anglaterra(1215)

Es podria dir que la Carta Magna o la "Gran Carta", va ser la influència primitiva més significativa en l'extens procés històric que va conduir a la llei constitucional actual al món de parla anglesa.

En1215,després que el rei Joan d'Anglaterra violara un nombre de lleis i tradicions antigues amb que s'havia governat Anglaterra, els seus súbdits el van forçar a signar la Carta Magna, la qual enumera el que després va ser considerat com els drets humans. Entre ells hi havia el dret de l'església a estar lliure de la intervenció del govern, els drets de tots els ciutadans lliures a posseir i a heretar propietat si que els protegira d'impostos excessius. Va establir el dret de les vídues que posseïen propietats per decidir tornar a casar-se, i estableix principis de garanties legals i igualtat davant la llei.

Considerada àmpliament comú dels documents legals més importants en el desenvolupament de la democràcia moderna, la Carta Magna va ser un punt de canvi crucial en la lluita per la

llibertat.

La Carta Magna, o "Gran Carta", firmada por el Rey de Inglaterra en 1215, fue un punto de inflexión en los derechos humanos.

La Carta Magna d'Anglaterra (1215)

El següent hito reconegut en el desenvolupament dels drets humans va ser la petició del dret, produïda el 1628 pel Parlament anglès i enviada a Carlos I com una declaració de llibertats civils. El rebuig del Parlament per finançar la impopular política externa del rei, va causar que el seu govern exigís préstecs forçosos i que hagueren de aquarterar les tropes en les cases dels súbdits com una mesura econòmica.

L'arrest i empresonament arbitraris per oposar-se a aquestes polítiques, va produir al Parlament una hostilitat violenta cap Carles i George Villiers, el primer duc de Buckingham. La Petició del Dret, iniciada per Sir Edward Coke, es va basar en estatuts i documents oficials anteriors i fa valer quatre principis: (1) No es podrà recaptar cap impost sense el consentiment del Parlament. (2) No es pot empresonar a cap súbdit sense una causa provada (reafirmació del dret d'habeas corpus), (3) A cap soldat se li pot aquarterar causa de la seua ciutadania, i (4) No es pot utilitzar la llei marcial en temps de pau.

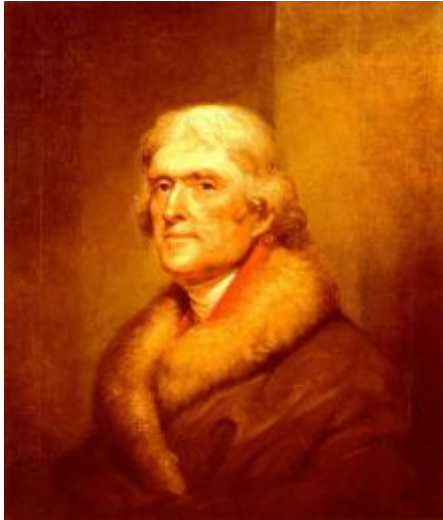

En 1628 el Parlamento Inglés enviò esta declaración de libertades civiles al Rey Carlos I.

La Declaració d'Independència dels Estats Units (1776)

El 4 de juliol de 1776, el Congrés dels Estats Units va aprovar la Declaració d'Independència. El seu autor principal, Thomas Jefferson, va escriure la Declaració com una explicació formal de perquè el Congrés havia votat el 2 de juliol per declarar la Independència de Gran Bretanya, més d'un any després de l'esclat de la Guerra de la Revolució dels Estats Units, i com la declaració anunciava que les tretze Colònies Americanes ja no eren part de l'Imperi Britànic. El Congrés va publicar la Declaració d'Independència en diverses formes. Inicialment es va publicar com un imprès en gran format que va ser distribuït àmpliament i llegit al públic.

Filosòficament, la declaració fa èmfasi en dos temes: drets individuals i el dret de revolució. Aquestes idees van arribar a ser àmpliament acceptades pels nord-americans i també influenciaren particular a la Revolució Francesa.

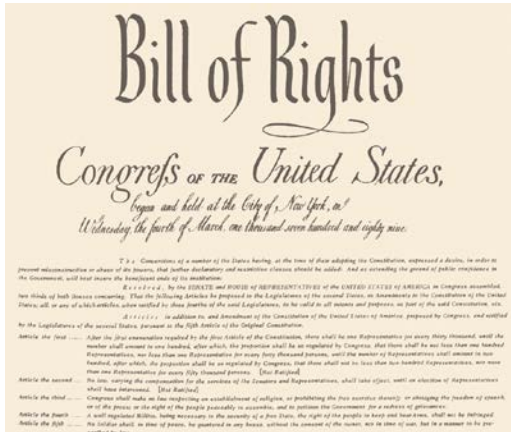
En 1776, Thomas Jefferson, escribió la Declaración de Independencia Americana

La Constitució dels Estats Units d'Amèrica (1787) i la Carta de Drets (1791)

Escrita a l'estiu de 1787 a Filadèlfia, la Constitució dels Estats Units d'Amèrica és la llei fonamental del sistema federal nord-americà i és el document històric del món occidental. És la constitució nacional escrita més antiga en ús i defineix els organismes principals del govern i les seues jurisdiccions, i els drets bàsics dels ciutadans.

Les primeres deu enmiendes a la Constitució (la Carta de Drets), van entrar en vigor el 15 de desembre de 1791, limitant els poders del govern federal dels Estats Units i protegint els drets de tots els ciutadans, residents i visitants en territori nord-americà.

La Carta de Drets protegeix la llibertat d'expressió, la llibertat religiosa, el dret de tindre i portar armes, el dret de reunir-se i la llibertat de petició. També prohibeix la recerca i confiscació irraonable, càstig cruel i inusual i la autoincriminació obligada. Entre les proteccions legals que ofereix, la Carta de Drets li prohibeix al Congrés fer qualsevol llei respecte a l'establiment de religió i li prohibeix al govern federal privar qualsevol persona de la vida, llibertat o propietat sense el degut procés legal. En casos criminals federals es requereix d'una acusació per un gran jurat, per qualsevol delictes capital, o crim reprobable, garanteix un judici públic ràpid amb un jurat imparcial al districte en el qual el crim va ocórrer, i prohibeix el doble enjudiciament.

La Carta de Derechos de la Constitución de EE.UU. protege las libertades básicas de los ciudadanos de Estados Unidos.

La declaració dels Drets de l'Home i del Ciutadà 1789 (França)

El 1789, el poble de França va causar l'abolició d'una monarquia absoluta i va crear la plataforma per a l'establiment de la primera República Francesa. Només sis setmanes després de l'atac a la Bastilla, i tot just tres setmanes després de l'abolició del feudalisme, l'Assemblea Nacional Constituent va adoptar la Declaració dels Drets de l'Home i del Ciutadà com el primer pas per escriure la constitució de la República Francesa.

La Declaració proclama que a tots els ciutadans se'ls han de garantir els drets de "llibertat de propietat, seguretat, i resistència a l'opressió". Argumenta que la necessitat de la llei es deriva del fet que "... l'exercici dels drets naturals de cada home, té només aquells límits que assegurin als altres membres de la mateixa societat el gaudeix d'aquests mateixos drets". Per tant, la Declaració veu la llei com "una expressió de la voluntat general", destinada a promocionar esta equitat de drets i prohibir "només accions nocives per a la societat".

Después de la Revolución Francesa en 1789, la Declaración de los Derechos del Hombre y del Ciudadano otorgó libertades específicas contra la opresión, como "una expresión de la voluntad del pueblo".

La Primera Convenció de Ginebra (1864)

El 1864, setze països europeus i diversos països d'Amèrica van assistir a una conferència a Ginebra, per invitació del Consell Federal Suís, i per iniciativa de la Comissió de Ginebra. La conferència diplomàtica es va dur a terme amb el propòsit d'adoptar un conveni per al tractament de soldats ferits en combat.

Els principis més importants establerts a la Convenció i mantinguts per les últimes Convencions de Ginebra estipulen l'obligació de proveir atenció mèdica sense discriminació a personal militar ferit o malalt i de respectar el transport i l'equip del personal mèdic amb el signe distintiu de la creu vermella sobre fons blanc.

El documento original de la primera Convención de Ginebra en 1864 promovió el cuidado de los heridos de guerra

Les Nacions Unides (1945)

La Segona Guerra Mundial havia avançat violentament del 1939 al 1945, i en aproximar la fi, les ciutats de tot Europa i estaven en ruïnes. Milions de persones van morir, milions més van quedar sense llar o morien de fam. Les forces russes s'acostaven, envoltant les restes de la resistència alemanya. Al Pacífic, la infanteria de Marina dels Estats Units encara estaven lluitant contra les forces japoneses atrinxerades en illes com Okinawa.

L'abril de 1945, delegats de cinquanta nacions es es van reunir a San Francisco, plens d'optimisme i esperança. L'objectiu de la Conferència de les Nacions Unides sobre Organització Internacional era crear un organisme internacional per promoure la pau i evitar guerres futures.

Els ideals de l'organització es van establir en el preàmbul a l'Acta constitutiva que van proposar: "Nosaltres, la gent de les Nacions Unides, estem decidits a protegir les generacions futures del flagell de la guerra, la qual dues vegades en la nostra vida ha produït un sofriment incalculable a la humanitat".

L'Acta Constitutiva de la nova organització de les Nacions Unides va entrar en vigència el 24 d'octubre de 1945, data que es celebra cada any com a Dia de les Nacions Unides.

Cincuenta naciones se reunieron en San Francisco en 1945 y fundaron la Organización de las Naciones Unidas para proteger y promocionar la paz

La Declaració Universal dels Drets Humans (1948)

Per 1948, la nova Comissió de Drets Humans de les Nacions Unides s'havia apoderat de l'atenció mundial. Baix la presidència dinàmica d'Eleanor Roosevelt viuda del president Franklin Roosevelt, defensora dels drets humans per dret propi i delegada dels Estats Units davant l'ONU, la Comissió es va disposar a redactar el document que es va convertir en la Declaració Universal dels Drets Humans. Roosevelt, a qui es va atribuir la inspiració del document, es va referir a la Declaració com la Carta Magna internacional per a tota la humanitat. Va ser adoptada per les Nacions Unides el 10 de desembre de 1948.

En el seu preàmbul i en l'article 1, la Declaració proclama, sense cap equivocacions, els drets inherents a tots els éssers humans: "La ignorància i el menyspreu dels drets humans han resultat en actes de barbàrie que revolten la consciència de la humanitat, Tots els éssers humans naixen lliures i iguals en dignitat i drets".

Els països membres de les Nacions Unides es van comprometre a treballar junts per promoure els 30 Articles dels drets humans que, per primera vegada en la història, s'havien reunit i sistematitzat en un sol document. En conseqüència, molts d'aquests drets, en diferents formes, en l'actualitat són part de les lleis constitucionals de les nacions democràtiques.

La Declaración Universal de Derechos Humanos ha inspirado a muchas otras leyes y tratados sobre los derechos humanos por todo el mundo.

La actuació de les Organitzacions Internacionals i Les ONG bany Matèria de Drets Human Humans.

Estratègies d'Intervenció dels organismes internacionals en les Nacions Unides (FAO, OIT, UNESCO, OMS, PNUD, UNICEF), quart de Matèria DRETS HUMANS

En aquest tema tractarem la descripció, el desenvolupament i els objectius principals de les ONGs, FAO, OIT, OMS, PNUD, UNESCO i UNICEF. Les funcions d'aquestes organitzacions sense ànim de Lucre Sempre van enfocades cap a la llibertat, el respecte i el foment dels principis que es prediquen en les Diferents ONG'S.

Les ONG son Organitzacions creades independentment dels governs, Nacionals, Regionals i / o locals.

Poden adoptar different estatus tal com, Associacions, Fundacions, Corporacions i Cooperatives, entre altres.

Es considera una ONG a qualsevol organitzacions sense ànim de lucre, que tenen un objectiu igualitari, el bé comú dels seus associats o de la comunitat sense ser el seu servei principal l'interès econòmic.

En quant als àmbits d'acció, les ONG'S es mouen a nivell local, nacional i internacional. Del mateix mode passa en els seus àmbits d'actuació que son molt variats, per exemple : Ajuda humanitària, Salut Pública, Desenvolupament econòmic, drets humans, ecologia, etc

Aquestes organitzacions no tracten de reemplaçar les accions dels estats, sinó cobrir i ajudar aquelles àrees que consideren deficientes.

Diferents tipus existencial d'ONG'S:

- Organitzacions Voluntàries
- Agències i organismes de serveis no lucratiu
- Organitzacions Comunitàries o populars
- Organitzacions no Governamentals per al desenvolupament
- Organització d'Immigració

Prof. Laura Monsalve

Les Organitzacions que anem a veure en aquest tema formen part o Componen l'ONU. L'Organització de les Nacions Unides és l'Organització Internacional que hi ha a l'actualitat, formada per governs de tot el món que busquen treballar en conjunt en assumptes com la pau, la seguretat, el desenvolupament econòmic i social, els assumptes humanitaris i els Drets Humans.

1. FAO

Es L'Organització de les Nacions Unides per l'Agricultura i l'alimentació (FAO), fundada el 1945, és un dels organismes més especialitzats de les Nacions Unides.

El principal objectiu de la FAO és aconseguir un món en el que impere la seguretat alimentària elevat els nivells de nutrició, millorant la productivitat agrícola, les condicions de la població rural, i contribuint a l'expansió de l'economia mundial.

La FAO persegueix així mateix altres objectius:

- Promoure la normalització i l'ús d'acords marc, en seu cas, maximitzar l'ús eficient dels recursos.
- Prendre degudament en consideració la importància d'aconseguir una distribució equitativa internacional. El de les Fonts de la contractació pública, al mateix temps promovent les economies quart de desenvolupament emergents i, donant suport al reforç de la capacitat als països beneficiaris, especialment en situacions d'emergència i de rehabilitació.
- Afavorir la cooperació amb entitats del sistema de les Nacions Unides.
- PROMOURE un mercat competitiu afavorint la contractació pública amb el sector privat respecte de les entitats públiques, les empreses de control públic o els proveïdors que reben subvencions de l'Estat.

Drets Humans que promou la FAO a la Família de les Nacions Unides

Les Nacions Unides constitueixen una família d'Organitzacions. Esta família, anomenada "sistema de les Nacions Unides", està integrada per la secretaria de les Nacions Unides, amb els seus programes i fons especialitzades. Els programes, fons i organismes de les Nacions Unides tenen els seus propis òrgans rectors i pressupostos.

Prof. Laura Monsalve

Junts proporcionen assistència tècnica i altres formes d'ajuda concreta pràcticament en tots els àmbits de la activitat econòmica i social. La FAO és un organisme especialitzat de les Nacions Unides, Que rendeix comptes a la conferència dels estats membres. Participa en el consell econòmic i social de les Nacions Unides

El director general de la FAO és membre de la Junta dels caps executius, a La que es reuneixen regularment els caps executius de les Organitzacions del Sistema de les Nacions Unides Sota la Presidència del secretari general. La Junta dels caps executius és l'instrument fonamental donar suport i reforçar paràgraf la Funció de

Coordinació dels Òrgans intergovernamentals de les Nacions Unides en els assumptes socials, econòmics i Altres de indol semblant. La junta posa en comú de les Nacions Unides avantatges del sistema descentralitzat d'organitzacions especialitzades en l'ONU de conjunt cohesionat i Eficient. Garanteix que el sistema de les Nacions Unides funcione de Manera Unificada en els plànols Mundial, regional i nacional pel que fa a la sèrie de compromisos adquirits per la comunitat internacional.

2. OIT (Organització Internacional del Treball)

L'OIT és la institució mundial responsable de la supervisió i elaboració de les normes internacionals del Treball. És L'única agència de les Nacions Unides de caràcter "Tripartit" ja que representants de governs, ocupadors i treballadors participen a conjunt en l'elaboració de polítiques i programes així com la promoció del Treball decent per a totes. Esta forma singular d'assolir acords dóna avantatges a l' OIT la, en incorporar el coneixement "del món real" sobre ocupació i treball.

L'OIT va ser creada el 1919, com part del tractat de Versalles que va acabar amb la Primera Guerra Mundial, i reflex de la convicció de la justícia social és essencial per assolir una pau universal, i Permanent.

La seva Constitució va ser elaborada entre gener i abril de 1919 per una comissió del Treball establerta per la conferència de Pau, que feren reunions per primera vegada a París i en Versalles després. La Comissió, presidida per Samuel Gompers, president de la Federació Nord-americana del Treball (AFL), estava composta pels representants de Països Nou: Bèlgica, Cuba, Txecoslovàquia, França, Itàlia, Japó, Polònia, Regne Unit i Estats Units. El resultat va ser una organització tripartida.

Missió i Objectius

Prof. Laura Monsalve

"L'objectiu primordial de l'OIT és PROMOURE oportunitats paràgraf que dones i homes puguem obtenir un treball decent i productiu en condicions de llibertat, igualtat, seguretat i dignitat humana".

Juan Somavia, director general de l'OIT

L'Organització Internacional del Treball (OIT) està consagrada a PROMOURE la Justícia Social i els Drets Humans i Laborals reconeguts a nivell internacional, l'Organització, prosiguendo seua missió Fundadora: la pau laboral és essencial per la prosperitat. En l'Actualitat l'OIT afavoreix la creació de treball decent i les condicions laborals i econòmiques que permeten a treballadors i ocupadors la seua participació en la pau duradora, la prosperitat i l progrés. La seua estructura tripartida ofereix una plataforma des de la que PROMOU treball decent per a tots els Homes i Dones. Els seus principals Objectius son: fomentar els drets laborals, ampliar les oportunitats d'ocupació, Aaccedir a l'ONU, millorar la protecció social i enfortir el diàleg en abordar temes relacionats amb el Treball.

**Organización Mundial
de la Salud**

4. OMS (Organització Mundial de la Salut)

Un dels assumptes que van abordar els diplomàtics es que es van reunir per a crear les Nacions Unides el 1945 i açó va donar la la possibilitat d'establir una ORGANITZACIÓ MUNDIAL Dedicada a la Salut.

La Constitució de l'OMS va entrar en vigor el 7 d'abril de 1948, commemorem la data amb el Dia Mundial de la Salut.

L'OMS és l'autoritat directiva i coordinadora de l'acció a sanitària en el sistema de les Nacions Unides.

És la responsable d'exercir una funció de lideratge en els assumptes sanitaris mundials, configurar l'agenda de les investigacions en salut, establir normes, opcions articulars de política basades en l'evidència, prestar suport tècnic als països i vigilar les tendències mundials sanitàries

En el segle XXI, la salut és responsabilitat compartida.

Funció de l'OMS en la Salut Pública

L'OMS compleix els següents objectius:

- Oferir lideratge en temes crucials per a la salut i participar en aliances si se requereixin actuacions conjuntes;
- Determinar les línies de recerca i estimular la producció, difusió i aplicació de coneixements valuosos;
- Establir les normes;
- Formular opcions de principis ètics que uneixin el fonament científic;
- Prestar suport tècnic, catalitzar el canvi i crear capacitat institucional duradora;
- Seguir de prop la situació en matèria de Salut i determinar les tendències sanitàries.

Temes de Salut: Drets Humans

El Dret a la Salut

El dret a la Salut obliga els estats a generar una condicions a les quals puguem tots viure saludablement el més possible. Aquestes condicions comprenen la disponibilitat garantida de serveis de Salut, condicions de treball saludables i segures, habitatge adequat aliments i nutritius.

El Dret a la Salut està consagrat en nombrosos tractats internacionals i regionals de Drets Humans i en les Constitucions de Països de tot el món.

Exemple de Tractats de les Nacions Unides Sobre Drets Humans:

- Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals, 1966
- Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona, 1979
- Convenció Sobre els Drets dels Infants, 1989

Exemple de tractats Regionals de Drets Humans:

- Carta Social Europea de 1961
- Carta Africana de Drets Humans i dels Pobles, 1981

Prof. Laura Monsalve

- PROTOCOL adicional a la Convenció Americana Sobre Drets Humans en matèria de Drets Econòmics, Socials i Culturals (protocol de Sant Salvador), 1988

L'article 12 del Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals (1966) Què Diu, entre les mesures Que S'hauran adoptar una aleta d'assegurar la plena Efectivitat del dret a la Salut, figuraran les necessàries paràgraf:

- La reducció de la mortalitat de naixement i de la mortalitat infantil, i el sa desenvolupament dels Nens;
- El Millorament de la higiene del Treball i del Medi Ambient;
- La Prevenció i el Tractament de les Malalties epidèmiques, endèmiques, professionals i d'altra índole, i la lluita contra Elles;
- La Creació d'conditions Que assegurin l'Accés de Tots a l'Atenció de Salut.

5. PNUD (Programa de les Nacions Unides Per Al Desenvolupament)

El Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament és l'organisme Mundial de les Nacions Unides en matèria de desenvolupament

que promou el canvi i connecta als països amb els coneixements, l'experiència realitzada i els recursos necessaris per ajudar els pobles a forjar una vida millor . Està present a Territoris de i, Treballant amb els governs i les personalitats per ajudar-los a trobar les seues pròpies solucions als reptes mundials i nacionals del Desenvolupament.

El nostre Objectiu és Ajudar els països a elaborar i compartir solucions per als desafiaments que plantegen les qüestions :

- **Governabilitat Democràtica:** Invertir en governabilitat democràcia és essencial per que funcione el Desenvolupament. El PNUD té una funció clau en l'enfortiment de la governabilitat Democràtica en tot el món. En l'actualitat el PNUD recolza l'ONU.

Objectiu: El PNUD Treballa estretament amb socis nacionals i governs i permetre Que les persones tinguin veu i vot en les decisions que afecten a les seues vides. Les institucions de l'Estat, tenen que ser capaços de respondre a les necessitats de la població.

- **Reducció de la Pobresa:** el PNUD treballa per fer millores reals a la vida de les persones.

Objectiu: El PNUD Ajuda als governs a mesurar i comprendre la pobresa. Promou el desenvolupament Humà i Sostenible i mundial. Treballa per a reduir la pobresa. Centra els seus esforços en fer que el creixement i el Desenvolupament beneficien Tots. El PNUD Inverteix mil Milions de Dòlars cada any en la lluita contra la pobresa.

- **Prevenió i Recuperació de les crisis:** El PNUD identificació de les Necessitats dels Homes, dones i xiquets en crisi i Tracta de trobar una solució, immediata ajudant a les víctimes d'Huracans recuperen les seues vides.

Objectiu: A través del Desarmament, la desmobilització i la reintegració, el PNUD cerca donar suport als Processos de pau i millorar la Seguretat per a facilitar la recuperació i el desenvolupament. Durant la transició entre conflicte i pau, el PNUD dóna Assistència Tècnica en matèria de desarmament, desmobilització i reintegració d'ex Combatents.

- **Energia i Medi ambient:** La energia i el medi ambient son indispensables per al desenvolupament sostenible. La demanda de recursos ambientals, aigua especialment, aliments i combustibles, ha crescut enormement a mida que augmentava dràsticament la població i la taxa de Consum.

Objectiu: El PNUD Ajuda als països a enfortir la seua capacitat, per a enfrontar-se als desafiaments mediambientals d'una manera sostenible,

- **VIH / SIDA:** La Epidèmia de la SIDA és un constant desafiament a la Salut i el desenvolupament a nivell mundial. Per tot el món 34 Milions de persones viuen amb VIH.

Objectiu: El PNUD treballa amb els països per a comprendre i respondre a les dimensions de desenvolupament del VIH i de la Salut en general. Ajuda als països a enfortir la governabilitat i la coordinació de les respostes per al VIH, la promoció dels

drets humans i Igualtat de gènere i atendre els grups de risc. En mateix temps, recolza la salut pública i les aliances per al desenvolupament a través de col·laboracions amb el fons mundial de lluita contra la

SIDA, la Tuberculosi i la Malària-la-la, fer retrocedir el paludisme, i programes especials sobre reproducció humana i malalties infeccioses.

En cadascuna d'aquestes esferes temàtiques, el PNUD defensa la protecció dels drets humans i especialment:

- L'apoderament de la dona: El PNUD es centra a la igualtat de gènere i l'empoderament de la dona no només com drets humans, sinó per a poder assolir els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni i el Desenvolupament Sostenible.

Objectiu: El PNUD coordina els esforços Mundials i Nacionals per a integrar la igualtat de gènere i l'empoderament de la dona com instància de part dels Objectius de Reducció de la Pobresa, governabilitat Democràtica, Prevenció de crisi i recuperació, Medi Ambient i Desenvolupament Sostenible el. És essencial assegurar que les Dones Tinguen veu i vot en totes les institucions del Govern, des del poder judicial a la funció pública, com al sector privat i la societat civil, per a que puguin participar en igualtat al diàleg públic i la Presa de decisions, i influir en les decisions que determinaran el futur dels seus Països.

- Creació de Capacitats: El PNUD TÉ l'Abast i la Presència mundial per ajudar els països a millorar les seues capacitats per a assolir les seues metes en matèria de desenvolupament. Encoratjar i enfortir la capacitat de les Nacions en desenvolupament per a planificar un llarg termini i d'actuar immediatament en emps de crisi és Essencial.

Objectiu: Les metes generals son enfortir l'habilitat dels Països per fer les seues pròpies per fer avaluacions sobre capacitats, millorar les capacitats nacionals i coordinar l'ajuda i altres finançaments del desenvolupament, i aplicar solucions entre països.

6. UNESCO

La UNESCO és una organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura, que va ser aprovada per la Conferència de Londres de novembre de 1945. I va entrar en vigor el 4 de novembre de 1946.

La UNESCO obra per crear condicions propícies per a un diàleg entre les civilitzacions, les cultures i els pobles fundat en el respecte dels valors comuns. És per mitjà d'aquest diàleg com el món pot forjar concepcions d'un desenvolupament sostenible que suposi

l'observança dels drets humans, el respecte mutu i la reducció de la pobresa, objectius que es troben en el centre mateix de la missió i les activitats de la UNESCO.

Totes les estratègies i activitats de la UNESCO es sustenten en les ambiciosos metes i els objectius concrets de la comunitat internacional, que es plasmen en objectius de desenvolupament internacionalment acordats, com els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM). Per això, les competències excepcionals de la UNESCO en els àmbits de l'educació, la ciència, la cultura i la comunicació i informació contribueixen a la consecució d'aquestes metes.

La missió de la UNESCO és contribuir a la consolidació de la pau, l'eradicació de la pobresa, el desenvolupament sostenible i el diàleg intercultural mitjançant l'educació, les ciències, la cultura, la comunicació i la informació. L'Organització es centra particularment en dues grans prioritats:

- Àfrica
- La igualtat entre homes i dones

A més d'en una sèrie d'objectius globals:

- Aconseguir l'educació de qualitat per a tots i l'aprenentatge al llarg de tota la vida;
- Mobilitzar el coneixement científic i les polítiques relatives a la ciència amb la intenció del desenvolupament sostenible;
- Abordar els nous problemes ètics i socials;
- Promoure la diversitat cultural, el diàleg intercultural i una cultura de pau;
- Construir societats del coneixement integradores recorrent a la informació i la comunicació.

Tots els anys la UNESCO publica l'Informe de Seguiment de l'EPT al Món, en el qual es fa un balanç del fet per complir amb el compromís d'impartir educació bàsica a tots els xiquets, joves i adults d'aquí al 2015.

El 2000, en el Fòrum Mundial sobre l'Educació celebrat a Dakar (Senegal), 164 països es van comprometre a assolir el 2015 sis objectius per millorar considerablement les oportunitats d'aprenentatge dels xiquets, joves i adults.

L'Informe de Seguiment de l'EPT en el Món, que es produeix cada any, és un element clau d'aquest procés. S'hi avaluen els progressos realitzats pels països i regions cap a l'assoliment dels objectius de l'EPT:

1. Estendre i millorar la protecció i educació integrals de la primera infància.
2. Vetllar perquè, d'aquí a 2015, tots els xiquets, i sobretot les xiquetes, els xiquets que es troben en situacions difícils i els que pertanyen a minories ètniques, tinguin accés a un ensenyament primari gratuït i obligatori de bona qualitat i la acaben .
3. Vetllar perquè siguin ateses les necessitats d'aprenentatge de tots els joves i adults.
4. Augmentar d'aquí al'any 2015 els nivells d'alfabetització dels adults en un 50%.
5. Suprimir les disparitats entre els gèneres en l'ensenyament primari i secundari d'aquí a l'any 2005 i aconseguir per al 2015 la igualtat entre els gèneres en l'educació.
6. Millorar tots els aspectes qualitatius de l'educació.

Els objectius 2 i 5 figuren també en dos dels vuit objectius de desenvolupament del Mil·lenni (ODM) de les Nacions Unides que apunten a reduir la pobresa mundial a la meitat el 2015. Els ODM van ser adoptats per 189 països l'any 2000.

La missió del Sector Educació de la UNESCO és:

- Assumir un lideratge internacional en la creació de societats de l'aprenentatge que atorguin oportunitats d'educació a tota la població;
- Lliurar coneixements especialitzats i fomentar la creació d'aliances encaminades a enfortir el lideratge i la capacitat nacional per oferir una educació de qualitat per a tots.
- El treball de la UNESCO és el d'un líder intel·lectual, un mediador honest i un centre d'intercanvi d'idees, que busca impulsar l'avanç de tant els països com la comunitat internacional en la consecució d'aquests objectius.
- La UNESCO facilita el desenvolupament d'aliances i contribueix a monitoritzar l'avanç de l'educació, en particular a través de la publicació anual.

En l'informe mundial de seguiment que registra els èxits materialitzats pels països i la comunitat internacional en la consecució dels sis objectius de l'educació per a tots.

Per dur a terme la seua missió, el sector Educació de la UNESCO ha adoptat els següents objectius estratègics:

- Enfortiment de la capacitat: Proporcionar una plataforma de lideratge intel·lectual per a l'impuls d'innovacions i reformes educatives.
- Laboratori d'idees: Anticipar i respondre a les emergents tendències i necessitats en l'àrea de l'educació i formular recomanacions de política educativa fonamentada en resultats de recerca.
- Catalitzador internacional: Iniciar i promoure el diàleg i l'intercanvi d'informació entre tots els protagonistes de l'educació. El Pla d'Acció Global per l'EPT il·lustra els esforços de l'Organització per garantir una major harmonització i una millor coherència en els enfocaments de les organitzacions multilaterals cap a l'educació.
- Centre d'intercanvi d'informació: Promoure el desenvolupament i implementació de pràctiques educatives reeixides i documentar i difondre aquestes pràctiques.
- Formulació d'estàndards: Desenvolupar Estàndards, Normes i Directrius en àrees clau de l'educació.

Les tres iniciatives principals en pro de l'Educació per a Tothom

- Formació dels docents
- Alfabetització
- Educació per a la prevenció del VIH / SIDA

7. UNICEF

UNICEF es va crear el 1946 per decisió de l'Assemblea General de Nacions Unides. El seu propòsit era ajudar els xiquets d'Europa després de la Segona Guerra Mundial. El seu propòsit és treballar per la infància sense distinció de raça, nacionalitat o religió, i situar la protecció dels seus drets per sobre de qualsevol interès.

Els seus primers programes van brindar ajuda d'emergència a milions de nens a Europa, Xina i Orient Mitjà.

Principal comès: respondre a les necessitats de la infància i protegir els seus drets.

Prof. Laura Monsalve

- 1953: Es va convertir en un organisme permanent dins del sistema de Nacions Unides.
- 1965: UNICEF va rebre el Premi Nobel de la Pau (era la primera vegada que una institució obtenia aquest guardó).

Amb l'aprovació de la Convenció sobre els Drets del Xiquet:

- 1989: l'acció d'UNICEF s'emmarca dins d'un enfocament de drets universal.
- UNICEF Espanya: és un dels 36 Comitès Nacionals que contribueixen al treball del Fons de Nacions Unides per a la Infància.

El nostre objectiu: garantir que es compleixin els drets dels xiquets a la salut, l'educació i la protecció a tot el món.

- (UNICEF): és la principal organització internacional que treballa per promoure els drets de la infància i aconseguir canvis reals en les vides de milions de xiquets, en els països en desenvolupament, a través dels programes de cooperació i acció d'emergència, UNICEF es centra en: Supervivència, educació i protecció.

A Espanya, promovent polítiques i aliances per la infància

La seva tasca es basa en la Convenció sobre els Drets del xiquet, el tractat de drets humans més ratificat del món.

Per millorar les condicions de vida dels xiquets i garantir que tots els seus drets es compleixin, UNICEF treballa en cinc àrees clau, relacionades amb ELS DRETS HUMANS (estratègies programes i accions).

1. Educació i igualtat:

L'educació és un dret humà fonamental i decisiu per al desenvolupament de les persones i les societats. A més, contribueix a millorar les condicions de vida i eradicar el cercle de pobresa que pateix la infància. Per això, aconseguir l'ensenyament primari universal és el segon dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM) de Nacions Unides.

No obstant això milions de xiquets, i especialment les xiquetes, no van a l'escola a causa de la pobresa, la desigualtat, la manca d'infraestructures o de professors. UNICEF treballa per aconseguir que el dret a l'educació sigui una realitat per a tots els xiquets. Els nostres programes aborden aquest repte d'una manera global, advoquem per la reducció de les taxes escolars, la millora de les infraestructures escolars, els canvis legislatius i la formació del professorat.

Educació per a tots els xiquets.

Treballen perquè anar a l'escola sigui una realitat per a tots els xiquets i xiquetes del món. Perquè l'educació universal és fonamental per superar el cercle de pobresa que amenaça a la infància.

Prof. Laura Monsalve

Una escola accessible i de qualitat per a tots els xiquets i xiquetes. Augment de l'accés i de l'escolarització i de la finalització dels estudis, especialment de les xiquetes.

2. La importància de l'educació universal:

L'educació és un dret humà fonamental i una eina decisiva per al desenvolupament de les persones i les societats. Per això, aconseguir l'ensenyament primari universal és el segon dels Objectius del Mil·lenni (ODM) de Nacions Unides.

No obstant això, 67 milions de xiquets i xiquetes a tot el món no van a l'escola i altres tants reben una educació discontinua o deficient.

En UNICEF treballen per aconseguir que tots els xiquets i xiquetes reben una educació bàsica i de qualitat. Perquè:

L'educació contribueix a millorar la vida i és una peça clau per acabar amb el cercle de pobresa que amenaça molts nens de països en desenvolupament.

Permet als xiquets i xiquetes adquirir el coneixement i les aptituds necessaris per adoptar formes de vida saludables i assumir un paper actiu en la presa de les decisions que els afectaran en el futur.

Una xiqueta que va a l'escola, es casarà més tard, tindrà menys fills. A més, els seus fills tindran més possibilitats de sobreviure, perquè estaran millor alimentats i rebran una educació.

Una educació basada en els drets és la via per acabar amb algunes de les desigualtats més arrelades en la societat.

El treball d'UNICEF en educació:

UNICEF treballa en més de 150 països per tal d'assegurar que tots els xiquets i xiquetes tinguin accés a una educació de qualitat.

L'objectiu primordial en l'àmbit educatiu és aconseguir la igualtat entre els gèneres. Per això, UNICEF lidera l'aliança mundial iniciativa de les Nacions Unides per a l'educació de les xiquetes que reuneix els esforços de la comunitat internacional per aconseguir que les xiquetes vagin a l'escola.

Els programes d'UNICEF en terreny aborden el repte de l'educació d'una manera global, advoquem per la reducció de les taxes escolars, la millora de les infraestructures escolars, els canvis legislatius i la formació del professorat.

El treball que fan es basa en el model d'escoles amigues de l'Infància, és a dir, escoles atractives per als xiquets i que els proporcionen un entorn protegit i segur on poder aprendre i jugar. Aquestes escoles proporcionen als xiquets: aigua, salut, alimentació i instal·lacions sanitàries adequades.

L'educació en xifres:

- Educació Primària.

Uns 67 milions de xiquets no estan escolaritzats, dels quals el 54% són xiquetes.

Prof. Laura Monsalve

A tot el món en desenvolupament, només 87 de cada 100 nens completa l'educació primària.

Les taxes més baixes d'escolarització primària corresponen a Àfrica subsahariana, on només el 65% dels xiquets i xiquetes en edat d'estudiar van a l'escola.

- Educació Secundària:

1 de cada 5 adolescents no va a escola.

Les taxes més baixes d'assistència escolar secundària es registren a Àfrica oriental i meridional, on la matriculació escolar dels homes és del 24% i la de les nenes del 22%.

L'educació secundària és decisiva per a la formació, el desenvolupament i la protecció dels adolescents.

Fonts de les dades:

Informe sobre els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, Nacions Unides, 2010.
Informe 2010/Progreso per a la Infància. Aconseguir els ODM amb equitat. Setembre 2010.

3. Informe anual UNICEF 2011:

- Informe Estat Mundial de la Infància 2011

En aquest últim informe, pel que fa a l'educació, ve a dir-nos que tot i els importants avenços en l'escolarització universal i gratuïta a partir de 3 anys, Espanya presenta uns indicadors molt preocupants en relació a aspectes clau com el rendiment, l'abandonament o el fracàs escolar.

El Comitè comparteix la preocupació de l'Estat per l'alt grau d'abandonament escolar i reconeix avenços en el reforç de l'atenció als xiquets i xiquetes amb necessitats educatives especials i alumnes estrangers.

Mostra la seua preocupació pel baix desenvolupament dels processos de participació dels infants i adolescents en els centres escolars, especialment en educació primària.

El Comitè recomana:

- Incrementar els esforços per reduir l'abandonament escolar prematur, abordant mitjançant accions concretes les causes que estan darrere d'aquest abandonament.

- Assegurar el dret a la participació infantil en l'àmbit educatiu des de l'educació primària.

- Continuar els esforços per combatre l'assetjament escolar, implicant als propis nens i nenes en la tasca d'eliminar els comportaments indesitjables.

Prof. Laura Monsalve

1. UNICEF llista d'eines per millorar l'educació en situacions de conflicte:

El Fons de l'ONU per a la Infància (UNICEF) ha publicat avui un manual que llista un mínim de paràmetres educatius per als 25 milions de xiquets que no poden exercir el seu dret a l'educació primària per viure en països i territoris afectats per conflictes.

El manual actualitza una publicació que va ser traduïda a 23 idiomes i és usada en més de 80 països per professionals de l'educació i el desenvolupament infantil en situacions d'emergència.

Ellen van Kalmthout, especialista d'UNICEF en Educació, va afirmar que el text és una eina important perquè ajuda als funcionaris de govern i als treballadors humanitaris internacionals a reaccionar ràpidament quan sorgeixen emergències o quan les escoles pateixen danys o destrucció i l'educació dels xiquets es posa en risc.

El propòsit del document és garantir i millorar la qualitat de l'educació dels menors afectats per crisis.

En aquest sentit, planteja estratègies de preparació, resposta i reconstrucció, a més de vincular l'educació als programes de reducció de desastres i mitigació de conflictes.

Els docents estan contents perquè l'instrument amb què es treballa és senzill. "Elena Dur, membre del Programa de Polítiques Públiques d'Inclusió i Equitat d'Unicef, es refereix als operatius d'autoavaluació Institucional que es porten endavant, des de 2007, en establiments educatius de Tucumán.

"L'autoavaluació educativa pren un enfocament integral. Els aprenentatges són un aspecte essencial, però no són els únics. L'educació de qualitat implica que tots aprenguin el que han d'aprendre en els temps justos; implica una escola que contempli els drets vulnerats en la infància que impedeixen un procés d'aprenentatge o acceleren processos d'abandonament o repitència ", va expressar Dur.

Franco va parlar de quatre àrees de treball. "Unicef promou l'enfortiment de les escoles de comunitats indígenes, en relació amb els albergs i activitats que apunten a la inclusió.

La segona és l'autoavaluació. Vam tenir una reunió amb els actors encarregats d'aplicar l'instrument a les escoles", va assenyalar. La tercera són les polítiques educatives d'inclusió. I finalment, l'avaluació d'aprenentatge per part dels docents.

Prof. Laura Monsalve

"Unicef arriba al 50% de les escoles-estem començant amb 20 escoles secundàries, anunciar-i aspirem el 2014 a emplenar la totalitat de les escoles de la província. Tucumán és la primera província que va començar amb el procés autoavaluatiu", va destacar Dur.

En síntesi, es treballa amb les escoles per donar-los eines que els permetin millorar la qualitat educativa, encarant des del absentisme docent i problemes de la comunitat- aspectes de mitjà termini-, fins els d'impacte immediat.

Bibliografía

- <http://www.beta.undp.org/undp/es/home.html>
- http://www.fao.org/index_es.htm
- <http://www.ilo.org/global/lang--es/index.htm>
- <http://www.who.int/es/>
- <http://www.unesco.org/new/es/unesco/>
- <http://www.unicef.es/>

LA CONVENCIÓ SOBRE ELS DRETS DEL XIQUET (1989)

1. Història de la Convenció Internacional dels Drets dels Infants (1989)

Com apareix?

L'entrada en vigor del Conveni de les Nacions Unides sobre els drets del xiquet el dia 2 de setembre de 1990, va ser la culminació, de prop de 70 anys d'esforços, per obtenir de la comunitat internacional un reconeixement de les necessitats específiques i la vulnerabilitat dels xiquets com a éssers humans.

La primera manifestació de la preocupació internacional sobre la situació dels xiquets es va plasmar el 1924, quan la recentment creada organització "Save the Children International Union" va adoptar una declaració en cinc punts sobre els drets dels xiquets, coneguda sota el nom de Declaració de Ginebra, redactada per Eglantyne Jebb, fundadora de l'organització internacional Save the Children, que va ser recolzada a l'any següent per la cinquena Assemblea de la Societat de Nacions. D'altra banda, el 1948, l'Assemblea General de les Nacions Unides va aprovar una versió lleugerament ampliada del text i va passar a adoptar una nova declaració que inclou els principis bàsics de protecció i benestar dels xiquets, el 1959.

A la Declaració Universal de Drets Humans, aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 1948, apareixen altres senyals que indiquen la voluntat de reconèixer i protegir els drets dels xiquets.

La Declaració Universal estableix que: "Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i drets ..." i també subratlla que "la maternitat i la infantesa tenen dret a una ajuda i a una assistència especials" i es refereix a la família com "l'element natural i fonamental de la societat "; També el 1948, l'Assemblea General va aprovar una segona Declaració dels Drets de l'Infant, un document breu de set punts que abundava en els temes de la Declaració de 1924: " Per la present Declaració dels Drets del xiquet ... els homes i les dones de totes les nacions, reconeixent que la Humanitat deu als xiquets el

---

Prof. Laura Monsalve

millor de si mateixa, declara i accepta com la seva responsabilitat complir amb aquesta obligació en tots els seus aspectes ... ".

La Declaració de 1948 va ser seguida immediatament per la decisió d'elaborar una Declaració més minuciosa, que es va completar un decenni més tard en una tercera Declaració dels Drets del Xiquet, aprovada per l'Assemblea General el 1959.

La Declaració de 1959, que va ser aprovada per la Convenció de 1989, va servir de trampolí per a la iniciativa de redactar la Convenció dels drets dels xiquets. Va ser el govern de Polònia el que va proposar el projecte a la Comissió de Drets mans de les Nacions Unides el 1978, presentant un text inicial basat en aquesta Declaració.

S'esperava poder adoptar el projecte en breu, durant l'any 1979, any internacional de l'infant, passant així a ser un símbol perdurable, però la Comissió va considerar que el text requeria un estudi detallat i, l'any següent, va establir un grup de treball especial que va realitzar aquesta tasca durant llargues reunions en els anys vuitanta, arribant a un consens sobre una versió definitiva a temps per a la seva adopció el 20 de novembre.

Encara que la Convenció ha estat objecte tant de lloances de tota mena, com de crítiques per constituir un document "revolucionari", la veritat és que se l'ha de considerar com una fita en el continu procés d'acumulació d'experiència i reflexió que es ve produint des fa diverses dècades (tant en l'àmbit dels drets humans en general, com en el dels assumptes relatius als xiquets).

Les disposicions de la Convenció són abans que res, el fruit d'alguna cosa que s'ha convertit en un sistema de desenvolupament de normes internacionals que ha fet les seves proves: l'establiment de drets bàsics, la introducció d'alguns d'aquests en textos internacionals de major abast, vinculants o no i, fet i fet, la seva formulació en un document coherent i vinculant.

Abans de l'aprovació de la Convenció sobre els Drets del Xiquet, les normes de drets humans que s'havien d'aplicar a tots els membres del gènere humà havien estat plasmades en diversos instruments jurídics, com ara els pactes, les convencions i les declaracions, igual que havia passat amb les normes relatives a les qüestions específiques que afecten els nens.

Però va ser només el 1989 quan les normes sobre els xiquets es van agrupar en un únic instrument jurídic, aprovat per la comunitat internacional, on es van descriure de manera inequívoca els drets que corresponen a tots els xiquets i les xiquetes, independentment del seu lloc de naixement o dels seus progenitors, del seu gènere, religió o origen social.

Prof. Laura Monsalve

Aquest règim de drets estipulats a la Convenció són els drets de tots els xiquets de tot el món.

Com tots els tractats de drets humans, la Convenció sobre els Drets del Xiquet va haver de ser aprovada primerament per l'Assemblea General de les Nacions Unides. El 20 de novembre de 1989, els governs representats en l'Assemblea General es van comprometre a aprovar la Convenció i en convertir-la en una llei internacional.

Encara que la Convenció es dirigeix als governs com a representants de la població, en realitat situa la responsabilitat en tots els membres de la societat. En general, les seues normes es poden aplicar només quan les respecten totes les persones-els pares i les mares, els membres de la família i de la comunitat, els professionals i els treballadors de l'ensenyament, i altres institucions públiques i privades, en els serveis infantils, en els jutjats i en tots els plans de l'administració de govern-i quan tots i cada un d'aquests individus exerceixin les seves funcions exclusives de conformitat amb aquestes normes.

Per què apareix?

La Convenció sobre els Drets dels xiquets sorgeix per oferir protecció i suport als drets de la infància.

En aprovar la Convenció, la comunitat internacional va reconèixer que, a diferència dels adults, les persones menors de 18 anys necessiten una atenció i protecció especials.

Per contribuir a eliminar els abusos i l'explotació cada vegada majors dels xiquets i xiquetes a tot el món, l'Assemblea General de les Nacions Unides va aprovar en 2000 dos Protocols facultatius de la Convenció que reforcen la protecció de la infància contra la seua participació en els conflictes armats i l'explotació sexual.

El Protocol facultatiu sobre la participació dels infants en els conflictes armats estableix els 18 anys com l'edat mínima per al reclutament obligatori i exigeix als estats que facen tot el possible per evitar que individus menors de 18 anys participin directament en les hostilitats.

Prof. Laura Monsalve

El Protocol facultatiu sobre la venda d'infants, la prostitució infantil i la utilització dels xiquets en la pornografia crida especialment l'atenció cap a la criminalització d'aquestes greus violacions dels drets de la infància i posa l'accent en la importància que té fomentar una major conscienciació pública i cooperació internacional en les activitats per combatre-les.

Els protocols facultatius s'han d'interpretar sempre a la llum del tractat original com un tot, que en aquest cas es regeix pels principis de la no discriminació, l'interès superior de l'infant i la participació infantil.

Objectius

La Convenció abasta tot el ventall dels drets humans. Té com a objectiu fer realitat els principis que sustenten els drets de la infància.

Per tradició, els drets humans es divideixen en civils i polítics d'una banda, i econòmics, socials i culturals, per altra.

De fet, la Convenció té per objectiu posar de manifest la vinculació i consolidació mutus de tots els drets, garantint així el que la UNICEF anomena "la supervivència i el desenvolupament" dels xiquets. Referent a això, potser sigui més útil descriure el tríptic que millor descriu els drets consagrats en la Convenció, batejat les tres "P": proveir, protegir, participar. Així doncs, els xiquets tenen dret que se'ls proveeixin certs béns i serveis, un concepte que abasta des del seu propi nom i nacionalitat, fins a la salut i l'educació. Tenen dret a ser protegits de determinats actes com la tortura, l'explotació, la detenció arbitrària i la privació sense garanties de les cures dels pares. Així mateix, els xiquets tenen dret a actuar i a tenir veu i vot, és a dir, a participar en les decisions que incideixin en les seves pròpies vides o en la societat en general.

En reunir tots aquests drets en un text únic i coherent, la Convenció estableix tres elements bàsics:

Reafirma l'aplicació als xiquets de determinats drets ja reconeguts als éssers humans en general en altres tractats. La concessió d'alguns d'aquests drets als xiquets, com la protecció contra la tortura, no es posa en dubte.

Prof. Laura Monsalve

Altres, però, com la llibertat d'expressió, d'associació, de religió, o el dret a la seguretat social, han donat peu a acalorats debats pel que fa a l'oportunitat de concedir explícitament determinats drets als xiquets, i baix quines condicions. Per tant, no és ociosa la reafirmació, sinó que constitueix un mitjà indispensable de recalcar que els xiquets també són éssers humans.

Eleva el llistó en l'aplicació de certs drets humans bàsics, per tenir en compte les necessitats específiques dels xiquets i la seua vulnerabilitat i, les condicions d'ocupació acceptables que, en el cas dels xiquets i dels joves, han de ser més estrictes que per als adults.

Estableix normes en aquells àmbits que afecten més o exclusivament als xiquets. Entre els temes que contempla la Convenció, cal esmentar la salvaguarda dels interessos dels xiquets en procediments d'adopció, l'accés a l'educació primària, la prevenció i protecció contra la negligència i els abusos inter-familiars i el cobrament de les sumes assignades al seu manteniment, entre d'altres.

En ratificar la Convenció, els estats es comprometen a prendre "totes les mesures administratives, legislatives i d'altra índole per fer efectius els drets reconeguts" en la Convenció i presentar informes sobre aquestes mesures al Comitè dels Drets del xiquet, l'organisme de experts encarregats de verificar l'aplicació de la Convenció per part dels Estats.

Alguns dels objectius de la Convenció Internacional sobre els Drets del Nens podrien resumir-se en els següents:

Reforçar la dignitat humana fonamental.

La Convenció sobre els Drets dels xiquets ha servit per cridar l'atenció per primera vegada sobre la dignitat humana fonamental de tots els xiquets i la necessitat urgent d'assegurar el seu benestar i el seu desenvolupament.

Subratllar i defensar la funció de la família en la vida dels xiquets.

Prof. Laura Monsalve

La Convenció sobre els Drets dels xiquets esmenta específicament a la família com a grup fonamental de la societat i l'entorn natural per al creixement i el benestar dels seus membres, particularment els xiquets. En el marc de la Convenció, els Estats estan obligats a respectar la responsabilitat primordial dels pares en matèria d'atenció i orientació per als seus fills i a donar suport als pares i les mares en aquest àmbit, proporcionant assistència material i programes de suport. Els Estats estan també obligats a evitar la separació dels xiquets de les seues famílies a menys que l'esmentada separació es consideri necessària per a l'interès superior del xiquet.

Fomentar el respecte de la infància, però no a costa dels drets humans o de les responsabilitats dels altres.

La Convenció sobre els Drets del Xiquet confirma que els xiquets tenen el dret a expressar els seus punts de vista i que les seues opinions es prengan seriosament i se'ls atorgue la importància que mereixen, però no estableix que els punts de vista dels xiquets siguen els únics a tenir en compte. La Convenció indica clarament que els xiquets tenen la responsabilitat de respectar els drets dels altres, especialment els dels seus pares i les seues mares. La Convenció posa l'accent en la necessitat de respectar la "evolució de les facultats" dels xiquets, però no els atorga el dret a prendre decisions pel seu compte quan no tenen l'edat suficient. Aquest principi, basat en un concepte derivat del sentit comú, estableix que l'evolució del xiquet des de la dependència total a l'edat adulta és gradual.

Donar suport al principi de no discriminació.

El principi de no discriminació s'incorpora a tots els instruments bàsics de drets humans. La Convenció sobre els Drets dels Infants indica amb freqüència que els Estats han d'establir qui són els nens més vulnerables i desfavorits dins de les seves fronteres i prendre les mesures apropiades per garantir el compliment i la protecció dels drets d'aquests xiquets .

Establir certes obligacions

Abans de ratificar la Convenció sobre els Drets del Xiquet, o poc després de fer-ho, els Estats han d'harmonitzar la seua legislació nacional amb les provisions del tractat, excepte en els casos en què les normes nacionals ofereixin una protecció superior. D'aquesta manera, les normes en matèria de drets de la infància no són ja una mera aspiració, sinó una obligació nacional dels Estats. Després de la ratificació, els Estats es responsabilitzen pública i internacionalment de les seues accions mitjançant la presentació d'informes sobre l'aplicació de la Convenció.

Prof. Laura Monsalve

Establir organismes o mecanismes permanents per promoure la coordinació, la verificació i l'avaluació de les activitats en tots els sectors governamentals. Vetllar perquè totes les mesures legislatives siguin plenament compatibles amb la Convenció mitjançant la seua incorporació a la legislació nacional o assegurant que els seus principis tinguen preferència en els casos de conflicte amb la legislació nacional. Involucrar els xiquets en els processos de formulació de polítiques en totes les esferes governamentals mitjançant la realització d'una avaluació dels efectes de les mesures sobre els xiquets. Analitzar la despesa governamental per establir la proporció de fons públics que s'empra en benefici de la infància i assegurar que aquests recursos s'utilitzen de manera efectiva. Assegurar que es recull una quantitat suficient de dades i s'utilitzen per millorar la situació de tots els nens en totes les jurisdiccions. Conscienciar i difondre informació sobre la Convenció mitjançant la formació de totes les persones que participen en la formulació de polítiques governamentals i treballen amb o per als xiquets. Involucrar la societat civil inclosos els propis xiquets en el procés d'aplicar el tractat i conscienciar l'opinió pública sobre els drets de la infància. Establir per llei oficines independents, defensors del poble, comissions o altres institucions per promoure i protegir els drets de la infància

Què és?

La Convenció sobre els Drets dels xiquets és el primer instrument internacional jurídicament vinculant que incorpora tota la gamma de drets humans: civils, culturals, econòmics, polítics i socials.

El 1989, els dirigents mundials van decidir que els xiquets i xiquetes havien de tenir una Convenció especial destinada exclusivament a ells, ja que els menors de 18 anys necessiten cures i protecció especials, que els adults no necessiten. Els dirigents volien també assegurar que el món reconegués que els xiquets i xiquetes tenien també drets humans.

Així doncs, cal dir que es tracta d'un Tractat Internacional de 54 articles que aprofundeix en els drets del xiquet, reafirmant la necessitat de proporcionar cura i assistència especials per la seua vulnerabilitat, subratlla de manera especial la responsabilitat primordial de la família per que fa a la protecció i assistència, la necessitat de protecció jurídica i no jurídica del xiquet abans i després del seu naixement, la importància del respecte dels valors culturals de la comunitat del xiquet, i el paper crucial de la cooperació internacional perquè els drets del xiquets es facen realitat. Tots els països que van signar en aquesta Convenció i la van ratificar per a la

---

Prof. Laura Monsalve

realització de tots els aspectes esmentats en ella, han de respectar el que s'hi va escriure, de forma rigorosa.

La Convenció sobre els Drets del xiquet va ser minuciosament elaborada durant deu anys (1979-1989) amb la col·laboració dels representants de totes les societats, totes les religions i totes les cultures. Un grup de treball format per la Comissió de Drets Humans de les Nacions Unides, experts independents i delegacions d'observadors dels governs no membres, les organitzacions no governamentals (ONG) i els organismes de les Nacions Unides, es van encarregar de la preparació de l'esborrany .

Les ONG que van participar en la preparació de l'esborrany representaven un ventall d'interessos que abastaven des de les esferes jurídiques fins l'àmbit de la protecció de la família.

La Convenció reflecteix aquest consens internacional i, en un breu període de temps, s'ha convertit en el tractat de drets humans més àmpliament acceptat. Ha estat ratificat per 191 països, només dos països no l'han ratificat. Els Estats Units, que han anunciat la seua intenció de ratificar el document mitjançant la signatura oficial de la Convenció, és de moment l'únic país industrialitzat del món i un dels dos estats membres de les Nacions Unides que encara no han adquirit aquest compromís jurídic envers els xiquets. L'altre país és Somàlia, que actualment no té un govern reconegut.

En aquesta s'assenyala la igualtat i la mútua relació que existeix entre els drets. A més de les obligacions dels governs, els xiquets, les xiquetes i els seus progenitors tenen la responsabilitat de respectar els drets dels altres, especialment els de cada un. La comprensió que tinguen els xiquets i xiquetes dels drets dependrà de la seua edat i els progenitors han d'adaptar els temes que conversen amb ells, de la mateixa manera com responen a les seues preguntes o fan servir mètodes de disciplina adaptats a l'edat i la maduresa de cada xiquet.

Més que un catàleg de drets dels xiquets, la Convenció constitueix una llista completa de les obligacions que els Estats estan disposats a assumir envers els xiquets. Aquestes obligacions poden ser directes o indirectes, en vistes de permetre als pares, familiars o tutors exercir el paper que els correspon i assumir la seua responsabilitat de cuidar i protegir l'infant. En altres paraules, la Convenció no constitueix de cap manera una "carta d'alliberament del nen", com tampoc la seua existència afecta en res la importància de la família.

Prof. Laura Monsalve

La Convenció sobre els Drets dels xiquets reflecteix una nova perspectiva al voltant del xiquet. Els nens no són la propietat dels seus pares ni tampoc són els beneficiaris indefensos d'una obra de caritat. Són éssers humans i els destinataris dels seus propis drets. La Convenció ofereix un panorama en què el xiquet és un individu i el membre d'una família i una comunitat, amb drets i responsabilitats adaptats a l'etapa del seu desenvolupament. En reconèixer els drets dels xiquets d'aquesta manera, la Convenció s'orienta fermament seu mandat cap a la personalitat integral del xiquet.

La Convenció conté tres novetats pel que fa al fons. En primer lloc introdueix el dret dels xiquets a la "participació", l'absència és patent en les anteriors declaracions, i reconeix explícitament la necessitat d'informar els xiquets sobre els seus drets. En segon lloc, la Convenció planteja temes que cap instrument internacional havia abordat fins ara: per exemple el dret dels xiquets víctimes de diferents formes de crueltat i explotació, i l'obligació dels governs de prendre mesures per abolir pràctiques tradicionals perjudicials per a la salut dels xiquets. En tercer lloc, inclou principis i normes que fins ara només es recollien en textos no vinculants, en particular els relatius a l'adopció i a l'administració de la justícia de menors.

En què consisteix?

La Convenció sobre els Drets del xiquet s'estipula en 54 articles els drets humans de tots els xiquets i xiquetes menors de 18 anys que s'han de respectar i protegir, i exigeix que aquests drets s'apliquin a la llum dels principis rectors de la Convenció.

La Convenció estableix aquests drets en 54 articles i dos Protocols Facultatius. Defineix els drets humans bàsics que gaudeixen els xiquets i xiquetes a tot arreu: el dret a la supervivència i la vida, al desenvolupament ple, a la protecció contra influències perilloses, els maltractaments i l'explotació, i a la plena participació en la vida familiar, cultural i social, la no discriminació, la dedicació a l'interès superior del xiquet, i el respecte pels punts de vista del xiquet.

Tots els drets que es defineixen a la Convenció són inherents a la dignitat humana i el desenvolupament harmoniós de tots els xiquets i xiquetes; La Convenció protegeix els drets de la infància a l'estipular pautes en matèria d'atenció de la salut, l'educació i la prestació de serveis jurídics, civils i socials.

En acceptar les obligacions de la Convenció (mitjançant la ratificació o l'adhesió), els governs nacionals s'han compromès a protegir i assegurar els drets de la infància i han

---

Prof. Laura Monsalve

acceptat que se'ls consideri responsables d'aquest compromís davant la comunitat internacional. Els Estats part de la Convenció estan obligats a dur a terme totes les mesures i polítiques necessàries per protegir l'interès superior de l'infant.

Els articles de la Convenció, a més d'establir els principis bàsics que serveixen de base a la realització de tots els drets, exigeixen la prestació de recursos, aptituds i contribucions específiques i necessàries per assegurar al màxim la supervivència i el desenvolupament de la infància. Els articles també exigeixen la creació de mecanismes per protegir la infància contra l'abandonament, l'explotació i els maltractaments.

Els articles de la Convenció poden agrupar en quatre categories de drets i una sèrie de principis rectors. Altres provisions de la Convenció (articles 43 a 54) analitzen l'aplicació de mesures relacionades amb la Convenció, i expliquen la manera com els governs, i organitzacions internacionals com UNICEF, col·laboren per assegurar la protecció dels drets de la infància.

Els principis rectors de la Convenció inclouen la no discriminació, l'adhesió a l'interès superior de l'infant, el dret a la vida, la supervivència i desenvolupament, i el dret a la participació. Aquests principis són la base perquè tots i cada un dels drets es converteixin en realitat. Com a exemple mostrem els següents:

- Drets a la supervivència i el desenvolupament: Aquests són drets als recursos, les aptituds i les contribucions necessàries per a la supervivència i el ple desenvolupament de l'infant. Inclouen drets a rebre una alimentació adequada, habitatge, aigua potable, educació oficial, atenció primària de la salut, temps lliure i recreació, activitats culturals i informació sobre els drets. Aquests drets exigeixen no només que hi hagi els mitjans per aconseguir que es compleixin, sinó també accés. Una sèrie d'articles específics aborden les necessitats dels nens i nenes refugiats, discapacitats i pertanyents a grups minoritaris o indígenes.

- Drets a la protecció: Aquests drets inclouen la protecció contra tota mena de maltractaments, abandonament, explotació i crueltat, i fins i tot el dret a una protecció especial en temps de guerra i protecció contra els abusos del sistema de justícia criminal.

- Drets a la participació: Els xiquets i xiquetes tenen dret a la llibertat d'expressió i a expressar la seua opinió sobre qüestions que afecten la seua vida social, econòmica, religiosa, cultural i política. Els drets a la participació inclouen el dret a emetre les seues opinions i que se'ls escolte, el dret a la informació i el dret a la llibertat d'associació. El

---

Prof. Laura Monsalve

gaudir d'aquests drets en el seu procés de creixement ajuda als xiquets i xiquetes a promoure la realització de tots els seus drets i els prepara per exercir una funció activa en la societat.

Els governs que ratifiquen la Convenció o dels seus Protocols Facultatius de sotmetre informes davant el Comitè dels Drets del xiquet. El Comitè dels Drets dels Infants està compost per 18 membres de països i sistemes jurídics diferents.

Encara són elegits pels estats part, exerceixen les seues funcions a títol personal, és a dir, no representen als seus països.

L'Estat presenta al Comitè els informes sobre la situació dels drets de la infància al seu país en el termini de dos anys a partir de la data de ratificació, i després cada cinc anys. El Comitè ha adoptat una sèrie de directrius on es descriu la informació que s'espera que els Estats proporcionin en els seus informes sobre l'aplicació de la Convenció i cadascun dels Protocols Facultatius.

En analitzar els informes dels Estats, el Comitè examina la manera com els governs estableixen i compleixen les normes que vetllen per la satisfacció i la protecció dels drets de la infància enumerats en la Convenció o els Protocols Facultatius. El Comitè no supervisa la conducta personal dels pares i les mares i d'altres cuidadors, ni tampoc està habilitat per tramitar les queixes dels ciutadans. A més de les presentacions periòdiques d'informes, el Comitè podria sol·licitar informació addicional o informes suplementaris.

Pel que fa als Protocols facultatius de la Convenció sobre els Drets del xiquet, cal dir que l'Assemblea General de les Nacions Unides va aprovar el 25 de maig del 2000 dos protocols facultatius de la Convenció sobre els Drets del Nen (Resolució de l'Assemblea General A/Res/54/263): el Protocol facultatiu relatiu a la participació d'infants en els conflictes armats i el Protocol facultatiu relatiu a la venda d'infants, la prostitució infantil i la utilització d'infants en la pornografia.

- Protocol facultatiu relatiu a la participació d'infants en els conflictes armats: Es calcula que uns 300.000 nens de tot el món participen en conflictes armats en els seus països, amb totes les tràgiques conseqüències que això representa. Un gran nombre de xiquets alguns dels quals tenen menys de 10 anys-han estat testimonis d'actes terribles de violència contra els membres de les seves famílies o de les seues comunitats. En virtut de l'article 38 de la Convenció sobre els Drets dels Infants, es prega als governs que prenguen totes les mesures possibles per tal de vetllar perquè els xiquets no participen

---

Prof. Laura Monsalve

directament en les hostilitats. A més, el Protocol exhorta els Estats que realitzin una declaració després de la ratificació, on indiquen a quina edat es permetrà l'ingrés voluntari a les forces nacionals, així com les mesures que prendran els Estats per assegurar que no es faci un reclutament forçós o restrictiu. Aquesta clàusula és molt important pel fet que, tot i que el Protocol Facultatiu ha fixat en 18 anys l'edat mínima per al reclutament obligatori, no ha fixat els 18 anys com edat mínima per al reclutament voluntari. Per això, UNICEF encoratja a tots els Estats a ratificar el Protocol Facultatiu ja que realitzin una declaració inequívoca en la que avalin els 18 anys com l'edat mínima per al reclutament voluntari.

- Protocol facultatiu relatiu a la venda d'infants, la prostitució infantil i la utilització d'infants en la pornografia: Al voltant d'un milió de menors d'edat (la majoria xiquetes, però també un considerable nombre de nens) cauen en les xarxes del comerç sexual tots els anys, un negoci que genera milions de dòlars. El Segon Congrés Mundial contra l'Explotació Sexual Comercial de la Infància, celebrat el desembre de 2001 a Yokohama i organitzat conjuntament pel Govern del Japó i UNICEF, va demostrar el compromís de la comunitat internacional - Estats, organismes internacionals i ONG-per abordar urgentment aquest assumpte d'índole mundial. El Protocol facultatiu acorda una importància especial a la penalització de les infraccions greus contra els drets de la infància, sobretot el tràfic de nens, l'adopció il·legal, la prostitució del menor i la utilització d'infants en la pornografia. Igualment, el text remarca el valor de la cooperació internacional com un mitjà eficaç per combatre aquestes activitats més enllà de les fronteres nacionals, així com l'organització de campanyes de conscienciació, d'informació i d'educació públiques, per tal de fomentar la protecció de la infància contra aquestes greus violacions dels seus drets.

Per tal que els Protocols Facultatius entrin en vigor, els Estats han de ratificar seguint els mateixos procediments que van seguir per a la ratificació de la Convenció. En el cas del Protocol facultatiu relatiu a la participació d'infants en els conflictes armats, s'exhorta als Estats que, després de la ratificació, facin una declaració sobre l'edat mínima necessària per participar de manera voluntària en les forces armades del país.

A qui va dirigida?

La Convenció sobre els Drets del xiquet defineix als xiquets i les xiquetes com a éssers humans menors de 18 anys, llevat que les lleis nacionals pertinents reconeguin abans la majoria d'edat (article 1). La Convenció remarca que els estats que decretin abans la

---

Prof. Laura Monsalve

majoria d'edat per a un propòsit concret, ho han de fer en el context dels principis rectors de la Convenció, que són la no discriminació (article 2), l'interès superior de l'infant (article 3), la supervivència i el desenvolupament al màxim possible (article 6) i la participació dels xiquets (article 12). En presentar els informes davant el Comitè dels Drets del xiquets, els estats part han d'indicar si la seva legislació nacional és diferent de la Convenció amb relació a la definició de l'edat del xiquets.

Amb això s'ha de deixar clar que els destinataris d'aquest document són tots els xiquets i xiquetes. D'aquesta manera es fomenta la idea que tots són importants. En nombrosos països, les vides dels xiquets estan amenaçades pels conflictes armats, el treball infantil, l'explotació sexual i altres violacions als drets humans. En altres llocs, per exemple, els xiquets que viuen a les zones rurals poden tenir menys oportunitats d'obtenir una educació de bona qualitat o d'accedir als serveis de salut que els nens de les ciutats. La Convenció afirma que aquestes disparitats-en el marc de les societats-són també una violació dels drets humans. En exhortar els governs que garanteixin els drets humans de tots els xiquets, la Convenció procura solucionar aquest tipus de desigualtats.

Algunes persones assumeixen que els drets dels xiquets nascuts als països més rics-on hi ha escoles, hospitals i sistemes de justícia juvenil-no es vulneren mai, i que per tant aquests xiquets no tenen necessitat del tipus de protecció i atenció que es consigna en la Convenció. Però res està més lluny de la veritat. En diferents graus, si més no alguns xiquets en totes les nacions han confrontar la desocupació, la manca d'habitatge, la violència, la pobresa i altres qüestions que afecten notablement les seues vides.

Tots naixem amb drets humans, un principi que està del tot clar en la Convenció sobre els Drets del Xiquet. Corresponen per igual a tots i cada un de nosaltres. Els xiquets que habiten en els països en desenvolupament tenen els mateixos drets que els xiquets dels països rics.

La Convenció concedeix la mateixa importància a tots els drets dels infants; No existeix cap dret "xicotet" ni tampoc una jerarquia de drets humans. Tots els drets enunciats en la Convenció-tant els drets civils i polítics, com els drets econòmics, socials i culturals-són indivisibles i estan relacionats entre si, i el seu objectiu principal és desenvolupar la personalitat integral de l'infant.

2. Articles de la Convenció dels Drets del Infants (1989)

A continuació passarem a explicar la Convenció Internacional dels Drets dels Xiquets. Aquesta, l'hem dividit en 4 parts. La primera d'elles és el Preàmbul, el qual l'hem resumit i hem extret les idees principals, la segona part està formada pels articles 1 al 41. Aquests els hem agrupat en una sèrie de categories que fan referència, a grans trets,

---

Prof. Laura Monsalve

a les necessitats i els drets bàsics dels xiquets. D'altra banda, la 3° i 4° part, que estan formades pels articles 42 al 45 i 46 al 54, respectivament, les hem sintetitzat de manera que la seua comprensió siga més clara i eficaç.

A continuació procedirem a explicar la 1° i la 2° part de la Convenció.

PREÀMBUL

El Preàmbul en la Convenció dels Drets Del Xiquet, és la primera part del document en què es resumeix, per dir-ho així, els aspectes pels quals es crea la Convenció, aquells motius que han fet que es portés a terme . A més en ella, es fa també al·lusió als documents en els quals s'inspira i es recolza la pròpia Convenció.

Dit això, cal especificar ara quins han estat els motius que porten a fer la Convenció, i pels quals tots els estats part es comprometen a complir de manera rigorosa.

Així doncs, d'acord amb els principis proclamats a la Carta de les Nacions Unides, la llibertat, la justícia i la pau al món es basen en el reconeixement de la dignitat inherent i dels drets iguals i inalienables de tots els membres de la família humana. Així, poc a poc, la Convenció es centra cada vegada més en el xiquet que és el principal protagonista i en tots els àmbits que el puguen envoltar, com la família, l'educació, la dignitat, la seua cultura, etc.

A més, cal tenir en compte que aquí es fa molt èmfasi en el fet de tractar de promoure el progrés social i elevar el nivell de vida dins d'un concepte més ampli de la llibertat. En conseqüència, donant per fet que tota persona té tots els drets i llibertats enunciats en la Declaració Universal dels Drets Humans, sense distinció, i sobretot fent al·lusió a les cures necessàries que reclama el col·lectiu pertanyent a la infància, en aquesta Convenció , es pretén que la família, com a grup fonamental de la societat i medi natural per al creixement i el benestar de tots els seus membres, i en particular dels xiquets, ha de rebre la protecció i assistència necessàries per poder assumir plenament les seues responsabilitats dins de la comunitat, a més, ha de créixer en el si de la família, en un ambient de felicitat, amor i comprensió.

El xiquet, a través d'una bona educació accessible a tots, ha de ser preparat per a una vida individual en la societat, havent estat educat en un esperit de pau, dignitat, tolerància, llibertat, igualtat i solidaritat, tenint degudament en compte la importància de

---

Prof. Laura Monsalve

les tradicions i els valors culturals de cada poble per a la protecció i el desenvolupament harmoniosos de l'infant.

Cal afegir finalment que s'ha de tenir en consideració sobretot a aquells xiquets que cada vegada són més i que pertanyen a diferents països en desenvolupament als quals se'ls ha d'assignar un especial mirament.

DRET A LA FAMÍLIA

Aquesta agrupació ha estat formada de manera coherent, ja que els tres articles que s'esmenten, el 9 el 10 i el 18, se centren en el xiquet i en la seua família principalment, de manera que es tracten aspectes com les responsabilitats que els pares han d'exercir amb el seu fill, les mesures apropiades que els estats part han d'adoptar per facilitar que els pares compleixin en la mesura del possible aquestes responsabilitats, a més, si es requereix el viatjar a certs països per motiu de reunió familiar, es facilitarà aquest fet o fins i tot si els pares d'un xiquet es troben vivint en llocs diferents, el xiquet tindrà el mateix dret de viatjar per veure els dos. Finalment dir, que el nen no podrà ser separat dels seus pares excepte per una ordre judicial.

Article 9 / Separació dels pares

És un dret de l'infant viure amb els seus pares, excepte en els casos que la separació siga necessària per a l'interès superior del mateix infant. És dret de l'infant mantenir contacte directe amb ambdós pares, si està separat d'un d'ells o de tots dos. Correspon al'Estat responsabilitzar d'aquest aspecte, en el cas que la separació hagi estat produïda per acció d'aquest.

Article 10/Reunificació familiar

És dret dels infants i dels seus pares sortir de qualsevol país i entrar en el propi, en vistes a la reunificació familiar o al manteniment de la relació pares-fills.

Article 18 / Responsabilitat dels pares

És responsabilitat primordial d'ambdós pares la cria dels xiquets i és deure de l'Estat brindar l'assistència necessària en l'exercici de les seves funcions.

Com a conclusió pel que fa a l'agrupació d'aquests drets (17, 28 i 29) en concret, cal dir que s'ha unit ja que tots ells tenen en comú diferents aspectes que van encaminats a vetllar per l'educació com a dret irrenunciable per tots els xiquets, la qual s'haurà d'impartir de forma igualitària, amb certa disciplina sense violar els drets i la dignitat dels xiquets, intentant eradicar l'analfabetisme (sobretot en països en desenvolupament), i sobretot tenir en compte que l'educació més de a les escoles, també la podem trobar en els diferents mitjans de comunicació, els quals han d'anar encaminats a l'exposició d'informacions i materials que resultin educatives per als xiquets per així poder promoure el seu benestar social, espiritual i moral i la seua salut física i mental.

Article 17 / Accés a la informació adequada

Els Estats membres reconeixen la importància de la funció dels mitjans de comunicació i han de vetllar perquè l'infant tinga accés a informacions i materials procedents de diverses fonts nacionals i internacionals, especialment la informació i el material que tinguen per finalitat promoure el seu benestar social, espiritual i moral i la seua salut física i mental. Amb aquesta finalitat, els estats part:

1. Encoratjar els mitjans de comunicació a difondre informació i materials d'interès social i cultural per al nen, de conformitat amb l'esperit de l'article 29;
2. Promoure la cooperació internacional en la producció, l'intercanvi i la difusió d'aquesta informació i aquest material informatiu procedent de diverses fons nacionals i internacionals;
3. Encoratjar la producció i difusió de llibres infantils;
4. Encoratjar els mitjans de comunicació a tenir una atenció especial a les necessitats lingüístiques de l'infant que pertany a un grup minoritari o que siga indígena;
5. Promoure el desenvolupament de la normativa adequada per a protegir l'infant de la informació i material perjudicial per al seu benestar, tenint en compte les disposicions dels articles 13 i 18.

Els mitjans de comunicació social tenen un paper important en la difusió d'informació destinada als xiquets, que tinga com a finalitat promoure el seu benestar moral, el coneixement i comprensió entre els pobles, i que respecte la cultura del xiquet. És obligació de l'Estat prendre mesures de promoció a això i protegir l'infant de la informació i material perjudicial per al seu benestar.

1. Els Estats membres reconeixen el dret de l'infant a l'educació i, per tal que es pugui exercir progressivament i en condicions d'igualtat d'oportunitats aquest dret, han de:

- a) Implantar l'ensenyament primari obligatori i gratuït per a tots;
- b) Fomentar el desenvolupament, en les seues diferents formes, de l'ensenyament secundari, inclòs l'ensenyament general i professional, fer que tots els infants d'ella i tinguen accés prenent les mesures pertinents, com ara implantat l'ensenyament gratuït i la ajuda econòmica en cas de necessitat.
- c) Fer l'ensenyament superior accessible a tots, sobre la base de la capacitat, per tots els mitjans apropiats;
- d) Fer que tots els infants informació i orientació en qüestions educacionals i professionals i tinguin accés a elles;
- e) Adoptar mesures per fomentar l'assistència regular a l'escola i reduir les taxes d'abandonament escolar.

2. Els Estats membres han de prendre totes les mesures adequades per assegurar que la disciplina escolar siga administrada de manera compatible amb la dignitat humana de l'infant i de conformitat amb aquesta Convenció.

3. Els Estats membres han de fomentar i encoratjar la cooperació internacional en qüestions d'educació, en particular a fi de contribuir a eliminar la ignorància i l'analfabetisme en tot el món i de facilitar l'accés als coneixements tècnics i als mètodes moderns d'ensenyament. Referent a això, s'ha de tenir en compte les necessitats dels països en desenvolupament.

Tots els infants tenen dret a l'educació i és obligació de l'Estat assegurar almenys l'educació primària, gratuïta i obligatòria. L'aplicació de la disciplina escolar ha de respectar la dignitat de l'infant com a persona humana.

Article 29 / Objectius de l'educació

1. Els Estats membres convenen que l'educació de l'infant ha d'anar adreçada a:

- a) Desenvolupar la personalitat, les aptituds i la capacitat mental i física del xiquet fins al màxim de les seues possibilitats;
- b) Infondre en l'infant el respecte dels drets humans i les llibertats fonamentals i dels principis consagrats en la Carta de les Nacions Unides;
- c) Infondre en l'infant el respecte dels seus pares, de la seva pròpia identitat cultural, del seu idioma i els seus valors, dels valors nacionals del país on viu, del país d'on podria i de les civilitzacions diferents de la seua;

d) Preparar l'infant per assumir una vida responsable en una societat lliure, amb esperit de comprensió, pau, tolerància, igualtat dels sexes i amicitat entre tots els pobles, grups ètnics, nacionals i religiosos i persones d'origen indígena;

e) Infondre en l'infant el respecte del medi ambient natural.

2. Res del que disposa aquest article o de l'article 28 s'ha d'interpretar com una restricció de la llibertat dels particulars i de les entitats per establir i dirigir institucions d'ensenyament, a condició que es respecten els principis enunciats en el paràgraf 1 de l' present article i que l'educació donada en aquestes institucions s'ajuste a les normes mínimes de l'Estat.

L'Estat ha de reconèixer que l'educació ha de ser orientada a desenvolupar la personalitat i les capacitats de l'infant, per tal de preparar per a una vida adulta activa, inculcant el respecte dels drets humans elementals i desenvolupant el respecte dels valors culturals i nacionals propis i de civilització diferents de la seua.

DRET A LA PROTECCIÓ

Si ens centrem en els drets a la protecció dels infants i joves menors de 18 anys, hem de parlar dels articles que presentem a continuació, els quals són el 2, 19, 20, 22, 32, 34, 35, 36, 37, 38 i 40. Els hem agrupat en aquesta categoria perquè tots dos tenen un denominador comú que és el dret a la protecció tant legislativa, administrativa, social com educativa dels xiquets i xiquetes, perquè els xiquets i xiquetes, puguin gaudir de tots els drets que garanteix la Convenció.

A grans trets els drets als quals se'ls protegeix són els següents: a tota forma de perjudici, abús físic o mental, abandonament o tracte negligent, maltractaments o explotació, inclòs l'abús sexual, per part dels seus familiars o de certes persones .

Article 2 / No discriminació

Tots els drets han de ser aplicats a tots els xiquets, sense cap excepció, i és obligació de l'Estat prendre les mesures necessàries per protegir el xiquet de tota forma de discriminació, independentment de la raça, el color, el sexe, l'idioma, la religió , l'opinió política o d'altra mena, l'origen nacional, ètnic o social, la posició econòmica, la incapacitat física, el naixement o qualsevol altra condició de l'infant, dels seus pares o dels seus representants legals.

Els estats part prendran totes les mesures apropiades per garantir que l'infant estiga protegit contra tota forma de discriminació o càstig per de la condició, les activitats, les opinions expressades o les creences dels seus pares, tutors legals o dels seus familiars.

Article 19 / Maltractaments

1. Els Estats membres han de prendre totes les mesures legislatives, administratives, socials i educatives apropiades per protegir l'infant contra tota forma de perjudici o abús físic o mental, abandonament o tracte negligent, maltractaments o explotació, inclòs l'abús sexual, mentre el xiquet es trobe baix la custòdia dels pares, d'un representant legal o de qualsevol altra persona que el tinga al seu càrrec.
2. Aquestes mesures de protecció haurien de comprendre, han d'incloure procediments efectius per a l'establiment de programes socials per tal de donar el suport necessari a l'infant i als que en tenen la tutela, i també per a altres formes de prevenció i per a la identificació, informar a una institució, investigació, tractament i seguir els casos abans descrits de maltractaments al xiquet i, segons corresponga, la intervenció judicial.

Article 20 / Protecció dels infants privats del seu medi familiar

És obligació de l'Estat proporcionar protecció especial als infants privats del seu medi familiar, ja siga temporal o de manera permanent, i assegurar que puguen beneficiar-se de cures que substitueixin l'atenció familiar o de la col·locació en un establiment apropiat, tenint en compte l'origen cultura, ètnic, religiós i lingüístic del xiquet, per tal que hi haja continuïtat en la seua educació.

Article 22 / Xiquets refugiats

1. Els Estats membres han de prendre mesures adequades per aconseguir que un infant que demana estatut de refugiat o que siga considerat refugiat reba, tant si està sol com si va acompanyat pels seus pares o de qualsevol altra persona, la protecció i l'assistència humanitària adequades per al gaudir dels drets aplicables enunciats en aquesta Convenció i en altres instruments internacionals de drets humans o de caràcter humanitari a què aquests Estats s'hajen adherit.
2. A aquest efecte els Estats membres, en la forma que ho creguin necessari, en tots els esforços de les Nacions Unides i altres organitzacions intergovernamentals competents o organitzacions no governamentals que cooperin amb les Nacions Unides per protegir i ajudar a tots els infants refugiat i localitzar els seus pares o altres membres de la seua família, per tal d'obtenir la informació necessària perquè es reuneixi amb la seua família. En els casos en què no es puga localitzar cap dels pares o membres de la família.

Article 32 / Treball de menors

Els Estats membres reconeixen el dret de l'infant a ser protegit contra l'explotació econòmica i contra la realització de qualsevol treball que pugasi perillós o entorpir la seua educació, o que siga perjudicial per a la salut o el seu desenvolupament físic, mental, espiritual, moral o social; fixar edats mínimes d'admissió al treball i reglamentar les condicions d'aquest.

Article 34 / Explotació sexual

És dret de l'infant de ser protegit de l'explotació i abús sexuals, incloent la prostitució i la seva utilització en pràctiques pornogràfiques.

Article 35 / Venda, tràfic i tracta de nens

Els estats part prendran totes les mesures de caràcter nacional, bilateral i multilaterals convenients per impedir el segrest, la venda o el tràfic d'infants per qualsevol motiu i de qualsevol forma.

Article 36 / Altres formes d'explotació

Els Estats membres han de protegir l'infant contra tota altra mena d'explotació que pugasi perjudicar qualsevol aspecte del seu benestar.

Article 37 / Tortura i privació de llibertat

Cap xiquet serà sotmès a la tortura, a penes o tractes cruels, inhumans o degradants, a la pena capital, a la presó perpètua ia la detenció o empresonament il · legals o arbitràries. Tot infant privat de llibertat ha de ser tractat amb humanitat, estarà separat dels adults, tindrà dret a mantenir contacte amb la seua família i a tenir accés ràpid a l'assistència legal o d'altra assistència adequada.

Article 38 / Conflictes armats

Cap xiquet que no haja complert els 15 anys d'edat ha de participar directament en hostilitats o ser reclutat per les forces armades.

Tots els xiquets afectats per conflictes armats tenen dret a rebre protecció i atencions especials.

Article 40 / Administració de la justícia de menors

Tot infant que siga considerat acusat o declarat culpable d'haver infringit les lleis té dret que es respecten els seus drets fonamentals i en particular el dret a beneficiar de totes les garanties d'un procediment equitatiu, fins i tot de disposar d'assistència jurídica o d'una altra assistència adequada en la preparació i presentació de la seua defensa. Sempre que siga possible, s'evitarà recórrer a procediments judicials ia l'internament en institucions.

DRET A LA PARTICIPACIÓ

En aquest apartat, hem agrupat una sèrie d'articles (12, 13, 14 i 15), que fan referència al dret que tenen els xiquets de participar, d'expressar lliurement. A grans trets el que ens diuen aquests articles és que el xiquet té dret a expressar les seves opinions lliurement i, aquestes han de ser escoltades i considerades. A més, tenen el dret i la llibertat per expressar-se, cercar, rebre, comunicar i explicar allò que desitgen. D'altra banda, també se'ls confereix el dret a la llibertat d'expressió, de consciència i religió, baix la direcció dels seus pares i, sempre i quan, es protegeixen la seguretat i les llibertats fonamentals dels altres.

Article 12 / Opinió del nen / a

1. Els Estats membres han d'assegurar a l'infant que estiga en condicions de formar-se un judici propi el dret d'expressar la seua opinió lliurement en tots els assumptes que afecten el xiquet, tenint degudament en compte les opinions del xiquet, en funció de l'edat i maduresa.

2. Amb aquesta finalitat, es donarà a l'infant oportunitat de ser escoltat en qualsevol procediment judicial o administratiu que l'afecte, bé directament, bé per mitjà d'un representant o d'un institució adequada, d'acord amb les normes de procediment de la llei nacional.

Article 13 / Llibertat d'expressió

Tots els infants tenen dret a cercar, rebre i difondre informacions i idees de tot tipus, sempre que això no vaja en contra dels drets dels altres.

Article 14 / Llibertat de pensament, consciència i religió

El xiquet té dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió baix la direcció dels seus pares i de conformitat amb les limitacions prescrites per la llei.

Article 15 / Llibertat d'associació

Tots els xiquets tenen dret a la llibertat d'associació i de reunió, sempre que això no vaja en contra dels drets d'altres.

DRETS GENERALS

Si ens centrem en els drets generals de la convenció (art. 1, 3, 4, 5, 27 i 41), hem de dir que ens aclareix els límits d'edat dels xiquets en general per a tots els països, ja que cada país estableix un mínim d'edat diferent. D'altra banda, els articles esmentats pretenen que els estats membres es comprometin a assegurar als infants la protecció i la cura que siguin necessaris per al seu benestar, tenint en compte els drets i deures dels pares. Es

---

Prof. Laura Monsalve

reconeix el dret de tot infant de tenir un nivell de vida adequat al seu desenvolupament físic, mental, espiritual, moral i social.

Article 1 / Definició del xiquet / a

S'entén per xiquet tot ésser humà des del seu naixement fins als 18 anys d'edat, llevat que haja assolit la majoria d'edat.

Article 3 / Interès superior del xiquet

Totes les mesures respecte al xiquet han d'estar basades en la consideració de l'interès superior del mateix. Correspon a l'Estat assegurar una adequada protecció i cura, quan els pares o altres persones responsables no tenen capacitat per fer-ho.

Article 4 / Aplicació dels drets

Els Estats membres han de prendre totes les mesures administratives, legislatives i d'altra índole per fer efectius els drets reconeguts en aquesta Convenció. Pel que fa als drets econòmics, socials i culturals, els Estats membres han de prendre aquestes mesures tant com dels recursos de què disposen i, quan siga necessari, dins el marc de la cooperació internacional.

Article 5 / Direcció i orientació paternes

Els Estats membres han de respectar les responsabilitats, els drets i els deures dels pares o, si s'escau, dels membres de la família extensa o de la comunitat d'acord amb el costum local, dels tutors o altres persones encarregades legalment del xiquet de impartir, d'acord amb l'evolució de les seues facultats, direcció i guia adequades perquè pugui exercir els drets reconeguts en aquesta Convenció.

Article 27 / Nivell de vida

Tots els xiquets tenen dret a beneficiar-se d'un nivell de vida adequat al seu desenvolupament i és responsabilitat dels pares proporcionar. És obligació de l'Estat adoptar mesures apropiades perquè aquesta responsabilitat pugui ser assumida i que ho siga de fet, si cal mitjançant el pagament de la pensió alimentària.

Article 41 / Respecte a les normes vigents

En el cas que una norma establerta per una llei nacional o un altre instrument internacional vigent en aquest Estat siga més favorable que la disposició anàloga d'aquesta Convenció, s'aplicarà la norma més favorable.

DRET A LA IDENTITAT

Aquests articles (7, 8 11, 16, 21 i 30), els hem ajuntat i relacionat ja que tots ells tracten sobre el dret a la identitat. Tots els xiquets després del seu naixement tenen el dret a un nom, a tenir una nacionalitat i, en la mesura del possible, a conèixer els seus pares i a ser pujat per ells. Els estats, han de lluitar en contra de les retencions i trasllats il·lícits, creant així acords bilaterals. Els estats han de protegir qualsevol amenaça relacionada amb la vida privada del xiquet. Respecte als casos adoptats, l'estat s'ha d'assegurar que tots els drets plantejats es compleixen i que es fa mitjançant les institucions competents. També el xiquet ha de tenir plena llibertat de pertànyer al grup religiós que siga sense importar el grau de minoria d'aquest.

Article 7 / Nom i nacionalitat

El xiquet després del seu naixement tindrà dret a un nom, a tenir una nacionalitat i, en la mesura del possible, a conèixer els seus pares i a ser pujat per ells.

Article 8 / Preservació de la identitat

És obligació de l'Estat protegir i, si cal, restablir la identitat de l'infant, si aquest hagués estat privat de part o tots els elements d'aquesta (nom, nacionalitat i vincles familiars).

Article 11 / Retenció i trasllats il·lícits

És obligació de l'estat adoptar les mesures necessàries per evitar el trasllat il·lícit i la retenció il·lícita de xiquets a l'estranger, ja siga per un dels seus pares, ja siga per una tercera persona.

Article 16 / Protecció de la vida privada

Cap xiquet serà objecte d'intrusions en la seua vida privada, la seua família, el seu domicili o la seua correspondència, ni d'atacs il·legals al seu honor i reputació. .

Article 21 / Adopció

Els Estats membres que reconeixen o permeten l'adopció han d'assegurar que l'interès superior de l'infant siga la consideració primordial i, han de vetllar perquè en l'adopció estiguen reunides totes les garanties necessàries per assegurar que aquesta siga admissible així com les autoritzacions de les autoritats competents.

Article 30 / Infants pertanyents a minories o pobles indígenes

Als Estats on hi haja minories ètniques, religioses o lingüístiques o persones d'origen indígena, no es negarà a un infant que pertanye a una minoria o que siga indígena que li correspon, en comú amb els altres membres del seu grup, a tenir la seua pròpia cultura, a professar i practicar la seua pròpia religió i a utilitzar la seua pròpia llengua.

DRET A LA SALUT

Els següents articles (6, 23, 24, 25, 26, 31, 33, 39) ens parlen del dret a la salut. S'hi reconeix que tot infant té dret intrínsec a la vida. Aquest dret es duigués a terme garantint el màxim gaudir possible de la salut, reconeixent així a tots els xiquets, el dret a beneficiar-se de la seguretat social, cures especials i mesures eficaces i apropiades per abolir les pràctiques tradicionals que siguen perjudicials per a la salut de els xiquets. D'altra banda, es reconeix el dret de l'infant al descans i al joc i, a participar lliurement en la vida cultural i en les arts.

Article 6 / Supervivència i desenvolupament

Tots els infants tenen dret intrínsec a la vida i és obligació de l'Estat garantir la supervivència i el desenvolupament.

Article 23 / Xiquets impedits

El xiquet mental o físicament impedit ha de gaudir d'una vida plena i decent en condicions que assegurin la seua dignitat, li permeten arribar a valdre a si mateix i faciliten la participació activa en la comunitat. D'altra banda, es reconeix el dret de l'infant disminuït a rebre atencions especials, a més de prestar als responsables de la seua cura la ajuda sol·licitada i que siga adequada a la situació de l'infant i dels seus pares o d'altres persones que tinguen cura d'ell.

Els xiquets, mental o físicament impedits, tenen dret a rebre cures, educació i ensinistrament especials, destinats a assolir la seua autosuficiència i integració activa en la societat.

Article 24 / Salut i serveis mèdics

Els xiquets tenen dret a gaudir del més alt nivell possible de salut i a tenir accés a serveis mèdics i de rehabilitació, amb especial èmfasi en aquells relacionats amb l'atenció primària de salut, les cures preventives i la disminució de la mortalitat infantil. És obligació de l'Estat, prendre les mesures necessàries, orientades a l'abolició de les pràctiques tradicionals perjudicials per a la salut del xiquet.

Article 25 / Avaluació periòdica de l'internament

El xiquet que ha estat internat per les autoritats competents per a la seua atenció, protecció o tractament de salut física o mental té dret a una avaluació periòdica de totes les circumstàncies que van motivar el seu internament.

Article 26 / Seguretat social

Tots els infants tenen dret a beneficiar-se de la seguretat social.

Article 31/Esparcimiento, joc i activitats culturals

Prof. Laura Monsalve

És dret de l'infant ser protegit de l'ús d'estupefaents i substàncies psicotròpiques i impedir que estiguen involucrats en la producció o distribució d'aquestes substàncies.

Article 33 / Ús i tràfic d'estupefaents

Els Estats membres han de prendre totes les mesures apropiades, incloses mesures legislatives, administratives, socials i educatives, per protegir els infants de l'ús il·lícit dels estupefaents i substàncies psicotròpiques enumerades en els tractats internacionals pertinents, i per impedir que els infants siguin utilitzats en la producció i el tràfic il·lícits d'aquestes substàncies.

Article 39 / Recuperació i reintegració social

És obligació de l'Estat prendre les mesures apropiades perquè els infants víctimes de la tortura, de conflictes armats, d'abandó, de maltractaments o d'explotació reben un tractament apropiat, que asseguri la seua recuperació i reintegració social.

Com a conclusió a tot això anteriorment, hem de dir que la Convenció Internacional sobre els Drets de l'Infant de 1989 està composta per 4 parts. Fins aquí hem explicat el Preàmbul (1 ° Part), i la segona part que consta de 41 articles, els quals els hem agrupat en una sèrie de categories que són: dret a la identitat, a l'educació, drets generals, a la família, la participació, la salut i la protecció.

A continuació resumirem les dos parts restants. La 3 ° part està formada pels articles del 42 al 45 i, l'última part formada pels articles 46 al 54.

PART 2 ARTICLES 42 al 45

La part 2 mostra una sèrie d'articles relacionats amb les disposicions relatives a l'aplicació de la Convenció. Aquests articles van del 42 al 45. Aquí veiem com els estats que participen en la Convenció es comprometen a donar a conèixer àmpliament els principis i les disposicions que es tracten en la Convenció, tant als adults com als xiquets, amb la finalitat que aquestes es tinguen en compte i es porten a la pràctica.

D'altra banda, per avaluar els progressos que es realitzen en el compliment de les obligacions concretes pels estats part en la Convenció, s'establirà un Comitè dels Drets dels Infants que exerceixen una sèrie de funcions. Aquest Comitè està format per 18 experts elegits pels estats part, que seran elegits per un període de 4 anys i podran tornar a ser reelegits si presenten la seua candidatura; seran els encarregats d'examinar els informes, que els estats part en la Convenció presentaran en el termini de dos anys a partir de la data de ratificació i, d'ara endavant, cada cinc anys, per tal de fer efectius els drets reconeguts en la Convenció i conèixer el progrés o les dificultats que hagen fet en gaudi d'aquests drets.

No obstant això, el Comitè pot proposar als estats part que es realitzen estudis d'assumptes específics relatius als drets de l'infant i pot transmetre les seues recomanacions als Estats part interessats, així com a l'Assemblea General de les Nacions Unides.

Finalment, per tal de promoure l'aplicació efectiva de la Convenció i d'estimular la cooperació internacional en tot allò que propugna la Convenció, el Fons de les Nacions Unides per a la Infància i altres òrgans de les Nacions Unides podran proporcionar assessorament especialitzat sobre l'aplicació de la Convenció en les que són de respectius mandats, a més podran presentar informes sobre l'aplicació de les disposicions d'aquesta Convenció en matèria de llur competència.

PART 3 DE L'ARTICLE 46 al 54

D'altra banda, en la tercera part de la Convenció s'estableix que aquesta estarà oberta a la signatura de tots els Estats, a més estarà subjecta a ratificació. D'altra banda, els articles que siguin ratificats, juntament amb qualsevol instrument d'adhesió que facilite qualsevol Estat per a la posterior incorporació, es dipositaran a la Secretaria General de les Nacions Unides.

Els Estats d'aquesta convenció podran treure una correcció que es donarà a conèixer mitjançant la realització d'una conferència en la qual aquesta serà sotmesa a vot. Si els estats part es declaren a favor d'aquestes correccions, el secretari general convocarà una conferència amb el pronòstic de les Nacions Unides. L'Assemblea general de les Nacions Unides serà l'encarregada d'aprovar aquestes correccions.

El secretari general de les Nacions unides és qui s'encarregarà de comunicar a tots els estats membres, l'adhesió de qualsevol nou integrant. Els estats membres podran denunciar aquesta Convenció mitjançant un escrit tramès al secretari general de les Nacions Unides. El text original d'aquesta Convenció, es dipositarà a la Secretaria General de les Nacions Unides.

3.PROBLEMES QUE OBSTACULITZEN ELS DRETS HUMANS AL TERRENY DE L'EDUCACIÓ

L'anàlisi de la situació dels xiquets i xiquetes pot servir de baròmetre per mesurar els problemes socials i econòmics existents a nivell mundial. Per tant, l'objectiu primordial per assolir el desenvolupament humà és satisfer les necessitats bàsiques de la infància, una de les més bàsiques i importants és el dret a educar-se per formar-se com ciutadans crítics d'una societat i saber conviure junts en pau.

En els països en desenvolupament s'han registrat importants avanços en favor de la infància. En l'últim decenni s'ha salvat a uns 20 milions de persones de la mort i s'han millorat les condicions de vida de 100 milions de nens. No obstant això, cada any gairebé 13 milions de xiquets menors de 5 anys moren a tot el món a causa de malalties que fàcilment es poden prevenir i de desnutrició. Durant l'últim decenni, les víctimes infantils dels conflictes armats es van elevar a 2 milions de morts, entre 4 i 5 milions de impeditos, 12 milions de xiquets sense llar, sense oblidar els milions d'orfes, els separats de les seues famílies i els que han de sobreviure superant els traumes de la violència.

La manca de desenvolupament, la pobresa estructural, la desigualtat socioeconòmica, la discriminació de gènere, la degradació mediambiental, la globalització de l'economia i la persistència de règims totalitaris constitueixen alguns dels factors de risc per l'esclat de conflictes armats i la consegüent violació dels drets humans de la població. Malgrat els tractats internacionals que salvaguarden el respecte als col·lectius més vulnerables (dones, xiquets i ancians), la realitat dona xifres creixents de refugiats, desplaçats interns i persones que veuen vulnerats els seus drets més elementals. El respecte de les convencions internacionals que protegeixen els drets fonamentals és el pas previ per assegurar una vida digna a tots els éssers humans i un Estat del benestar on el gaudir dels drets bàsics de les persones siga una realitat.

Els xiquets són el principal motor del desenvolupament i de les estratègies per eradicar la pobresa segons els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni fixats per Nacions Unides l'any 2000. Aquests objectius té dos punts fonamentals que afecten els xiquets, aquests són: aconseguir una educació universal i reduir la mortalitat infantil.

En l'actualitat, hi ha gairebé 2.200 milions de menors de 18 anys a tot el món, i 616 milions d'ells són menors de 5 anys. Del total de xiquets a tot el món, al voltant d'un 10

per cent els aporten els països desenvolupats. Per tant, podem observar que la majoria dels xiquets del món es concentren en els països pobres i en vies de desenvolupament.

Per tant, trobem diferents problemes al món que obstaculitzen que els drets humans del xiquet en el terreny de l'educació siguen respectats. Els més importants són:

POBRESA:

La pobresa pot ser en si mateixa una violació de nombrosos drets humans bàsics. Aquest concepte es defineix com la manca de recursos necessaris per satisfer les necessitats d'una població o grup de persones específiques, sense tampoc tenir la capacitat i oportunitat de com produir aquests recursos necessaris.

Aquesta manca de recursos comporta un seguit de característiques:

- Manca de Salut
- Manca d'Habitatge
- Manca d'Ingressos
- Manca d'Ocupació
- Manca d'Agricultura estable
- Manca de Nutrició
- Manca de Tecnologia
- Falta d'Educació
- Mortalitat Infantil

Segons diversos autors i estudis del Banc Mundial, Banc Interamericà de Desenvolupament i el Fons Monetari Internacional, hi ha dos tipus de pobresa bases:

- Pobresa Absoluta:

Segons la declaració de les Nacions Unides emesa com a resultat de la Cimera Mundial sobre el Desenvolupament Social a Copenhaguen el 1995, la pobresa absoluta és una

---

Prof. Laura Monsalve

condició caracteritzada per la privació severa de les necessitats bàsiques humanes, com ara aliment, aigua potable, facilitats sanitàries, salut, refugi, educació i informació. Aquesta depèn no només del ingrés sinó també de l'accés als serveis.

- **Pobresa relativa:**

En aquest cas tenim la pobresa relativa que varia amb el desenvolupament social que va determinant, en cada època i societat, a aquell mínim de consum baix el qual més que veure amenaçada la supervivència es cau en un estat d'exclusió o impossibilitat de participar en la vida social. L'exemple clàssic d'aquesta forma de pobresa va ser donat per Adam Smith a La riquesa de les nacions en escriure: Per mercaderies necessàries entenc no només les indispensables per al manteniment de la vida, sinó totes aquelles la falta és, segons els costums d'un país, alguna cosa indecorós entre les persones de bona reputació, fins i tot entre les de classe inferior. En aquest sentit cada societat, cada país té un nivell o canal de pobresa.

ANALFABETISME:

L'analfabetisme és la incapacitat de llegir i escriure causa de la falta d'aprenentatge. L'analfabet es troba com en les capes més pobres de la societat.

James P. Grant, director executiu d'UNICEF, en un informe de 1992 va escriure que Actualment, en el món en desenvolupament aprenen a llegir i escriure molts més xiquets que xiquetes.

Segons diversos estudis, l'analfabetisme es pot dividir en:

- **Analfabetisme Absolut:**

És l'analfabet que no va obtenir, ni obté cap tipus d'educació o guia cap a ella.

- **Analfabetisme funcional:**

És aquella persona que no pot o va poder emprendre aquelles activitats en les que l'alfabetització és necessària per a l'actuació eficaç i funcional d'un grup i comunitat i que li permeten així mateix seguir valent-se de la lectura, l'escriptura i l'aritmètica al servei del seu propi desenvolupament i del desenvolupament de la comunitat.

- **Analfabetisme Tecnològic:**

És patit només en nacions exposades al desenvolupament tecnològic i en el qual es fa necessari que l'habitant es prepare tecnològicament. Per tant, entenem que l'analfabet tecnològic és aquell que no està preparat tecnològicament parlant.

TREBALL INFANTIL:

La pobresa és la causa principal del treball i l'explotació infantil. Es calcula que a tot el món treballen 250 milions de xiquets, la majoria en circumstàncies enormement perjudicials per al seu desenvolupament físic, social, emocional i espiritual. Segons un informe de l'Organització Internacional del Treball (OIT), preparat per la Conferència sobre l'Explotació i el treball infantil celebrada a Oslo el 1997, la pobresa és causa i conseqüència del treball infantil, ja que encara que aquest contribueix a l'augment del ingrés familiar, impedeix la pujada salarial dels adults, aguditza la desocupació i provoca una pujada dels índexs d'analfabetisme ja que provoca el fracàs escolar, o simplement no arriba a la consciència d'aquestes famílies la importància de l'educació i la escolarització simplement perquè no se'ls ha donat l'oportunitat de ni tan sols conèixer-la.

El treball infantil és un problema relacionat amb l'explotació a través de l'exclusió social, la desigualtat i la injustícia. La majoria d'aquests nens treballadors pertanyen als grups més marginats: emigrants i refugiats sense papers, desplaçats interns, minories ètniques i les capes més pobres. Solen procedir de famílies i ambients on no hi ha possibilitat d'elecció, alternatives, ni respecte pels drets humans. En aquesta situació, les xiquetes es troben més desfavorides que els xiquets.

En general, les formes de treball infantil es troben relacionades amb negocis il·legals que utilitzen els xiques com a mà d'obra per al seu propi lucre. Aquest és un dels problemes que afecta milions de xiquets i xiquetes a tot el món i ja fa un segle intentat eradicar.

Però, què és l'explotació infantil? L'explotació infantil pot denominar com aquella forma d'utilització forçada, coercitiva i sistemàtica del xiquet per part d'una altra persona amb finalitats mercantils o d'un altre tipus.

UNICEF defineix el treball infantil com qualsevol treball que supere una quantitat d'hores mínimes, depenent de l'edat del xiquet o xiqueta i de la naturalesa del treball. Aquest treball es considera perjudicial per a la infància i per tant, hauria d'eliminar.

Encara que hi ha moltes formes d'explotació infantil, les més greus s'agrupen en l'Organització Internacional del Treball. En els Convenis 138 i 182 s'estableixen els límits d'aquests treballs, inacceptables per ser exercits per menors. A continuació es mostren les tres categories existents:

- Les pitjors formes de treball infantil, que internacionalment es defineixen com esclavitud, tracta de persones, servitud per deutes i altres formes de treball forçós, reclutament forçós de xiquets per utilitzar-los en conflictes armats, prostitució, pornografia, i activitats il·lícites.
- Un treball realitzat per un xiquet que no arriba l'edat mínima especificada per al tipus de treball que es tracte, segons la legislació nacional d'acord amb normes acceptades internacionalment, i que impedisca la normal educació i el ple desenvolupament de l'infant.
- Un treball que pose en perill el benestar físic, mental o moral del xiquet, ja siga per la seua pròpia naturalesa o per les condicions en què es realitza, i que s'anomena treball perillós.

XIQUETS SOLDATS:

Segons l'Estat Mundial de la Infància 1996 de UNICEF, una de les tendències més deplorables dels últims anys ha estat el creixent reclutament de xiquets i adolescents com a soldats. En 25 països, milers de xiquets menors de 16 anys han participat en les guerres. Només el 1988 van ser 200.000. Es calcula que a entre 1980 i 1988, Angola va perdre 330.000 nens i Moçambic 490.000 per causes relacionades amb la guerra. Els xiquets sempre queden atrapats enmig dels conflictes, aliens a l'àmplia gamma de drets que els garanteix la Convenció sobre els Drets del Xiquet.

Un xiquet o xiqueta soldat és qualsevol persona menor de 18 anys que forma part de qualsevol tipus de força o moviment armat, ja siga regular o irregular, en qualsevol condició, incloent però no limitat a, cuiners, porters, missatgers i qualsevol altra persona que acompanye a aquests grups i no siga només un familiar.

Als països en guerra és una cosa habitual reclutar xiquets i xiquetes ja que, en aquests temps, serveixen per a tot tipus de tasques: combaten, cuinen, porten aigua, actuen com esquers, missatgers o espies, i més si han esgotat a les persones adultes en edat de combatre.

Aquests xiquets són segrestats al carrer, trets de les aules o camps de refugiats, fins i tot molts d'ells han estat trets de casa seua. Cal destacar també aquells xiquets / es que s'uneixen de manera voluntària davant la desintegració de les famílies a causa del conflicte, les condicions de pobresa i la caiguda de serveis socials bàsics.

Segons el Diccionari de la Reial Acadèmia de la Llengua Espanyola, Discriminar és Donar tracte d'inferioritat a una persona o col·lectivitat per motius racials, religiosos, polítics, etc.

Tal com podem observar en la Declaració Universal de Drets Humans, trobem diferents articles referits a la discriminació siga per qualsevol raó. És per això, que aquest problema es veu reflectit en diversos articles d'aquesta declaració a fi de promoure la igualtat i la protecció d'aquests drets a totes les persones del món. Els articles als quals fem referència són:

Article 1. - Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i drets. [...]

Article 2. - 1 ° Tot el mon té tots els drets i llibertats proclamats en aquesta Declaració, sense cap distinció de raça, color, sexe, idioma, religió, opinió política o de qualsevol altra mena, origen nacional o social, posició econòmica, naixement o qualsevol altra condició. 2 ° A més no es farà cap distinció basada en l'estatut polític, administratiu i internacional del país o del territori al qual pertany una persona.

Article 7. – Tot el mon és igual davant la llei i tenen, sense distinció, dret a igual protecció de la llei. Tots tenen dret a igual protecció contra qualsevol discriminació que viole la present declaració contra tota provocació a una tal discriminació.

Art.26.-2 ° - L'educació ha de tendir al ple desenvolupament de la personalitat humana i l'enfortiment del respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals; promourà la comprensió, la tolerància i l'amistat entre totes les nacions i tots els grups ètnics o religiosos, i la difusió de les activitats de les Nacions Unides per al manteniment de la pau.

Desescolarització:

Escolaritzar significa proporcionar escola a la població infantil perquè reba l'ensenyament obligatori.

L'escolarització obligatòria va néixer per assegurar l'accés a l'ensenyament i evitar l'explotació infantil. Aquesta perviu hui en camps als quals la llei arriba malament, com l'economia domèstica i submergida, i escolaritzar segueix sent una manera de impedir-la. La relació amb l'accés a la cultura és menys clara, ja que en la societat del

---

Prof. Laura Monsalve

coneixement l'educació és més necessària i l'escola és l'única oportunitat de molts per canviar i millorar el seu futur.

La falta d'accés a l'educació pot significar un risc per a la vida, especialment de dones i xiquets en països empobrits.

L'Informe sobre l'Educació per a Tots en el Món (2010) exposa que al món hi ha encara 72 milions de xiquets que es veuen privats del seu dret a rebre educació pel sol fet d'haver nascut en una regió o una família desfavorides. Són milions els joves que eixen de l'escola sense haver adquirit la capacitació necessària per integrar-se amb èxit a la població activa i, a més, a un de cada sis adults del món se li denega el dret a aprendre a llegir i escriure.

Encara que en aquest informe es reconeixen els grans avanços que s'han fet en aquest greu problema, se segueix lluitant per aconseguir millores i arribar a eradicar-lo. Alguns dels progressos són:

- El nombre de xiquets sense escolaritzar ha disminuït en 33 milions des de 1999. El Àsia meridional i occidental ha reduït a més de la meitat el nombre d'aquests xiquets, la qual cosa suposa una disminució de 21 milions.
- Alguns països han aconseguit realitzar progressos extraordinaris.
- El percentatge de xiquets sense escolaritzar ha disminuït, passant del 58% al 54%, i la disparitat entre els sexes en l'ensenyament primari s'està reduint en molts països.
- Entre el decenni 1985-1994 i el període 2000-2007, la taxa d'alfabetització dels adults va augmentar en un 10% i actualment es xifra en un 84%. El nombre de dones alfabetitzades va augmentar a un ritme més ràpid que el dels homes.

SUBDESENVOLUPAMENT:

El dret al desenvolupament és un dret humà individual i col·lectiu que té una estreta relació amb el conjunt de drets humans, que comprenen tant els drets civils i polítics com els culturals, socials i econòmics. El dret al desenvolupament no és només un dret fonamental, sinó també una necessitat essencial de l'ésser humà, que respon a les aspiracions dels individus i dels pobles a assegurar en major grau la llibertat i la dignitat i perquè hi haja aquest desenvolupament ha de existir una educació i una formació. El gaudir de tots els drets constitueix alhora la condició i la finalitat del dret al desenvolupament.

Històricament, els drets i la condició de la dona i de la infància han depès exclusivament de les lleis i costums dels països en què vivien. En els últims dos decennis, el món ha presenciat l'adopció per la comunitat internacional de dos tractats que protegeixen els drets d'aquests col·lectius: La Convenció Internacional sobre la eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona (aprovada per l'ONU el 1979 i en vigor des de 1981) i la Convenció sobre els drets del xiquet.

Tots dos tractats deriven dels principis recollits en la Declaració Universal de Drets Humans i la Carta Internacional de Drets Humans, reafirmats en la Conferència Mundial sobre Drets Humans de Viena, la Declaració i Programa d'Acció reconeix que els drets humans de les dones i les nenes són part inalienable, integral i indivisible dels drets humans.

Bibliografia

Pàgines web:

- Declaración Universal de los Derechos del Niños:

o http://www.artefusiontiteres.com/derechos_chicos.htm

- Convención sobre los Derechos del Niño:

o http://www.crin.org/docs/resources/treaties/unrcr_sp.asp

- Convención Internacional sobre los Derechos del Niños:

o http://www.iin.oea.org/cad_Convenci%C3%B3n.pdf

o

http://es.wikipedia.org/wiki/Convenci%C3%B3n_sobre_los_Derechos_del_Ni%C3%B1o

- Convención sobre los Derechos del Niño UNICEF:

- o <http://www.unicef.org/spanish/crc/>

- o http://www.unicef.org/spanish/crc/index_understanding.html

- o <http://www.unicef.es/infancia/derechos-del-nino/conve>

El programa de "Educació per a Tots" Llums i ombres d'un compromís global

L'Acció Dakar pretén reflectir la necessitat d'una educació per a tots.

Podem dir, que l'Acció Dakar és el reflex de la formulació d'objectius educatius que es van donar a Jomtien en la Declaració Mundial sobre Educació per a tots.

El que ens aporta aquesta acció és el compromís col·lectiu internacional per aconseguir una educació per a tots de manera que s'atengui a les necessitats bàsiques d'aprenentatge de tots els nens, joves i adults. I no només això, sinó que també té l'objectiu d'aconseguir el manteniment d'aquesta educació per a totes les generacions.

L'Acció Dakar disposa d'un fòrum en el qual es poden adquirir informació, aportar propostes, objectius, balanços i experiències dels diferents països que formen part d'aquesta acció, etc.

L'Avaluació de l'Educació per a Tots l'any 2000 va constituir un esforç sense precedents per fer el balanç de la situació de l'educació bàsica en el món.

Comprèn les avaluacions nacionals dels èxits assolits en 183 països des de la Conferència de Jomtien, els problemes trobats i les recomanacions per a les activitats futures. Els principals resultats d'aquestes avaluacions es presenten en informes per regió. Així mateix, es van realitzar catorze estudis temàtics especials, es van efectuar enquestes sobre la qualitat de l'aprenentatge en més de 30 països i es va preparar una col·lecció general i una síntesi d'estudis monogràfics sobre la participació de les ONG en l'educació. Aquesta Avaluació és un ric veneno d'informació i anàlisi.

Podem dir doncs, que l'Acció Dakar i els seus instruments faciliten una visió àmplia i general de l'educació i el seu paper determinant per preparar els individus i transformar la societat.

Passarem ara, a introduir els seus principis més essencials de manera general, ja que parlarem d'ells més endavant i de forma més detallada.

Aquests principis són els següents: generalització de l'accés a l'educació, insistència en la igualtat, èmfasi en els resultats de l'aprenentatge, ampliació dels mitjans i l'abast de l'educació bàsica; millora de l'entorn educatiu, i consolidació d'aliances.

No obstant això i malgrat totes aquestes propostes, principis i objectius proposats per l'Acció Dakar amb la finalitat de que tots tinguin el dret a una educació per a tots, la realitat és molt diferent a aquesta visió. Se segueix negant a milions de persones el dret a l'educació i les oportunitats que aquesta ofereix d'una vida més segura, més sana, més productiva i més satisfactòria.

Les causes d'aquesta situació són: la manca de voluntat política, insuficiència de recursos financers i utilització poc eficaç dels mitjans disponibles; pes del deute extern, manca d'atenció a les necessitats d'aprenentatge dels pobres i exclosos, manca d'atenció a la qualitat de

---

Prof. Laura Monsalve

l'educació, i falta de voluntat per superar les desigualtats entre els sexes. No hi ha dubte que són gegantins els obstacles que s'oposen a l'assoliment de l'Educació per a Tots.

No obstant això, i malgrat aquesta situació, l'Acció Dakar pensa que es pot i s'ha de superar aquesta situació.

L'última Avaluació mostra que s'ha avançat, el que prova que l'Educació per a Tots és un objectiu realista que es pot aconseguir. Tot i això, cal reconèixer obertament que s'ha avançat de manera desigual i amb massa lentitud.

L'Avaluació de l'Educació per a Tots l'any 2000 es va presentar així:

- Ni tan sols la tercera part dels més de 800 milions de xiquets menors de sis anys reben algun tipus d'educació.
- Una població infantil d'uns 113 milions, 60% xiquetes, no té accés a l'ensenyament primari.
- Són analfabets almenys 880 milions de adults, majoritàriament dones.

Aquestes xifres, malauradament, representen la no-dignitat humana i la negació del dret a l'educació. Formen per tant, un obstacle gegant per eliminar la pobresa i aconseguir el desenvolupament sostenible, que, com sabem i hem esmentat abans, són situacions inacceptables per l'Acció Dakar.

El Marc d'Acció de Dakar nomena sis objectius principals i, basat en l'experiència de l'últim decenni i el context mundial de canvi, proposa dues estratègies principals, una de les quals els objectius internacionals de desenvolupament en relació amb l'educació amb els que ja es han compromès els governs i la comunitat internacional.

El que pretén principalment l'Acció Dakar és que des de la primera infància i al llarg de tota la vida els educands del segle XXI puguin optar a un accés a serveis d'educació d'alta qualitat, que responguen a les seues necessitats i siguin equitatius i atents a la problemàtica dels gèneres.

D'altra banda i davant el possible conflicte de determinats grups (dones, xiquetes, ètnies ...) a l'hora d'adaptar-se les aules, els serveis que es pretenen aconseguir amb aquest marc no han de generar exclusió ni discriminació. El ritme, l'estil, l'idioma o les circumstàncies d'aprenentatge mai seran uniformes per a tots, per això, haurien de ser possibles diversos enfocaments formals o menys formals, a condició que assegurin un bon aprenentatge i atorguen una condició social equivalent.

Direm per acabar amb la introducció al Marc d'Acció Dakar, que el dret a l'educació suposa als Estats l'obligació de garantir a tots els ciutadans components de les societats dels països compromesos, l'oportunitat de cobrir les seues necessitats bàsiques d'aprenentatge. L'ensenyament primari ha de ser lliure, obligatòria i de bona qualitat. Per diversificats que estiguen els sistemes d'educació del futur, han de ser transparents i traure comptes sobre com s'administren i financen. Caldrà per tant, complementar i donar suport al paper indispensable que compleix l'Estat en l'educació mitjançant aliances decidides i generals en tots els nivells de la societat.

Hem de recordar que "L'Educació per a Tots suposa la participació i el compromís de tots en l'educació".

1. CONTEXT

Fa més de quaranta anys, les nacions del planeta terra van afirmar en la Declaració Universal de Drets Humans que "tota persona té dret a l'educació".

No obstant això, tot i els importants esforços realitzats pels països de tot el món per assegurar el dret a l'educació per a tothom, persisteixen les següents realitats:

- Més de 100 milions de nens i de nenes, dels quals 60 com a mínim són xiquetes, no tenen accés a l'ensenyament primari.
- Més de 960 milions d'adults - dos terços ells dones-són analfabets, i, l'analfabetisme funcional és un problema important en tots els països, tant industrialitzats com en desenvolupament.
- Més de la tercera part dels adults del món no tenen accés al coneixement imprès i a les noves capacitats i tecnologies que podrien millorar la qualitat de la seua vida i ajudar-los a donar forma i adaptar-se als canvis socials i culturals.
- Més de 100 milions de xiquets i innumbrables adults no aconsegueixen completar el cicle d'educació bàsica, i hi ha milions que, tot completant, no aconsegueixen adquirir coneixements i capacitats essencials.

Alhora, el món ha de fer front a molts problemes que trobem en diversos àmbits en els diferents països que formen part de l'objectiu educatiu plantejat.

Aquests problemes en particular són: l'augment del deute de molts països, l'amenaça d'estancament i decadència econòmics, el ràpid increment de la població, les diferències econòmiques creixents entre les nacions i dins d'elles, la guerra, l'ocupació, les conteses civils, la violència criminal, els milions de xiquets la mort podria evitar i la degradació generalitzada del medi ambient. Aquests problemes frenen els esforços per satisfer les necessitats bàsiques d'aprenentatge i, alhora, la falta d'educació bàsica que pateix un percentatge important de la població impedeix a la societat fer front a aquests problemes amb el vigor i la determinació necessaris.

Tots aquests problemes tenen com a conseqüència el retard en les reformes necessàries per aconseguir una educació per a tots. Són els països més desenvolupats econòmicament que poden fer algunes reformes, però, encara hi ha milions de persones que no tenen accés a una educació bàsica.

Prof. Laura Monsalve

No obstant això i malgrat aquests problemes, s'està intentant tenir una actitud més positiva davant aquesta situació. Hui som testimonis d'un autèntic progrés cap a la distensió pacífica i d'una major cooperació entre les nacions.

A més, hem de nomenar el gran influx d'informació que hui dia recorre tots els països. Tots podem estar en contacte i accedir a múltiples mitjans d'informació.

Aquesta informació, no del tot, serveix per adquirir coneixements útils per tal de millorar la qualitat de vida, o aprendre a aprendre.

Aquestes noves forces, combinades amb l'experiència acumulada de reformes, innovacions i investigacions i amb el notable progrés de l'educació en molts països, converteixen a l'educació bàsica per a tots, per primera vegada en la història, en un objectiu assolible.

Els participants que es van reunir a la Conferència Mundial sobre Educació per a Tots, reunits a Jomtien, Tailàndia, del 5 al 9 març 1990 afirmar el següent:

Recordant que l'educació és un dret fonamental de tots, homes i dones, de totes les edats i en el món sencer.

Reconeixent que l'educació pot contribuir a aconseguir un món més segur, més sa, més pròsper i ambientalment més pur i que al mateix temps afavoreix el progrés social, econòmic i cultural, la tolerància i la cooperació internacional.

Conscients que l'educació és una condició indispensable, encara que no suficient, per al progrés personal i social.

Observant que els sabers tradicionals i el patrimoni cultural autòcton tenen una utilitat i una validesa per si mateixos i que en elles està la capacitat de definir i de promoure el desenvolupament.

Constatant que, en termes generals, l'educació que hui es import pateix greus deficiències, que cal millorar la seva adequació i la seva qualitat i que s'ha de posar a l'abast de tots.

Prof. Laura Monsalve

Conscients que una adequada educació bàsica és fonamental per enfortir els nivells superiors de l'educació i de l'ensenyament i la formació científiques i tecnològiques i, per tant, per assolir un desenvolupament autònom, irReconeixent la necessitat d'oferir a les generacions presents i futures una visió ampliada de l'educació bàsica i un renovat compromís a favor d'ella, per fer front a l'amplitud i la complexitat del repte, van proclamar la Declaració Mundial sobre Educació per a Tots: Satisfacció de les Necessitats Bàsiques d'Aprenentatge.

El Fòrum Mundial sobre l'Educació, es va celebrar del 26 al 28 d'abril de l'any 2000 i va adoptar el Marc d'Acció de Dakar-Educació per a Tots: complir els nostres compromisos comuns.

Els participants en el Fòrum van reiterar el seu acord amb la perspectiva de la Declaració Mundial sobre Educació per a Tots adoptada fa deu anys a Jomtien (Tailàndia).

Aquests participants, a més d'estar orgullosos pels compromisos concrets per la comunitat internacional en el decenni de 1990-i més concretament pel plantejament de l'educació bàsica com un dret fonamental reconegut en la Declaració Universal de Drets Humans-, van contraure col·lectivament, en nom de la comunitat internacional, el compromís d'aconseguir l'educació bàsica "per a tots els ciutadans i totes les societats".

El Marc d'Acció de Dakar es basa en el més ampli balanç de l'educació bàsica realitzat en l'Avaluació de l'Educació per a Tots l'any 2000. Aquesta avaluació, prevista des de la Conferència Mundial sobre Educació per a Tots celebrada el 1990, va elaborar una anàlisi detallada de l'estat de l'educació bàsica en el món sencer. Cada país va avaluar els seus propis avanços en el camí cap a l'assoliment dels objectius de Jomtien i presentar els seus resultats en el transcurs de les sis conferències regionals següents, celebrades entre 1999 i 2000:

- Conferència de l'Àfrica Subsahariana sobre Educació per a Tots, celebrada a Johannesburg (Sud-àfrica) del 6 al 10 de desembre de 1999.
- Conferència Regional d'Àsia i el Pacífic sobre Educació per a Tots, celebrada a Bangkok (Tailàndia) del 17 al 20 de gener de 2000.
- Conferència Regional dels Països Àrabs sobre Educació per a Tots, celebrada al Caire (Egipte) del 24 al 27 de gener de 2000.
- Reunió de Ministres i representants dels nou països molt poblats (Grup E-9), celebrada a Recife (Brasil) del 31 de gener al 2 de febrer de 2000.
- Conferència Regional d'Europa i Amèrica del Nord sobre Educació per a Tots, celebrada a Varsòvia (Polònia) del 6 al 8 de febrer de 2000.

Prof. Laura Monsalve

- Conferència de les Amèriques sobre Educació per a Tots, celebrada a Santo Domingo (República Dominicana) del 10 al 12 de febrer de 2000.

Els sis marcs d'acció regionals adoptats en aquestes conferències sobre Educació per a Tots formen part integrant del Marc d'Acció general de Dakar.

En el Marc d'Acció es declara que "la medul·la de l'Educació per a Tothom és l'activitat realitzada en l'àmbit nacional" i que "cap país que es comprometia seriosament amb l'Educació per a Tots es veurà frustrat per falta de recursos en el seu afany per aconseguir aquesta meta".

Serà la UNESCO, en la seva qualitat d'organització dedicada per excel·lència a l'educació, la qual complementarà la tasca duta a terme pels governs nacionals, coordinarà i mobilitzarà en el pla nacional, regional i internacional a tots els participants, és a dir, als organismes de finançament multilateral i bilateral, les organitzacions no governamentals, els interlocutors del sector privat i les organitzacions de la societat civil.

Els Estats haurien de consolidar o crear els seus plans nacionals d'acció fins l'any 2002, amb la finalitat d'assolir els objectius de l'educació per a tots l'any 2015, aproximadament.

Es prestarà també una atenció especial a les activitats en els àmbits definits a Dakar que seran entre d'altres: la lluita contra el VIH-SIDA, la primera infància, la salut a l'escola, l'educació de les xiquetes i les dones, l'alfabetització de adults i l'educació en situacions de crisi.

2. MARC D'ACCIÓ DE DAKAR

El Marc d'Acció de Dakar és un compromís col·lectiu d'actuació. El que tracta d'aconseguir l'Acció Dakar és comprometre a complir els seus objectius (que més tard anomenarem) i finalitats que, entre d'altres, són una educació per a tots els ciutadans del món i totes les societats sense tenir en compte l'economia que en aquest país o continent haja. Simplement l'educació es veu com un dret humà que tenim tots simplement pel fet de ser-ho.

Per assolir els objectius i les finalitats, l'Acció Dakar proposa la col·laboració de totes les nacions de manera que es creuen en cadascuna d'elles associacions que hauran de ser recolzades per institucions i organismes tant regionals com internacionals.

El Marc d'Acció Dakar es recolza en la Declaració Mundial sobre Educació per a Tots (Jomtien, 1990), recolzada per la Declaració Universal de Drets Humans i la Convenció sobre els Drets del Xiquet.

Totes aquestes iniciatives i declaracions en l'àmbit educatiu fan referència i èmfasi a aconseguir tant en xiquets, com joves i adults, pel simple fet de ser éssers humans, el dret a beneficiar-se d'una educació que satisfaci les seues necessitats bàsiques d'aprenentatge, és a dir, una educació que comprega una assimilació de coneixements i habilitats que permeten a un individu viure en societat i aprendre a formar-se com ser individual i col·lectiu.

Així doncs, hem de nomenar també que el Marc d'Acció Dakar també dóna suport molts dels compromisos que han assumit diferents organitzacions internacionals com són la Cimera Mundial a favor de la Infància (1990), la Conferència sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament (1992), la Conferència Internacional sobre la Població i el Desenvolupament (1994), la Conferència Mundial de Drets Humans (1993), la Conferència Mundial sobre Necessitats Educatives Especials: Accés i Qualitat (1994), la Cimera Mundial sobre Desenvolupament Social (1995), la quarta Conferència Mundial sobre la Dona (1995), la Reunió de meitat de la dècada del Fòrum Consultiu Internacional sobre Educació per a Tots (1996), la Conferència Internacional sobre l'Educació d'Adults (1997) i la Conferència Internacional sobre el Treball Infantil (1997).

El que tracta per tant l'acció Dakar és aconseguir tots els compromisos propis i els que engloben cadascuna de les organitzacions esmentades anteriorment.

És cert que els darrers estudis que s'han realitzat han analitzat en diferents països si existia millora o havia empitjorat la situació educativa. Va ser l'any 2000 que es va detectar una millora raonable en l'àmbit de l'educació en molts països, però, tot i aquesta millora, encara hi ha un gran nombre de persones, concretament de xiquets i xiquetes en diferents països que no tenen l'oportunitat ni tan sols d'ingressar en l'etapa de primària i més de 880 adults són analfabets. Aquests, són dades escandaloses que l'acció Dakar està tractant de solucionar.

El Marc d'Acció Dakar també pretén abolir la discriminació de gènere la qual segueix impregnant els sistemes d'educació.

Per tant, i basant-nos en aquestes dades, podem afirmar que encara hi ha moltes persones que no tenen la possibilitat d'accés a aprendre i conèixer habilitats, tècniques, coneixements, etc. Que els permetisquenn en un futur exercir una professió especialitzada.

Prof. Laura Monsalve

La repercussió que aquesta situació provoca és major percentatge de pobresa i per tant, s'accentuaran les desigualtats socials en no poder accedir tots als drets humans bàsics com són l'alimentació, el dret a la vivència, etc.

És així que el Marc d'Acció Dakar pretén més prompte evitar aquestes situacions que es donen tan sovint al nostre planeta.

I és que hem de saber que l'educació és un dels drets humans més bàsics. L'educació porta la pau, el desenvolupament sostenible i l'estabilitat dels països o nacions.

Per aconseguir aquests resultats els governs, organitzacions, organismes, grups i associacions representats al Fòrum Mundial sobre l'Educació es comprometen a:

- Promoure un sòlid compromís polític nacional i internacional amb l'educació per a tots, elaborar plans nacionals d'acció i augmentar de manera considerable la inversió en educació bàsica;
- Fomentar polítiques d'educació per a tothom en el marc d'una activitat sectorial sostenible i ben integrada, que estigui explícitament vinculada amb l'eliminació de la pobresa i les estratègies per al desenvolupament;
- Vetllar pel compromís i participació de la societat civil en la formulació, aplicació i seguiment de les estratègies de foment de l'educació;
- crear sistemes de bon govern i gestió de l'educació que siguin capaços de reaccionar ràpidament, suscitar la participació i retre comptes;
- atendre les necessitats dels sistemes educatius afectats per conflictes, desastres naturals i inestabilitat i aplicar programes educatius de manera que fomentin l'enteniment mutu, la pau i la tolerància i contribueixin a prevenir la violència i els conflictes;
- aplicar estratègies integrades per aconseguir la igualtat entre els gèneres en matèria d'educació, basades en el reconeixement de la necessitat de canviar les actituds, els valors i les pràctiques;
- posar ràpidament en pràctica programes i activitats educatives per lluitar contra la pandèmia del VIH / SIDA;
- crear un entorn educatiu segur, sa, integrat i dotat de recursos distribuïts de manera equitativa, per tal d'afavorir un excel·lent aprenentatge i nivells ben definits de rendiment per a tots;
- millorar la condició social, l'ànim i la competència professional dels docents;
- aprofitar les noves tecnologies de la informació i la comunicació per contribuir a l'assoliment dels objectius de l'Educació per a Tots;

Prof. Laura Monsalve

- supervisar sistemàticament els avenços realitzats per assolir els objectius de l'Educació per a Tots en el pla nacional, regional i internacional, i
- aprofitar els mecanismes existents per accelerar la marxa cap a l'educació per a tothom.

Tots aquests plans els han de portar a terme tant els organismes nacionals com els internacionals abans de l'any 2002. Aquest va ser l'any que va proposar l'Acció Dakar com a data límit per realitzar les reformes i poder millorar les dades adquirides en els últims estudis.

Pretenen la reducció de la pobresa i de desenvolupament i s'hi haurien de fer mitjançant un procés més transparent i democràtic en què participin els interessats, en particular representants de la població, líders comunitaris, pares de família, alumnes, ONG i la societat civil.

Fa també referència a les inversions que els governs fan en educació, considerant aquests molt insuficients. El Marc d'Acció Dakar proposa que aquesta situació canvia cap a la millora com a data límit l'any 2015.

Així mateix fixar estratègies clares per superar els problemes amb què s'ha d'enfrontar els que en l'actualitat es troben exclosos de les oportunitats educatives, amb un clar compromís amb l'educació de les joves i la igualtat entre els gèneres.

El que proposa l'Acció Dakar és que per aconseguir aconseguir totes aquestes accions, tots els països o nacions es comprometin a actuar amb voluntat política. Aquestes accions polítiques han de sustentar amb recursos, i, en l'actualitat internacional, són molts els països que no tenen recursos suficients per poder solucionar les despeses que comporten aquestes accions.

Per tant, els organismes bilaterals i multilaterals de finançament, entre ells el Banc Mundial i els bancs regionals de desenvolupament, així com el sector privat han de mobilitzar nous recursos financers, de preferència en forma de subsidis i assistència amb condicions favorables. D'aquesta manera, es pretén que cap dels països que es comprometin a mirar a favor de l'educació no pugui realitzar les reformes pertinents perquè no tenen prou recursos.

Entre les possibilitats a examinar en el marc d'aquesta iniciativa, figuren:

- augmentar el finançament extern de l'educació, i en particular de l'educació bàsica;
- aconseguir que pugui preveure millor el flux de l'ajuda externa;

Prof. Laura Monsalve

- coordinar l'activitat dels donants amb més eficàcia;
- incrementar els enfocaments sectorials globals;
- intensificar i ampliar l'adopció de mesures primerenques encaminades a reduir el deute o suprimir per tal de lluitar contra la pobresa, i adoptar una posició ferma en pro de l'educació bàsica;
- fer un seguiment més eficaç i regular dels progressos realitzats en el compliment de les finalitats i objectius de l'Educació per a Tots, recorrent a avaluacions periòdiques entre altres mitjans.

En definitiva, el que es pretén amb aquest tipus d'acció és que cap país interessat en l'educació quede sense recursos per problemes interns, per trobar-se en transició, etc. I així, aconseguir també reforçar els dispositius regionals i internacionals.

Perquè aquests dispositius aconseguixin els resultats esperats, aquests han de tenir un caràcter participatiu i recolzar-se en les estructures existents. Han de tenir funcions de defensa i il·lustració de l'Educació per a Tots, així com de mobilització de recursos, de seguiment, i de creació i compartiment del coneixement en relació amb ella.

Es crearan d'altra banda, Fòrums Nacionals sobre Educació per a Tots, o es consolidaran els que ja existeixen, per donar així suport a la realització dels objectius de l'Educació per a Tots. Tots els ministeris interessats i les organitzacions de la societat civil estaran representats en aquests fòrums, que hauran de mostrar un caràcter transparent i democràtic i servir de marc per a la realització dels objectius en les regions de cada país.

Els plans nacionals d'educació per a tots són:

- es prepararan baix la direcció dels governs, en consulta directa i sistemàtica amb els representants de la societat civil dels seus respectius països;
- canalitzaran el suport coordinat de tots els que cooperen per al desenvolupament;
- definiran precisament les reformes relacionades amb els sis objectius de l'Educació per a Tots;
- establir un marc financer compatible amb els recursos;
- es centraran en activitats amb un calendari d'execució precís;
- comprendran indicadors per als resultats obtinguts a mitjans de la seua execució;
- realitzaran una sinergia dels esforços desplegats en pro del desenvolupament humà i s'integraran en els marcs i processos de la planificació per al desenvolupament de cada país.

Tots aquests plans i accions es veuran reflectides en els Fòrums esmentats anteriorment, així, tots els organismes, regionals, nacionals i internacionals estaran entrelaçats i comunicats de manera que tots participen en les activitats que es proposaran en aquests Fòrums.

Les funcions dels Fòrums seran: coordinar totes les xarxes pertinents; establir els objectius regionals i subregionals, i fer el seguiment del seu compliment, encarregar-se de la defensa i il·lustració d'aquests objectius, fomentar el diàleg sobre polítiques, promoure les associacions de col·laboració i la cooperació tècnica; treure profit conjuntament de les pràctiques exemplars i dels seus ensenyaments; fer el seguiment de les activitats i informar per retre comptes, i, finalment, promoure la mobilització de recursos.

Un organisme internacional clau en el Marc Acció Dakar és la UNESCO.

La UNESCO seguirà exercint el mandat que se li ha assignat per coordinar les activitats dels que cooperen en l'Educació per a Tots i mantenir el dinamisme de la seva col·laboració. D'acord amb això, el director general de la UNESCO convocarà anualment la reunió d'un grup restringit i flexible d'alt nivell, que servirà per impulsar el compromís adquirit en el pla polític i la mobilització de recursos tècnics i financers. Se li proporcionarà un informe de seguiment preparat pels instituts de la UNESCO (IPE, OIE i IUE) i més concretament per l'Institut d'Estadística de l'Organització, per la qual cosa la reunió representarà una oportunitat perquè la comunitat mundial rendeixa comptes dels compromisos que ha contret a Dakar. El grup estarà integrat per alts dirigents dels governs i les societats civils dels països desenvolupats i en desenvolupament, així com dels organismes per al desenvolupament.

I no només això, sinó que la UNESCO actuarà com Secretaria i donarà un nou enfocament al seu programa d'educació perquè les conclusions i prioritats del Fòrum de l'Acció Dakar passen a ser un element essencial de la seua tasca. Això suposarà la creació de grups de treball sobre cadascun dels sis objectius aprovats a Dakar. La Secretaria treballarà en relació estreta amb altres organitzacions.

Un cop hem nomenat les accions, els canvis i la millora que pretén aconseguir el Marc d'Acció Dakar, així com cada un dels components que formen part d'aquesta Acció Dakar, passarem a redactar d'una manera més detallada les funcions que han de realitzar les organitzacions nacionals, regionals i l'acció a escala mundial.

En primer lloc parlarem de l'acció en l'àmbit nacional, i és que aconseguir les necessitats bàsiques d'aprenentatge en educació depèn dels països mateixos i les reformes que facen en els mateixos.

És cert que la cooperació i l'ajuda financera del pla regional i internacional facilita les accions, però en última instància qui ha de prendre la iniciativa per realitzar canviar a favor d'una educació per a tots és el país mateix que haurà d'estar interessat de manera voluntària. Per tant, podem afirmar que les autoritats públiques, les comunitats i els diversos agents dins del país són els factors clau de tot millora, els governs nacionals tenen la responsabilitat principal pel que fa a la coordinació del utilitza efectiu dels recursos cursos interns i externs .

Cada país ha d'actualitzar els seus plans d'acció cada X anys amb la finalitat de millorar les condicions de l'Educació per a tots. D'aquesta manera, al llarg del temps s'aconseguirà la millora de les oportunitats educatives.

Els marcs d'acció nacionals i subnacionals i els plans locals haurien concebre tenint en compte la variació de les condicions i circumstàncies i podrien, en conseqüència, indicar:

- Els estudis per a l'avaluació dels sistemes existents (anàlisi dels problemes, els fracassos i els èxits);
- Les necessitats bàsiques d'aprenentatge que s'han de satisfer, incloent tant les capacitats cognoscitives, els valors i les actituds i els coneixements sobre matèries determinades;
- Les llengües que s'utilitzen en l'educació;
- Els mitjans per promoure la demanda d'educació bàsica i la participació a gran escala en la mateixa;
- Les modalitats per mobilitzar el suport de les famílies i de la comunitat local;
- Fites i objectius específics;
- El capital necessari i els recursos ordinaris, degudament avaluats, així com les possibles mesures per determinar la seua rendibilitat;
- Els indicadors i procediments que s'utilitzaran per mesurar els progressos aconseguits en el compliment de les metes;
- Les prioritats en l'ús dels recursos i en el desenvolupament dels serveis i dels programes al llarg del temps;
- Els grups prioritaris que requereixen mesures especials, els tipus de competències requerides per executar el pla;
- Els dispositius institucionals i administratius necessaris;
- Els mitjans per assegurar que la informació es comporta entre els serveis escolars i altres d'educació bàsica, i
- L'estratègia i el calendari d'execució.

En l'àmbit en què ens trobem, el país hauria de realitzar ajustaments amb la finalitat d'aconseguir i arribar a la interacció i la cooperació mútuament profitoses entre els sectors d'acord amb els objectius del desenvolupament global del país.

Les accions doncs, hauran d'anar en direcció cap a unes necessitats d'educació bàsiques de manera que aquestes siguin una de les eines que el país utilitzi per exercitar el seu desenvolupament nacional i subnacional, reflectint així el seu desenvolupament humà.

Hi ha ocasions en què per fer aquestes operacions, cal canviar algunes de les lleis legislatives del país, però això serà necessari per aconseguir els objectius presentats.

Per aquest motiu, direm que seran quatre les mesures que hem de destacar:

- La iniciació d'activitats a nivell nacional i subnacional per renovar el compromís ampli i públic amb l'objectiu de l'educació per a tothom;
- La reducció de la ineficàcia del sector públic i de les pràctiques abusives en el sector privat;
- La millor capacitació dels administradors públics i l'establiment d'incentius per retenir homes i dones qualificats en el servei públic;
- L'adopció de mesures per fomentar la participació en la concepció i execució dels programes d'educació bàsica.

Els països que estiguen dins de l'Acció, han de tenir en compte que també han millorar les capacitats analítiques, tecnològiques i de gestió.

En aquestes accions que un país ha de realitzar, hem de tenir en compte el personal d'administració i de supervisió com els planificadors, arquitectes d'escoles, professors d'escola normal, especialistes en plans d'estudis, investigadors, analistes, etc. Ja que aquests són de vital importància per a qualsevol de les estratègies de millora de l'educació bàsica.

Hi ha molts països que no són capaços de realitzar les reformes necessàries per aconseguir tots, o almenys la majoria dels objectius plantejats i no tenen un mínim de benestar educatiu com és la no analfabetització.

Prof. Laura Monsalve

Per tant, un requisit per canviar aquestes situacions que es donen en alguns països participants serà la de veure una ampliació de la perspectiva de l'educació bàsica, així com l'enfortiment i el desenvolupament de les capacitats de planificació i gestió a nivell regional i local . Un altre dels requisits necessaris seria proporcionar formació a aquests agents imprescindibles que hem esmentat anteriorment, de manera que estiguin actualitzats i al dia en l'educació i els seus canvis.

Direm també, que els serveis tècnics i els mecanismes per reunir, processar i analitzar dades que concerneixen a l'educació bàsica poden millorar en tots els països. És a dir, disposar d'una base d'informacions i de coneixements en un país és vital per a la preparació i execució d'un pla d'acció. Una conseqüència important de la concentració en l'adquisició de l'aprenentatge és la necessitat d'elaborar sistemes eficaços per avaluar el rendiment dels individus i dels mecanismes d'instrucció. Les dades resultants de l'avaluació dels processos i dels resultats haurien de servir de base a un sistema d'informació administrativa per a l'educació bàsica.

Una manera útil de millorar les competències educatives és la utilització, de forma prudent, de les noves tecnologies educatives.

Hem de tenir en compte que, la definició de tecnologia adequada varia segons les característiques de la societat en què ens trobem. Hi haurà doncs, de canviar ràpidament a mesura que els nous avenços (ràdio i televisió educatives, ordinadors i diversos auxiliars audiovisuals per a la instrucció) perquè resultin menys cars i més adaptables als diferents contextos. L'ús de la tecnologia moderna permet també millorar la gestió de l'educació bàsica.

Un altre recurs de vital importància és la comunicació, i és que fa tan sols uns pocs anys no existia la quantitat d'informació que tenim avui en dia a l'abast de la nostra mà. La comunicació és considerada un dels mitjans més necessaris per satisfer les necessitats d'aprenentatge bàsiques.

Han aparegut recentment dues forces unides a la comunicació. Aquestes són en primer lloc la quantitat d'informació utilitzable en el món (sovint important per a la supervivència i el benestar bàsic) és immensament més gran que la que existia fa només pocs anys i el seu ritme de creixement continua accelerant. I en segon lloc, quan una informació important va associada a un altre gran avanç (la nova capacitat de comunicar-se que tenen les persones en el món d'avui) es produeix un efecte de sinergia.

Pot ser que aquesta comunicació massiva creu conflictes per no saber com encaminar, però hi ha la possibilitat de dominar aquesta força i utilitzar positiva i metòdicament per contribuir a la satisfacció de necessitats d'aprenentatge ben definides.

Anomenarem així les accions i mobilització de recursos que ha de dur a terme l'àmbit nacional:

- En la concepció del pla d'acció i en la creació d'un context de polítiques de suport per a la promoció de l'educació bàsica, caldria pensar en aprofitar al màxim les oportunitats d'ampliar la col·laboració existent i establir una concertació entre els nous participants: la família i les organitzacions comunitàries, les organitzacions no governamentals i altres associacions voluntàries, els sindicats del personal docent, altres grups professionals, els ocupadors, els mitjans de comunicació, els partits polítics, les cooperatives, les universitats, les institucions de recerca, els organismes religiosos, les autoritats educatives i altres serveis i ministeris del govern (treball, agricultura, salut, informació, comerç, indústria, defensa, etc.). Els recursos humans i organitzatius que representen aquests col·laboradors nacionals han de mobilitzar eficaçment perquè exerceixin un paper en l'execució del pla d'acció. Ha estimular la concertació d'accions en el pla de la comunitat i en els nivells intermedi i nacional, ja que pot contribuir a harmonitzar activitats, a utilitzar els recursos més eficaçment i a obtenir recursos cursos financers i humans addicionals quan siga necessari.
- Els governs i els seus col·laboradors poden analitzar la destinació i l'ús actuals dels recursos financers i d'una altra índole per a l'educació i la capacitació en els diferents sectors per tal de determinar si el suport addicional a l'educació bàsica pot obtenir mitjançant: el increment de l'eficàcia, la mobilització de fonts de finançament addicionals dins i fora del pressupost públic, i la redistribució dels fons en els pressupostos d'educació i capacitació actuals, tenint en compte els interessos de l'eficàcia i de l'equitat. Els països on l'aportació pressupostari total per a l'educació és escàs necessiten estudiar la possibilitat de destinar a l'educació bàsica certs fons públics ens assignats a altres fins.
- Fer l'inventari dels recursos efectiva o potencialment disponibles per a l'educació bàsica, comparant-lo amb el pressupost calculat per l'execució del pla d'acció, permet ajudar a detectar possibles insuficiències de recursos que poden afectar a la llarga al calendari de les activitats programades o imposar l'elecció d'una o altra solució. Els països que necessiten assistència externa per satisfer les necessitats bàsiques d'aprenentatge dels seus pobles poden utilitzar l'inventari de recursos i el pla d'acció com a base de discussió amb els seus copartípcips internacionals i per coordinar el finançament extern.
- Els subjectes de l'aprenentatge constitueixen de fet un recurs humà vital que necessita ser mobilitzat. La demanda d'educació i la participació en les activitats educatives no poden sense més donar-se per suposades, sinó que cal estimular activament. Els alumnes potencials necessiten veure que els beneficis de l'educació bàsica són més grans que els costos que han d'afrontar, sigui per deixar de percebre guanys, sigui per la reducció del temps disponible per a la comunitat, l'oci o les activitats domèstiques. Especialment, hi ha el risc que es dissuadeixi les dones i les xiquetes d'aprofitar els avantatges de l'educació bàsica per raons pròpies de certes

---

Prof. Laura Monsalve

cultures. Aquests obstacles a la participació poden superar emprant incentius i programes adaptats a la situació local, que els estudiants, les seues famílies i les comunitats veguen com "activitats productives". A més, qui aprenen tendeixen a obtenir major profit de l'educació quan són part integrant del procés d'instrucció, en lloc de ser considerats com a simples "entrades" o "beneficiaris". L'esforç per estimular la demanda i la participació contribuirà a que les capacitats personals dels que aprenen s'utilitzin per a l'educació.

- Els recursos que aporta la família, especialment en temps i en suport recíproc, són vitals per a l'èxit de les activitats d'educació bàsica. Poden oferir-se a les famílies incentius i ajuts que els asseguren que els seus recursos s'utilitzen de manera que tots els seus membres siguin capaços de beneficiar el més plena i equitativament possible de les possibilitats d'educació bàsica.
- El destacat paper professional dels educadors i de la resta del personal d'educació en el subministrament de l'educació bàsica de qualitat ha de ser reconegut i desenvolupat per optimitzar la seua contribució. Això requereix l'adopció de mesures per garantir el respecte dels seus drets sindicals i de les seues llibertats professionals i per millorar les seues condicions de treball i la seua situació social, principalment en relació amb la seua contractació, la seua capacitat abans i durant el servei, la seua remuneració i les seues possibilitats de carrera, així com perquè el personal docent pugui realitzar plenament les seues aspiracions i complir totalment amb les seues obligacions socials i les seues responsabilitats ètiques.
- En associació amb el personal escolar i amb els assistents socials, les biblioteques han de constituir un vincle essencial amb vista a proporcionar recursos educatius a tots els alumnes - des de l'edat pre escolar a l'adult - en els mitjans tant escolars com no escolars. Cal, doncs, reconèixer les biblioteques com inestimables fonts d'informació.
- Les associacions de comunitats, les cooperatives, les institucions religioses i altres organitzacions no governamentals tenen també un paper important donant suport i dispensant l'educació bàsica. La seua experiència, competència, energia i relacions directes amb els diferents sectors que representen són possibilitats valuoses per determinar i satisfer les necessitats bàsiques d'aprenentatge. La seua activa participació en la concertació d'accions per a l'educació bàsica s'ha de fomentar mitjançant polítiques i mecanismes que enforteixin les seues capacitats i reconeguen la seua autonomia.

Un cop hem parlat de les accions generals en l'àmbit nacional, hem de destacar algunes que hem d'observar en el pla regional, no menys important.

Prof. Laura Monsalve

Les necessitats bàsiques d'aprenentatge s'han de satisfer mitjançant accions combinades dins de cada país, però hi ha moltes formes de cooperació entre països amb condicions i interessos similars que podrien contribuir, i de fet contribueixen, a aquest esforç.

Algunes regions han elaborat ja plans com el Pla d'Acció de Jakarta per al Desenvolupament dels Recursos Humans, aprovat per la CESAP el 1988. Mitjançant l'intercanvi d'informació i experiència, la col·laboració entre especialistes, utilització comuna d'instal·lacions i els projectes d'activitats conjuntes, diversos països, treballant junts, poden incrementar els seus recursos i disminuir els seus costos en benefici mutu. Aquests convenis s'estableixen sovint entre nacions veïnes (nivell subregional), entre els països d'una gran regió geocultural o entre aquells que comparteixen la mateixa llengua o mantenen entre si relacions culturals i comercials. Les organitzacions regionals i internacionals tenen sovint un paper important facilitant aquesta cooperació entre països. En l'exposició següent, totes aquestes activitats queden englobades sota el terme "regional".

En general, els convenis regionals existents haurien enfortir i proveir-se dels recursos necessaris perquè puguin funcionar eficaçment ajudant els països a satisfer les necessitats bàsiques d'aprenentatge de la seua població.

I finalment, hem d'afirmar que és de vital importància que els països membres intercanviïn la informació, les experiències i les competències que han desenvolupat a partir d'aquests canvis realitzats en el si nacional, subnacional i regional.

Entre altres possibles exemples cal indicar els quatre programes regionals creats sota l'ègida de la Unesco en el decenni de 1980 per donar suport als esforços nacionals encaminats a implantar l'educació primària universal i eliminar l'analfabetisme d'adults:

- Projecte Principal d'Educació a Amèrica Llatina i el Carib;
- Programa Regional per a l'Eradicació del Analfabetisme a Àfrica;
- Programa d'Educació per a Tothom a Àsia i el Pacífic (appeal);
- Programa Regional per a la Universalització i Renovació de l'Educació Primària i l'Eradicació del Analfabetisme als Estats Àrabs per l'Any 2000 (ARABUPEAL);

Podria recórrer també, en la mesura que es consideri necessari, a les conferències de ministres d'educació afavorides per Unesco i per diverses organitzacions regionals, als períodes ordinaris de sessions de les comissions regionals de les Nacions Unides i a certes reunions transregionals organitzades per la Secretaria del Commonwealth, la CONFEMEN (Conferència Permanent de

---

Prof. Laura Monsalve

Ministres d'Educació dels Països Francòfons), l'Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmics (OCDE) i l'Organització Islàmica per a l'Educació, la Ciència i la Cultura (ISESCO). A més, nombroses conferències i trobades organitzades per organismes no governamentals ofereixen als professionals la possibilitat de compartir informació i punts de vista sobre problemes tècnics i polítics.

Si mirem enrere i observem el descrit anteriorment, hem de dir que cal emprendre activitats de forma conjunta amb tots els països participants en aquestes Programa Educatiu que com ja hem dit el que pretén és fomentar una educació per a tots.

Hi ha nombroses activitats que els països podrien realitzar conjuntament en suport dels esforços nacionals encaminats a executar plans d'acció per a l'educació bàsica. Les activitats conjuntes haurien concebre amb vistes a l'aprofitament de les economies d'escala i dels avantatges comparatius dels països participants.

Aquesta forma de col·laboració regional sembla particularment adequada en les sis esferes següents:

- La capacitat del personal principal, com els planificadors, els administradors, els professors d'instituts de formació, els investigadors, etc.;
- Els esforços per millorar la recollida i l'anàlisi de la informació;
- La investigació;
- La producció de material educatiu;
- La utilització dels mitjans de comunicació per satisfer les necessitats bàsiques d'aprenentatge, i
- La gestió i utilització dels serveis d'educació a distància.

També en aquest aspecte hi ha molts mecanismes que podrien utilitzar per fomentar aquestes activitats, entre elles l'Institut Internacional de Planificació de l'Educació de la Unesco i les seves xarxes de capacitat i investigació, la xarxa d'informació de l'Oficina Internacional d'Educació i l'Institut de Educació de la Unesco, les cinc xarxes d'innovació educativa que funcionen amb els auspicis de la Unesco, els grups consultius de recerca i estudi (RRAG) associats amb el Centre Internacional d'Investigació per al Desenvolupament (IDRC), el Commonwealth of Learning, el Centre Cultural Asiàtic per la Unesco, la xarxa comuna establerta pel Consell Internacional per a l'Educació d'Adults, i l'Associació Internacional per a l'Avaluació del Rendiment Educatiu, que serveix de vincle entre les principals institucions de recerca nacional en aproximadament 35 països.

Prof. Laura Monsalve

Certes institucions de desenvolupament unilateral i bilateral que han acumulat experiència valuosa en una o més d'aquestes esferes podrien interessar a participar en activitats conjuntes. Les cinc comissions regionals de les Nacions Unides poden prestar un suport addicional a aquesta col·laboració regional, especialment mobilitzant els encarregats de formular polítiques amb la finalitat que prenguin les mesures adequades.

Passem finalment a mirar les Accions a través del Pla Mundial.

Si observem el plànol Mundial de cooperació al llarg del temps, veurem que podrem fer un balanç positiu, però, i en la dècada dels '80 el finançament internacional de l'educació va quedar estancada. Molts països van quedar en desavantatge a causa del seu deute i d'unes relacions econòmiques que beneficiaven més encara als països rics. És per aquest motiu, que els països en desenvolupament o industrials que estan realment interessats en l'educació podran rebre suport de la resta i així poder arribar a una Educació Bàsica per a Tots.

El temps, l'energia i els fons dirigits a aquesta educació són potser la inversió humana més important que pot fer-se amb vista al futur d'un país. Per aquest motiu passarem a parlar de la cooperació internacional.

La satisfacció de les necessitats bàsiques d'aprenentatge constitueix una responsabilitat humana comuna i universal. Les perspectives per a la satisfacció d'aquestes necessitats a tot el món vénen determinades en gran part per la dinàmica de les relacions internacionals i l'intercanvi. Igualment, les mesures internacionals per reduir o eliminar els desequilibris actuals en les relacions comercials i per alleugerir la càrrega del deute podrien ajudar a molts països amb escassos ingressos a reconstruir la seua pròpia economia, permetent alliberar i retenir recursos humans i financers necessaris per al desenvolupament i per proporcionar educació bàsica a la seva població.

Per tant, el pla internacional haurà també prestar un suport sostingut i a llarg termini a les accions de caràcter nacional i regional.

És aquí on entren els organismes i organitzacions internacionals.

Els organismes i les organitzacions internacionals, molts dels quals són patrocinadors, copatrocïnadors i patrocinadors associats de la Conferència Mundial sobre Educació per a Tots, han de procurar planejar i mantenir el seu suport a llarg termini als tipus d'activitats nacionals i regionals assenyalades en les seccions anteriors. En particular, els principals promotors de la iniciativa a favor de l'Educació per a Tots (PNUD, UNESCO, UNICEF, Banc Mundial)

Prof. Laura Monsalve

declaren comprometre a donar suport als sectors prioritaris d'acció internacional que s'indiquen més endavant i a adoptar les mesures adequades per assolir els objectius de l'Educació per a Tots.

Serà la UNESCO qui és l'organisme de les Nacions Unides que té una responsabilitat particular en matèria d'educació, donarà prioritat a l'execució del Marc d'Acció i facilitarà el subministrament dels serveis necessaris per a l'enfortiment de la cooperació i la coordinació internacionals.

A petició dels governs, els organismes s'haurien de concentrar en les accions prioritàries de suport, particularment en cada país, en esferes com les següents:

- Concepció o actualització de plans d'acció multisectorial, nacional o subnacionals, que s'han de formular al començament del decenni de 1990. L'assistència financera i tècnica és necessària per a molts països en desenvolupament, particularment pel que fa a la collita anàlisi de dades i a l'organització de consultories internes.
- Esforços nacionals i cooperació entre països per assolir un nivell satisfactori de qualitat i idoneïtat de l'ensenyament primari. Les experiències que comporten la participació de les famílies, les comunitats locals i les organitzacions no governamentals per augmentar la idoneïtat de l'educació i millorar la seva qualitat podrien compartir profitosament entre els països.
- Universalització de l'educació primària en els països econòmicament més pobres. Els organismes internacionals de finançament han d'estudiar la negociació de mesures convenients per proporcionar suport a llarg termini, segons cada cas, amb vista a ajudar a cada país a avançar cap a l'educació primària universal d'acord amb el seu propi calendari. Els organismes externs de revisar les pràctiques comunes d'assistència per trobar mitjans d'ajudar eficaçment als programes d'educació bàsica que no requereixen aportació intensiva de capital i de tecnologia però que necessiten sovint un suport pressupostari a llarg termini. En aquest context cal dedicar més atenció als criteris relatius a la cooperació per al desenvolupament en l'educació, a fi de tenir en compte consideracions que no siguin merament econòmiques.
- Programes concebuts per satisfer les necessitats d'aprenentatge bàsic de grups desatesos, joves no escolaritzats i adults amb poc o cap accés a l'educació bàsica. Tots els participants poden compartir la seva experiència i les seves competències en matèria de concepció i execució de mesures i activitats innovadores i concentrar el seu finançament de l'educació bàsica en categories i grups particulars (per exemple, les dones, els camperols pobres ...) per millorar de manera important les oportunitats i condicions d'aprenentatge que se'ls ofereixen.
- Programes d'educació per a dones i xiquetes. Aquests programes han de tenir per objecte suprimir les barreres socials i culturals que han impedit a les dones i les xiquetes beneficiar dels programes normals d'educació o fins i tot les han exclòs d'ells, així com promoure la igualtat d'oportunitats en tots els aspectes de la seva vida.

Prof. Laura Monsalve

- Programes d'educació per a refugiats. Els programes a càrrec d'organitzacions com ara l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats (ACNUR) i l'Organisme d'Obres Públiques i Socors de les Nacions Unides per als Refugiats de Palestina (OOPS), requereixen un suport financer a llarg termini més substancial i segur per complir amb aquesta responsabilitat internacional reconeguda.

En els casos en què els països de refugi necessiten assistència financera i tècnica internacional per fer front a les necessitats bàsiques dels refugiats, incloses les d'aprenentatge, la comunitat internacional pot ajudar a compartir aquesta càrrega mitjançant l'augment de la cooperació.

La comunitat mundial s'esforçarà també per aconseguir que les persones que viuen en territoris ocupats o han estat desplaçades per la guerra o altres calamitats continuïn tenint accés a uns programes d'educació bàsica que preservin la seva identitat cultural.

- Programes d'educació bàsica de tota classe en països amb alt índex d'analfabetisme (com l'Àfrica subsahariana) i amb abundant població il·letrada (com en el sud d'Àsia). Es necessitarà una assistència considerable per reduir de manera important l'elevat nombre d'adults analfabets al món.

- Creació de capacitats per a la investigació i la planificació i experimentació d'innovació és a petita escala. L'èxit de les activitats d'Educació Bàsica per a Tots dependrà fonamentalment de la capacitat de cada país de concebre i executar programes que reflecteixen les condicions nacionals. Referent a això, és indispensable una sòlida base de coneixements nodrida amb els resultats de la investigació i amb les conclusions dels experiments i innovacions, així com la disponibilitat de planificadors de l'educació competents.

Per concloure, afirmarem que el Marc d'Acció Dakar pretén realitzar actuacions i accions que facin possible que la majoria dels països possibles disposin d'una educació per a tothom aconseguint així cada un dels seus objectius amb l'ajuda de cadascun dels seus components, ja que sense aquests l'Acció Dakar no seria possible.

Afirmar també que encara queden molts objectius per complir, i més en la situació actual on la majoria dels països que componen l'acció Dakar estan en desenvolupament o en crisi.

3. ÈXITS I DIFICULTATS

L'Avaluació de l'EPT l'any 2000, realitzada en el pla nacional, regional i mundial, indica que en l'últim decenni s'ha avançat cap a la visió consagrada a la Declaració de Jomtien.

Prof. Laura Monsalve

En l'àmbit internacional, el nombre de matrícules a primària va augmentar des de 1990 en uns 82 milions. El 1998 compta amb 44 milions més de nenes que el 1990. Aquestes xifres simbolitzen millor que qualsevol altra els ingents esforços de molts països per avançar, malgrat les dificultats econòmiques, sovint greus, i al continu i ràpid creixement demogràfic. A finals dels anys 90 el conjunt dels països en desenvolupament havia aconseguit millorar l'índex net de matrícula en 80% i havien reduït les xifres de repetició i deserció escolars. En moltes regions, amb la important excepció de l'Àfrica subsahariana, ha millorat lleugerament la distribució de la matrícula de primària pel que a igualtat de gènere es refereix. S'han ampliat en proporcions modestes l'ensenyament i atenció de la primera infància, sobretot en les zones urbanes. Pràcticament tots els països del món han ratificat la Convenció de les Nacions Unides sobre els Drets del Nen i, per tant, han acceptat l'obligació de garantir a tots els infants el dret a l'educació bàsica. S'han desenvolupat gradualment l'educació no formal i la capacitació pràctica. Si bé l'índex d'analfabetisme segueix tenint proporcions inacceptables, s'han aconseguit alguns avenços. En efecte, l'índex general d'alfabetització d'adults va passar a 85% per als homes i 74% per a les dones. Gràcies a una millor educació, les parelles han pogut decidir amb coneixement de causa el nombre de fills que desitjaven, el que està repercutint en l'índex de creixement demogràfic, factor de gran importància per a l'educació i el desenvolupament.

Aquests èxits quantitius podrien encobrir la difícil situació dels milions d'éssers humans que estan encara exclosos de l'educació o la dels joves alienats i la seva dolorosa lluita per trobar el seu lloc i mantenir els seus valors en una societat en canvi. També escasseja la informació sobre l'índole i qualitat de l'ensenyament i els seus resultats en els diferents nivells dels sistemes d'educació.

Hi ha una clara correlació entre un baix índex de matrícula, poca retenció escolar i resultats no satisfactoris de l'aprenentatge, d'una banda, i la pobresa, de l'altra. Ara bé, l'experiència des Jomtien mostra que es pot avançar considerablement cap als objectius de l'Educació per a Tothom si hi ha una decidida voluntat política, sustentada per noves aliances amb la societat civil i un suport més estratègic dels organismes de finançament. També és evident que si es vol que les nenes i els nens es beneficiïn per igual de l'educació, és necessari integrar en la concepció i aplicació de les polítiques i estratègies sectorials tot el relacionat amb la igualtat de gènere. És evident la importància de compilar i analitzar amb precisió les dades fiables però heterogenis emmagatzemats en els plànols nacionals i subnacionals.

Dificultats i oportunitats

Els èxits concrets, però modestos, de l'últim decenni imposen certa reserva. En efecte, molts països segueixen tenint dificultats per definir el sentit, la finalitat i el contingut de l'educació bàsica en un món que canvia ràpidament, així com per avaluar els resultats i èxits de l'educació. Encara no s'han avaluat amb claredat molts dels aspectes qualitius i informals de l'educació. L'enorme diversitat de contextos fa que sigui difícil avaluar i comparar èxits i resultats. Així

Prof. Laura Monsalve

mateix són molt inquietants les creixents disparitats entre països i dins d'un mateix país pel que fa a educació es refereix.

Molts governs i organismes han centrat els seus esforços en les persones fàcilment assequibles i han descuidat a les excloses de l'educació bàsica per raons de caràcter social, econòmic o geogràfic. És clar que la qualitat de l'educació no ha de patir a mesura que s'amplia l'accés, i que la millora de la qualitat no hauria d'afavorir els que gaudeixen d'una bona posició econòmica a costa dels pobres, com ha succeït, per exemple, amb l'expansió de l'atenció i educació de la primera infància.

L'educació de les nenes segueix sent un gran problema: tot i l'atenció internacional que se li ha prestat, les nenes constitueixen el 60% de la població infantil que no té accés a l'ensenyament primari

Àsia meridional i Àfrica subsahariana, on avançar ha estat més difícil, tenen certament dificultats molt més grans del que indiquen les mitjanes mundials, i necessitaran especial atenció si es vol que tots els països assoleixin els objectius de l'Educació per a Tothom. A Amèrica i el Carib les profundes diferències entre regions i grups socials, basades en la desigualtat d'ingressos, segueixen impedit que s'avanci cap a l'Educació per a Tothom, i serà necessari prestar la deguda atenció a aquest problema.

Una tasca essencial serà procurar que l'àmplia visió de l'Educació per a Tothom, com a concepte integrador, es reflecteixi en les polítiques de cada país i dels organismes de finançament. L'Educació per a Tothom ha d'incloure no només l'ensenyament primari, sinó també l'educació de la primera infància, així com els programes d'alfabetització i capacitació pràctica. Valent-se de l'enfocament formal i no formal, ha de tenir en compte les necessitats dels pobres i més desfavorits, compresos els nens que treballen, els habitants de zones remotes, els nòmades, les minories ètniques i lingüístiques, els nens, joves i adults afectats per conflictes, el VIH / SIDA, la fam o la mala salut, i els que tenen necessitats especials d'aprenentatge. És encoratjador que molts governs, organismes de finançament i organitzacions de la societat civil estiguin adoptant cada vegada més aquesta concepció més integradora i diversificada de l'educació.

La major dificultat és que l'Educació per a Tothom s'impartisca amb recursos suficients, equitatius i sostenibles. Molts governs no atorguen la deguda prioritat a l'educació en el pressupost nacional. Molts altres no aprofiten eficaçment els recursos assignats a l'educació i, a costa dels pobres, solen subvencionar grups benestants. Alhora, els programes d'estabilització no solen millorar els pressupostos d'educació.

Prof. Laura Monsalve

Com a conseqüència directa, els drets que es cobren a l'usuari continuen sent una raó important perquè els nens pobres no assisteixin a l'escola i perquè els joves i adults que necessiten educació formal no la rebin.

Els governs hauran d'explorar més activament formes alternatives i innovadores d'augmentar els recursos destinats a l'Educació per a Tots i formular estratègies clarament definides per assolir els objectius de l'Educació per a Tots, amb els que han adquirit un compromís autèntic i permanent. Segueix sent insuficient l'alleujament del deute per als països pobres, ja que es condona massa poc a massa pocs països i massa tard.

Els programes de reducció del deute haurien brindar als governs l'oportunitat de donar prioritat a l'educació dins dels programes generals de reducció de la pobresa.

És més possible que es produeixi un desenvolupament genuïnament participatiu si es reconeix amb tota decisió i energia que l'educació és un dret humà fonamental, una vegada que la democràcia representativa ha arrelat. També la creixent importància de les avaluacions de la pobresa i les enquestes sobre les llars posa en relleu una tendència positiva en la formulació de programes i sistemes d'educació que responguin veritablement a necessitats i prioritats ben definitives.

Si bé la manca de capacitat institucional i la debilitat dels processos polítics segueixen impedit a molts governs atendre les prioritats dels ciutadans, la generalització dels principis democràtics a tot el món, la creixent contribució de la societat civil als processos democràtics, la lluita contra la corrupció i el procés de descentralització en marxa en molts països, són altres tants factors que contribueixen considerablement a construir un sòlid fonament per aconseguir una Educació per a Tots, efectiva, equitativa i sostenible.

La mundialització constitueix alhora una oportunitat i un problema. És un procés que cal modelar i gestionar, si es vol aconseguir l'equitat i la sostenibilitat. La mundialització està generant noves riqueses i produint una major interconnexió i interdependència de les economies i les societats. Impulsada per la revolució de les tecnologies de la informació i la major mobilitat dels capitals, pot contribuir a reduir la pobresa i les desigualtats en el món i a posar les noves tecnologies al servei de l'educació bàsica. Comporta, però, el perill de crear un mercat del saber que excloga als pobres i desfavorits. Els països i llars que no tinguen accés a l'educació bàsica en una economia mundial basada cada vegada més en el coneixement es veuran confrontats a la perspectiva d'una major marginalització en una economia internacional cada vegada més pròspera.

Prof. Laura Monsalve

L'amenaça que planteja el VIH / SIDA per a l'assoliment dels objectius de l'EPT i, en termes més generals, del desenvolupament, sobretot a l'Àfrica subsahariana, constitueix un gravíssim problema. Les considerables repercussions del VIH / SIDA a la demanda i la qualitat de l'educació impartida exigeixen una atenció explícita i immediata a les polítiques i en el planejament de cada país. Els programes per a controlar i reduir l'expansió del virus hauran d'utilitzar al màxim el potencial de l'educació per transmetre missatges de prevenció i modificar les actituds i comportaments.

Causa gran preocupació l'augment significatiu de tensions, conflictes i guerres entre nacions i pobles i dins d'un mateix país. L'educació ha de tenir un important paper per prevenir conflictes en el futur i construir una pau i una estabilitat duradores.

4. OBJECTIUS

"Les necessitats bàsiques d'aprenentatge abasten tant les eines essencials per a l'aprenentatge com els continguts bàsics de l'aprenentatge necessaris perquè els éssers humans puguin sobreviure, desenvolupar plenament les seves capacitats, viure i treballar amb dignitat, participar plenament en el desenvolupament, millorar la qualitat de vida, prendre decisions fonamentades i continuar aprenent. "

(Declaració Mundial sobre Educació per a Tots, Article 1, paràgraf 1).

Els objectius que s'exposen a continuació estableixen un marc d'acció destinat a que tots els individus puguin exercir el seu dret a aprendre i complir la seva obligació de contribuir al desenvolupament de la societat. Són d'índole universal i estan presos dels resultats de les conferències regionals sobre Educació per a Tots i els objectius internacionals de desenvolupament amb els que ja s'han compromès els països. Després d'un procés de consulta entre les parts interessades en educació i amb l'assistència d'una àmplia comunitat internacional i els mecanismes de seguiment de l'EPT, cada país ha de fixar, dins dels plans nacionals d'educació ja existents o nous, les seves pròpies metes, objectius intermedis i calendari.

Estendre i millorar la protecció i educació integrals de la primera infància, especialment per als xiquets més vulnerables i desfavorits

Tot xiquet ha de ser criat en un ambient segur i atent perquè pugui ser sa, despert, segur i capaç d'aprendre. En l'últim decenni es van aportar noves proves que la bona qualitat de l'atenció i educació de la primera infància, tant en la família com en programes més estructurats, tenia conseqüències positives en la supervivència, el creixement, el desenvolupament i el potencial d'aprenentatge . Aquests programes han de ser integrals, estar centrats en totes les necessitats del nen i abastar la salut, la nutrició i la higiene, a més del desenvolupament cognoscitiu i

---

Prof. Laura Monsalve

psicosocial. S'hauran d'impartir en la llengua materna del xiquet i contribuir a determinar i enriquir l'atenció i educació dels xiquets amb necessitats especials. Les aliances entre governs, ONG, comunitats i famílies poden contribuir que s'imparteixi als xiquets una bona atenció i educació, sobretot als més pobres, mitjançant activitats centrades en el xiquet i la família, basades en la comunitat i recolzades per polítiques nacionals multisectorials i recursos adequats.

Per mitjà dels ministeris corresponents incumbeix als governs la funció primària de formular les polítiques d'atenció i educació de la primera infància en el context dels plans nacionals d'EPT, mobilitzar suport polític i popular i promoure programes flexibles i adaptables, destinats als nens, que siguin adequats a la seva edat i no simplement una extensió del sistema escolar formal. L'educació dels pares i educadors en matèria d'atenció infantil prenent com a base les pràctiques tradicionals, així com la utilització sistemàtica dels indicadors de la primera infància, són elements importants per aconseguir aquest objectiu.

Vetllar perquè abans de l'any 2015 tots els xiquets, i sobretot les xiquetes i els xiquets que es troben en situacions difícils i els pertanyents a minories ètniques, tinguin accés a un ensenyament primari gratuït i obligatori de bona qualitat i la acaben.

Tots els xiquets han de tenir l'oportunitat d'exercir el seu dret a una educació de qualitat a l'escola o mitjançant programes alternatius, siga quin siga el nivell d'educació considerat "bàsic". Tots els Estats han de complir l'obligació d'oferir una educació primària gratuïta i obligatòria, de conformitat amb la Convenció de les Nacions Unides sobre els Drets del Xiquet i altres compromisos internacionals.

L'acord internacional sobre la data límit del 2015 per aconseguir l'educació primària universal (EPU) en tots els països requerirà el compromís i la voluntat política de tots els nivells del govern. Quant als milions de xiquets que viuen en la pobresa i pateixen múltiples desavantatges, ha d'haver un compromís inequívoc de que l'ensenyament siga totalment gratuïta i que es farà tot el possible per reduir o eliminar despeses com els relacionats amb material didàctic, uniformes, cantina escolar i transport. S'hauran aplicar polítiques socials més generals, intervencions i incentius per tal de disminuir els costos indirectes de l'assistència regular a l'escola. No s'ha d'negar a ningú l'oportunitat d'acabar un ensenyament primari de bona qualitat amb el pretext que no pot pagar. El treball dels xiquets no ha de ser un obstacle per a l'educació. La inclusió dels xiquets amb necessitats especials o pertanyents a minories ètniques desfavorides, poblacions migrants, comunitats remotes i aïllades o tugures urbans, així com d'altres exclosos de l'educació, ha de ser part integrant de les estratègies per aconseguir la EPU abans de l'any 2015 .

Encara que el compromís d'aconseguir la matrícula universal és essencial, és igualment important millorar i sostenir la qualitat de l'educació bàsica si es volen aconseguir bons resultats d'aprenentatge. Per tal d'atreure i retenir els pertanyents a grups marginats i exclosos, els

---

Prof. Laura Monsalve

sistemes educatius han d'atendre amb flexibilitat a les seves necessitats, facilitant continguts adequats de manera accessible i atractiva.

Els sistemes educatius han de ser integrals, buscant activament als nens que no estiguen matriculats i atenent amb flexibilitat a la situació i necessitats de tots els educands. L'Avaluació de l'EPT l'any 2000 proposa múltiples maneres perquè l'escola atenga les necessitats de l'educand, per exemple, programes en favor de la discriminació positiva, destinats a les xiquetes que tracten de vèncer els obstacles que s'oposen a la seua matrícula, ensenyament bilingüe per als xiquets de minories ètniques i tota una gamma d'enfocaments imaginatius i diversos per abordar i comprometre activament als xiquets que no estiguen matriculats a l'escola.

Vetllar perquè siguen ateses les necessitats d'aprenentatge de tots els joves i adults mitjançant un accés equitatiu a un aprenentatge adequat i programes de preparació per a la vida activa

Tots els joves i adults han de tenir l'oportunitat d'assimilar el saber i aprendre els valors, actituds i coneixements pràctics que els serviran per millorar la seua capacitat de treballar, participar plenament en la societat, dirigir la seua vida i seguir aprenent. No es pot esperar que un país es convertisca en una economia moderna i oberta si determinada proporció de la seua força de treball no ha acabat l'ensenyament secundari. En la majoria dels països això exigeix l'expansió del sistema de secundària.

Els joves, en particular les adolescents, es veuen enfrontats a riscos i amenaces que limiten les oportunitats d'aprenentatge i constitueixen un repte per als sistemes d'educació, per exemple, un treball explotador, la desocupació, els conflictes i la violència, l'ús indegut de drogues, l'embaràs en edat escolar i el VIH / SIDA. Cal elaborar programes destinats als joves que faciliten la informació, les tècniques, l'orientació i els serveis necessaris per protegir d'aquests perills.

S'haurà de donar a tots els joves l'oportunitat de rebre una educació permanent. Per als que deixen l'escola o l'acaben sense adquirir la competència necessària en lectura, escriptura, aritmètica i habilitats pràctiques, ha d'haver múltiples opcions perquè prossegueixen el seu aprenentatge. Aquestes oportunitats han de ser interessants i adequades al seu medi i les seves necessitats, ajudar-los a ser actius per forjar el seu futur i transmetre'ls aptituds útils per a la vida laboral.

Augmentar en 50% d'aquí a l'any 2015 el nombre d'adults alfabetitzats, en particular dones, i facilitar a tots els adults un accés equitatiu a l'educació bàsica i l'educació permanent

---

Prof. Laura Monsalve

Tots els adults tenen dret a l'educació bàsica, començant per l'alfabetització, que els serveix per integrar-se de manera activa en el món en què viuen i transformar-lo. En l'actualitat hi ha al món uns 880 milions de persones que no saben llegir ni escriure, dues tercers parts de les quals són dones. Complica el problema el baix nivell d'alfabetització de moltes persones alfabetitzades recentment. No obstant això, l'educació d'adults segueix estant aïllada, sovint en la perifèria dels sistemes i del pressupost nacional d'educació.

S'haurà ampliar i diversificar de manera considerable l'educació contínua i d'adults i integrar-la en totes les estratègies nacionals d'educació i reducció de la pobresa. Hi ha d'haver un major reconeixement del paper essencial que exerceix l'alfabetització en l'aprenentatge al llarg de tota la vida, uns ingressos sostenibles, la bona salut, una ciutadania activa i una millor qualitat de vida per als individus, les comunitats i les societats. L'alfabetització i l'educació permanent són primordials per aconseguir l'emancipació de la dona i la igualtat entre els gèneres. Si es vol atendre les diverses necessitats i situacions dels adults, s'hauran estrènyer els nexes entre l'enfocament formal, no formal i informal de l'educació.

Recursos suficients, programes d'alfabetització ben orientats, professors millor formats i una utilització innovadora de les tecnologies són fonamentals per promoure aquestes activitats. És molt important una major utilització de les metodologies pràctiques i participatives elaborades per organitzacions no governamentals que vinculen l'alfabetització a l'emancipació de la dona i el desenvolupament local. La reducció substancial de la desigualtat entre els índexs d'alfabetització d'homes i dones i de zones urbanes i rurals demostrarà en el pròxim decenni l'èxit de l'educació d'adults.

Suprimir les disparitats entre els gèneres en l'ensenyament primari i secundari d'aquí a l'any 2005 i aconseguir abans del 2015 la igualtat entre els gèneres en l'educació, en particular garantint a les xiquetes un accés ple i equitatiu a una educació bàsica de bona qualitat, així com un bon rendiment

La discriminació basada en el gènere continua sent un dels obstacles més pertinaços que s'oposen al dret a l'educació. Si no es supera, no es podrà aconseguir l'Educació per a Tots. Les xiquetes constitueixen la majoria de la població infantil i juvenil que no assisteix a l'escola, encara que els xiquets estan en situació de desavantatge en un nombre cada vegada més gran de països. Si bé l'educació de les xiquetes i dones té un poderós efecte transgeneracional i és determinant per al desenvolupament social i l'emancipació de la dona, s'ha augmentat poc la participació de les nenes en l'educació bàsica.

Ja s'ha arribat a un acord internacional per eliminar les desigualtats fundades en el gènere en l'ensenyament primari i secundari abans de 2005. Per això és necessari que les qüestions corresponents s'inclouen en tot el sistema educatiu, amb el suport de recursos suficients i un decidit compromís polític. No n'hi ha prou amb garantir simplement l'accés de les xiquetes a

---

Prof. Laura Monsalve

l'educació. En efecte, un entorn escolar insegur i els prejudicis en la conducta i formació dels professors, el procés didàctic i els manuals i plans d'estudi solen tenir com a conseqüència un índex més baix de terminació d'estudis i de rendiment per a les xiquetes. Creant un ambient escolar sa i atent a les qüestions relacionades amb el gènere, es podria eliminar un poderós obstacle a la participació de les xiquetes en l'educació. Millorar l'alfabetització de la dona és un altre factor essencial per promoure l'educació de les xiquetes. Per tant, cal fer un esforç general en tots els nivells i en tots els àmbits per eliminar la discriminació basada en el gènere i promoure el respecte mutu entre xiquetes i xiquets i entre dones i homes. Perquè això siga possible cal canviar actituds, valors i comportaments.

Millorar tots els aspectes qualitatius de l'educació, garantint els paràmetres més elevats, perquè tots aconseguixin resultats d'aprenentatges reconeguts i mesurables, especialment en lectura, escriptura, aritmètica i competències pràctiques essencials

La qualitat és el centre de l'educació i el que té lloc a l'aula i altres entorns d'aprenentatge és d'importància fonamental per al benestar dels xiquets, joves i adults en el futur. Una educació de qualitat ha d'atendre les necessitats bàsiques d'aprenentatge i enriquir l'existència de l'educand i la seua experiència general de la vida.

Segons mostra l'últim decenni, als esforços per ampliar la matrícula hauran sumar activitats per millorar la qualitat de l'educació, si es vol atraure els xiquets a l'escola, retenir-hi i aconseguir que obtinguen resultats satisfactoris. Els escassos recursos assignats a l'educació s'han utilitzat generalment per ampliar els sistemes educatius sense prestar la deguda atenció a millorar la qualitat de certs aspectes com la formació de docents i la preparació de material didàctic. Segons avaluacions recents dels èxits obtinguts en alguns països, un alt percentatge de xiquets adquireix únicament part dels coneixements i competències que se suposa han d'assimilar. Sovint no s'ha definit clarament el que han d'aprendre o bé no s'ha ensenyat com cal ni avaluat amb precisió.

Els governs i tots els altres associats amb l'EPT han col·laborat per garantir una educació bàsica de qualitat per a tots, amb independència del gènere, la riquesa, el lloc, la llengua o l'origen ètnic. Perquè un programa d'educació tinga èxit cal: i) alumnes sans, ben alimentats i motivats; ii) docents ben formats i tècniques didàctiques actives, iii) locals adequats i material didàctic, iv) un pla d'estudis que es pugui ensenyar i aprendre en una llengua local i aprofiti els coneixements i l'experiència de professors i alumnes, v) un entorn que no només fomenti l'aprenentatge, sinó sigui, a més, agradable, atent a les qüestions del gènere, sa i segur, vi) una definició clara i una avaluació precisa dels resultats esperats, entre ells, els coneixements, les competències, les actituds i els valors, vii) un govern i una gestió participatius, i viii) el respecte per la comunitat i la cultura local.

5. ESTRATÈGIES

L'Educació per a Tots és un dret humà fonamental que ocupa un lloc central en el desenvolupament. Ha de constituir una prioritat nacional i internacional que requereix un compromís polític decidit i constant, majors consignacions financeres i la participació de tots els associats de l'EPT en els processos de concepció de polítiques, planificació estratègica i execució de programes. Assolir els sis objectius abans exposats exigeix un enfocament amb una àmplia base que sobrepassi els límits dels sistemes d'educació formal. Basant-se en les lliçons de l'últim decenni, l'aplicació de les estratègies que a continuació s'indiquen serà cabdal per assolir l'Educació per a Tots.

Aconseguir un sòlid compromís polític, nacional i internacional, amb l'Educació per a Tots, formular plans nacionals d'acció i augmentar considerablement la inversió en educació bàsica.

En el Marc d'Acció de Jomtien s'afirmava que els progressos per atendre les necessitats bàsiques d'aprenentatge dependrien en definitiva de les mesures que s'adoptaran en cada país, el que significa que els governs han d'adquirir compromisos polítics fermes i assignar recursos suficients a tots els components de l'educació bàsica-pas absolutament imprescindible per complir l'obligació que té l'Estat amb tots els seus ciutadans. Això requerirà en molts països augmentar la proporció de la renda nacional i els pressupostos assignats a l'educació i, dins d'ella, a l'educació bàsica, compensant aquest augment amb una reducció de les consignacions destinades a altres sectors de prioritat en relació amb el desenvolupament. Els recursos hauran d'utilitzar amb molta més eficiència i integritat, i els governs han de fixar objectius en relació amb una despesa més equitatiu en els diferents subsectors de l'educació. La corrupció constitueix un obstacle considerable per a l'ús efectiu dels recursos destinats a l'educació i cal eliminar sense contemplacions. Calen estructures perquè la societat civil pugui participar en sistemes de pressupostari i finançament transparents, obligats a traure comptes. Assolir l'Educació per a Tots requerirà així mateix una mobilització més creativa i constant de recursos procedents d'altres parts de la societat, compresos els diferents nivells del govern, el sector privat i les organitzacions no governamentals.

Malgrat la millor mobilització i assignació de recursos interns i a una major eficiència de la utilització dels mateixos, complir tots els objectius educatius requerirà fons addicionals dels organismes internacionals de desenvolupament. Els organismes financers d'assignar una part més gran dels seus recursos a l'educació primària i altres formes de l'educació bàsica. Particular atenció mereixen les regions i els països que ensopeguen amb més dificultats, que comprenen bona part de l'Àfrica subsahariana i Àsia meridional, els països menys avançats i els que estan eixint d'un conflicte.

Cap país seriosament compromès amb l'Educació per a Tots es veurà privat de recursos per assolir aquesta fita. Els organismes financers estan disposats a assignar fons importants a l'Educació per a Tothom. La clau per obtenir-los és la prova o la capacitat d'un compromís

---

Prof. Laura Monsalve

polític constant, mecanismes efectius i transparents de consulta amb les organitzacions de la societat civil en la preparació, execució i seguiment dels plans de l'EPT, i processos ben definits de consulta per el planejament i la gestió sectorials.

Aquest compromís requereix que els organismes de finançament coordinin els seus esforços per prestar una assistència flexible al desenvolupament en el marc de les reformes sectorials i que donen suport a les prioritats sectorials de programes governamentals sòlids i coherents d'atenuació de la pobresa. S'ha de donar gran prioritat a alleujar el deute més de pressa, més a fons i amb major amplitud, o cancel·lar, amb vista a atenuar la pobresa, adquirint un compromís ferm amb l'educació bàsica. L'alleujament de la càrrega del deute no s'ha d'entendre com un succedani de l'ajuda.

Els organismes de finançament hauran de fer compromisos més predictibles i més llarg termini, així com donar prova d'una major transparència i responsabilitat. Han de proporcionar informació precisa i puntual sobre els seus desemborsaments i prendre mesures perquè hi haja una presentació periòdica d'informes en l'àmbit regional i internacional.

Fomentar les polítiques de l'EPT en el marc d'un sector sostenible i ben integrat, clarament vinculat amb l'eliminació de la pobresa i les estratègies de desenvolupament

L'educació, començant per l'atenció i educació dels xiquets xicotets i prosseguint amb l'aprenentatge al llarg de tota la vida, és fonamental per a la capacitat de l'individu, l'eliminació de la pobresa, a la llar i en la comunitat, i un major desenvolupament social i econòmic. Alhora, l'atenuació de la pobresa facilita l'avanç cap als objectius de l'educació bàsica. Es produeixen sinergies patents entre les estratègies de foment de l'educació i les d'atenuació de la pobresa, que han explotar tant en la planificació com en l'execució dels programes.

Un enfocament multisectorial de l'eliminació de la pobresa requereix que les estratègies d'educació complementen dels sectors productius, igual que les de la sanitat, la població, la seguretat social, la mà d'obra, el medi ambient i la hisenda, i que estiguen estretament vinculades amb la societat civil. Les mesures concretes sobre això són: 1) integrar les estratègies d'educació bàsica en el marc de mesures més àmplies, d'abast nacional i internacional, orientades a l'atenuació de la pobresa, per exemple, els Marc d'Ajuda al Desenvolupament de les Nacions Unides (UNDAF), els Marc Generals de Desenvolupament i els Documents Estratègics per a la Atenuació de la Pobresa, i 2) establir sistemes d'educació 'globals' que de manera explícita determinen, apunten i responguen amb flexibilitat a les necessitats i circumstàncies dels més pobres i marginats.

Prof. Laura Monsalve

Garantir el compromís i la participació de la societat civil en la formulació, aplicació i supervisió de les estratègies per al desenvolupament de l'educació.

Cal proporcionar un nou i més ampli marge polític i social als educands, els docents, els pares, les comunitats, les organitzacions no governamentals i altres organismes que representen la societat civil, en tots els nivells de la societat, perquè els governs es comprometen en el diàleg, l'adopció de decisions i la innovació al voltant dels objectius de l'educació bàsica. La societat civil té molta experiència i té un paper essencial de complir en la determinació dels obstacles que s'oposen als objectius de l'EPT i en la formulació de polítiques i estratègies per eliminar-los.

Aquesta participació, sobretot en l'àmbit local per mitjà d'associacions entre escoles i comunitats, no s'ha de limitar exclusivament a avalar decisions de l'Estat ni a finançar programes ideats per aquest, sinó que en tots els nivells de l'adopció de decisions, els governs han instaurar mecanismes regulars de diàleg que permetisquen als ciutadans i les organitzacions de la societat civil contribuir al planejament, la realització, la supervisió i l'avaluació de l'educació bàsica. Aquest és un requisit essencial per afavorir la creació d'estructures responsables, globals i flexibles de gestió de l'educació. Moltes vegades caldrà desenvolupar la capacitat de les organitzacions de la societat civil per facilitar aquest procés.

Establir sistemes receptius, participatius i responsables de bon govern i gestió de l'educació

L'experiència de l'últim decenni ha posat en relleu la necessitat d'un millor govern dels sistemes d'educació ja que es refereix a eficiència, responsabilitat, transparència i flexibilitat, de manera que puguin respondre de manera més efectiva a les necessitats diferents i constantment canviants de els alumnes. Cal amb urgència una reforma de la gestió de l'educació, que permeti passar d'unes formes de gestió summament centralitzades, normalitzades i basades en les ordres a una adopció de decisions, una aplicació i una supervisió més descentralitzades i participatives en els nivells inferiors de responsabilitat. Aquests processos han de ser reforçats amb un sistema de gestió de la informació que recorre tant a les noves tecnologies com a la participació de la comunitat per produir informació oportuna, pertinent i precisa.

Dels informes nacionals sobre l'EPT i els marcs d'acció regionals fruit de l'Avaluació de l'EPT en 2000 es desprenen les següents recomanacions: 1) instaurar millors marcs normatius i mecanismes administratius per gestionar no només l'educació primària formal i no formal, sinó també els programes d'educació destinats a la primera infància, als joves i els adults, 2) delimitar millor les responsabilitats entre els diferents nivells del govern; 3) assegurar-se que la descentralització no dona lloc a una distribució poc equitativa dels recursos; 4) utilitzar amb més eficiència els recursos humans i financers existents; 5) millorar les capacitats per gestionar la diversitat, la disparitat i el canvi; 6) integrar els programes d'educació i reforçar la seva

---

Prof. Laura Monsalve

convergència amb els d'altres sectors, en particular la sanitat , el treball i la seguretat social, i 7) capacitar els dirigents escolars i altre personal de l'educació.

Atendre les necessitats dels sistemes d'educació afectats per un conflicte, calamitats naturals i inestabilitat i posar en pràctica els programes educatius de manera que propicien el mutu enteniment, la pau i la tolerància, i contribueixin a prevenir la violència i els conflictes.

Els conflictes, la inestabilitat i els desastres naturals afecten l'educació i representen un seriós obstacle per assolir l'Educació per a Tots. Convé reforçar la capacitat dels governs i de la societat civil per avaluar ràpidament les necessitats en matèria d'educació de nens i adults en contextos de crisi i situacions posteriors a un conflicte, restablir els serveis corresponents en entorns segurs i agradables i reconstruir els sistemes de educació destruïts o danyats.

Les escoles han de ser respectades i protegides com a santuaris i zones de pau. Els programes d'educació han de concebre de manera que promoguen el ple desenvolupament de la personalitat humana i enforteixen el respecte dels drets humans i les llibertats fonamentals proclamats en la Declaració Universal de Drets Humans (article 26). Aquests programes han d'afavorir l'enteniment, la tolerància i l'amistat entre totes les nacions i tots els grups ètnics i religiosos, necessiten ser sensibles a les identitats culturals i lingüístiques i respectuosos de la diversitat, i, finalment, han de reforçar una cultura de pau. L'educació ha de promoure no només l'adquisició d'habilitats com la prevenció i la solució pacífica dels conflictes, sinó també valors socials i ètics.

Aplicar estratègies integrades amb vista a la igualtat entre els sexes en l'educació, amb reconeixement de la necessitat de modificar actituds, valors i pràctiques

Aconseguir l'Educació per a Tots obliga a un compromís d'alt nivell i a donar prioritat a la igualtat entre els sexes. Les escoles, altres contextos educatius i els sistemes d'educació constitueixen generalment el reflex de la societat. Entre les accions en suport de la igualtat entre els sexes ha d'haver algunes mesures per combatre la discriminació derivada de les actituds i pràctiques socials, la situació econòmica i la cultura.

La totalitat del sistema d'educació ha d'estar obstinada a generar actituds i comportaments que incorporin la consciència i l'anàlisi de la disparitat entre els sexes. Cal prendre mesures, doncs, perquè les polítiques i la seva execució promoguen l'aprenentatge de xiquets i xiquetes. Els òrgans encarregats de la docència i de la supervisió han de ser justos i transparents, i les disposicions i els reglaments, compreses les mesures promocionals i disciplinàries, han de ser iguals per a xiquetes i xiquets, dones i homes. Cal parar atenció a les necessitats dels homes quan aquests es troben en desavantatge.

En el medi escolar, el contingut, els processos i el context de l'educació no han de tenir el menor biaix sexista, sinó fomentar i donar suport a la igualtat i el respecte. Són aquí compresos els comportaments i les actituds dels docents, el programa d'estudis i els llibres de text, i les interaccions entre els alumnes. Cal procurar garantir la seguretat personal: les xiquetes solen ser particularment vulnerables als abusos i assetjaments durant el trajecte de casa a l'escola i viceversa.

Posar ràpidament en pràctica programes i activitats educatives per lluitar contra la pandèmia del VIH / SIDA

La pandèmia del VIH / SIDA està arruïnant a molts llocs del món els progressos cap a l'Educació per a Tots i repercuteix considerablement en la demanda, l'oferta i la qualitat de l'educació. Aquesta situació requereix l'atenció urgent dels governs, la societat civil i la comunitat internacional. Els sistemes educatius s'han de sotmetre a canvis importants si es vol que sobrevisquen a les repercussions del VIH / SIDA i frenen la seva expansió, especialment en resposta a les repercussions en el nombre de docents i en la demanda dels alumnes. Per assolir els objectius de l'EPT, cal concedir al VIH / SIDA el màxim grau de prioritat en els països més afectats, amb un compromís polític decidit i sostingut; generalitzar les perspectives del VIH / SIDA en tots els aspectes de les polítiques; reformular la formació del professorat i els plans d'estudi, i augmentar en gran mesura els recursos assignats a aquestes activitats.

El decenni ha mostrat que la pandèmia ha tingut, i seguirà tenint cada vegada més, un efecte devastador en els sistemes educatius, el professorat i els educands, amb repercussions molt negatives en les xiquetes. L'estigma i la pobresa causats pel VIH / SIDA estan creant noves castes socials de xiquets exclosos de l'educació, així com d'adults que veuen reduïdes les seues oportunitats de guanyar-se la vida. És essencial una resposta basada en els diferents drets per mitigar el VIH / SIDA, així com una supervisió permanent dels seus efectes. Aquesta resposta ha d'incloure una legislació adequada i les activitats administratives corresponents per garantir a les persones afectades pel VIH / SIDA el dret a l'educació i combatre la discriminació en aquest sector.

Les institucions i estructures d'educació hauran de crear un entorn sa i favorable per als xiquets i joves del món afectats amb el VIH / SIDA i reforçar la seua protecció contra l'abús sexual i altres formes d'explotació. Caldrà adoptar enfocaments flexibles no formals per atendre els nens i adults infectats o afectats pel VIH / SIDA, prestant especial atenció als orfes com a conseqüència de la SIDA. Els plans d'estudi basats en enfocaments sobre coneixements pràctics per a la vida d'incloure tots els aspectes d'atenció i prevenció del VIH / SIDA. Així mateix s'han de preveure programes relacionats amb el VIH / SIDA per als pares de família i la comunitat en general. La formació inicial i complementària del professorat ha de tenir un component adequat

---

Prof. Laura Monsalve

per impartir educació sobre el VIH / SIDA, i s'haurà de prestar suport en tots els nivells als professors afectats per aquesta pandèmia.

Crear un entorn educatiu segur, sa, integrat i dotat de recursos distribuïts de manera equitativa, per tal d'afavorir un excel·lent aprenentatge i nivells ben definits de rendiment per a tots.

La qualitat de l'educació és i ha de ser el centre de l'EPT. Tots els interessats (docents i alumnes, pares de família i membres de la comunitat, personal dels serveis de salut i funcionaris locals) hauran de treballar junts per crear un entorn propici a l'aprenentatge. Si es vol oferir una educació de bona qualitat, les institucions i els programes d'educació han de tenir recursos adequats i distribuïts de manera equitativa, sent els requisits essencials els següents: locals assegurats, respectuosos del medi ambient i fàcilment accessibles; professorat molt motivat i professionalment competent, llibres, material didàctic i tecnologies, adequats al context específic, poc costosos i assequibles a tots els estudiants.

L'entorn de l'aprenentatge haurà així mateix ser sa, segur i protector. Per a això es requereixen: i) bones instal·lacions hidràuliques i sanitàries; ii) accés als serveis de sanitat i nutrició o relació amb ells, iii) polítiques i codis deontològics que afavoreixin la salut física, psicosocial i emocional de professors i alumnes, i iv) continguts i pràctiques de l'educació que porten a adquirir els coneixements, actituds, valors i aptituds pràctiques necessàries per l'autoestima, la bona salut i la seguretat personal.

És urgent adoptar estratègies eficaces per identificar i incloure als social, cultural i econòmicament exclosos. Això requereix una anàlisi participativa de l'exclusió en el pla de la família, la comunitat i l'escola, així com l'elaboració d'enfocaments d'aprenentatges múltiples, flexibles i innovadors i un entorn que fomenti la confiança i el respecte mutu.

L'avaluació de l'aprenentatge ha de comprendre una apreciació de l'entorn, els processos i els resultats. S'hauran de definir clarament els resultats de l'aprenentatge en el camp cognoscitiu i no cognoscitiu i avaluar de manera contínua com a part integrant del procés didàctic.

Millorar la condició social, l'ànim i la competència professional dels docents

Els docents tenen un paper essencial per promoure la qualitat de l'educació tant a l'escola com en programes més flexibles basats en la comunitat i són els advocats i catalitzadors del canvi. Cap reforma de l'educació tindrà possibilitats d'èxit sense l'activa participació dels docents i el seu sentiment de pertinença. Els professors de tots els nivells del sistema educatiu han de ser respectats i prou remunerats; tenir accés a formació i promoció i suport continu de la seua

---

Prof. Laura Monsalve

carrera professional, compresa l'educació a distància, i participar en el pla local i nacional en les decisions que afecten seva vida professional i l'entorn d'aprenentatge. Així mateix han d'acceptar les seues responsabilitats professionals i traure comptes als alumnes i la comunitat en general.

Caldrà establir estratègies ben definides i més imaginatives per trobar, atreure, formar i retenir bons professors. Aquestes estratègies han d'abordar el nou paper del docent per preparar l'alumne a una nova economia basada en el saber i moguda per la tecnologia. Els professors d'entendre la diversitat dels estils d'aprenentatge i del desenvolupament físic i intel·lectual dels alumnes i crear entorns d'aprenentatges estimulants i participatius.

Aprofitar les noves tecnologies de la informació i la comunicació per contribuir a l'assoliment dels objectius de l'educació per a tots.

Cal aprofitar les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) per sostenir els objectius de l'EPT amb un cost abordable. Aquestes tecnologies comporten múltiples possibilitats per a la difusió dels coneixements, un aprenentatge eficaç i la creació de serveis més eficaços d'educació. Aquestes possibilitats només es realitzaran si les noves tecnologies estan al servei de les estratègies de l'educació, en lloc de dirigir-les. Si es vol que siguin efectives, sobretot en els països en desenvolupament, les TIC s'han de combinar amb tecnologies més tradicionals, com els llibres i les emissores de ràdio, i aplicar més àmpliament en la formació de docents.

El ràpid avanç de les TIC i la seua creixent generalització i difusió, així com l'índole dels seus continguts i la reducció de costos, estan repercutint en l'aprenentatge de manera considerable. Podrien, però, accentuar les desigualtats, debilitar els vincles socials i posar en perill la cohesió cultural. Per tant, els governs han d'establir polítiques més clares per a la ciència i la tecnologia i avaluar críticament les experiències i opcions pel que fa a les TIC es refereix. S'hauran incloure en l'avaluació les repercussions en els recursos en relació amb l'oferta d'educació bàsica, destacant les opcions que redueixen el desfasament en tecnologies numèriques, milloren l'accés i la qualitat i disminueixen les desigualtats.

Cal aprofitar el potencial de les TIC per millorar la recollida i l'anàlisi de dades i enfortir els sistemes de gestió, des dels ministeris centrals a l'escola, passant per les instàncies subnacionals, per millorar l'accés a l'educació en comunitats remotes i desfavorides, per a donar suport a la carrera professional, tant inicial com contínua, del docent, i per oferir oportunitats de comunicar a través de les aules i les cultures.

Els mitjans informatius han de participar també en la creació i consolidació d'aliances amb el sistema d'educació gràcies a la promoció de la premsa local, la cobertura ben informada de les

---

Prof. Laura Monsalve

qüestions educatives i els programes d'educació contínua transmesos pels serveis públics de radiodifusió.

Supervisar sistemàticament els avenços realitzats per assolir els objectius de l'Educació per a Tots, així com les seues estratègies, en el pla nacional, regional i internacional assolir els objectius de l'EPT, és menester fixar prioritats, definir polítiques, establir objectius i indicadors de l'avanç, assignar recursos, supervisar el rendiment i avaluar els resultats qualitatius i quantitativs. És essencial disposar d'estadístiques nombroses i fiables, desglossades i basades en dades exactes obtingudes del cens, si es vol avaluar adequadament els avenços, compartir les experiències i aprofitar els ensenyaments. També s'haurà de buscar informació sobre estratègies específiques que hagen tingut èxit, sobre el pressupost assignat a nivell nacional i internacional a l'educació bàsica i sobre la participació de la societat civil en l'Educació per a Tots. Tots aquests factors són elements essencials per avaluar la responsabilitat de les parts interessades en l'EPT. Convindrà fomentar la supervisió i avaluació constants de l'EPT, amb la plena participació de la societat civil. Si els governs estan veritablement compromesos amb els resultats de l'educació, reconeixeran la importància fonamental de les estadístiques i la necessitat que hi haja institucions fiables i independents que les realitzin. Segons l'Avaluació de l'EPT l'any 2000, hi havia llacunes importants en relació amb les dades estadístiques. Caldria augmentar la capacitat per Cobertes aquestes llacunes i produir dades precises i oportuns en termes tant qualitatius com quantitativs, que són necessaris per a l'anàlisi i per la informació de què han de disposar els decisors i tots treballen sobre el terreny. És essencial que es presti atenció a l'apilament de dades desglossades en els nivells baixos del sistema, tant per determinar els àmbits de major desigualtat com per facilitar informació per al planejament, la gestió i l'avaluació en l'àmbit local.

Cal avaluar periòdica i sistemàticament els progressos cap als objectius i les metes de l'EPT, per tal que es puguin fer anàlisis comparatives útils. L'existència de dades millors en l'àmbit nacional i internacional permetrà als governs, la societat civil i els diferents organismes comprendre millor els avenços cap als objectius, determinar les regions, els països i les províncies en les quals s'han produït èxits o fracassos especials, i adoptar així les mesures oportunes.

Aprofitar els mecanismes existents per accelerar l'avanç cap a l'Educació per a Tothom

Per poder assolir els sis objectius exposats en aquest marc d'acció, són essencials certs mecanismes amplis i participatius de caràcter internacional, regional i nacional. A aquests mecanismes corresponen, en diferent grau, les funcions de sensibilització, mobilització de recursos, supervisió, i producció i utilització compartida dels coneixements.

El centre d'activitat de l'EPT ha de ser nacional. Es reforçaran o establir els fòrums nacionals sobre l'EPT, i els països prepararan, com a molt tard l'any 2000, els plans nacionals d'EPT. La

---

Prof. Laura Monsalve

comunitat internacional prestarà suport tècnic especial als països que afronten greus dificultats, com crisi o desastres naturals. Els membres de la comunitat internacional es comprometen a treballar de manera coherent i coordinada en pro dels plans nacionals per l'EPT.

Les activitats regionals i subregionals en suport dels esforços nacionals es basaran en les organitzacions, xarxes i iniciatives existents, si cal ampliades, que treballaran en estreta col·laboració amb els fòrums nacionals d'EPT.

La UNESCO seguirà complint la seua funció coordinadora dels interessats a l'EPT i mantindrà viva la col·laboració entre ells, per a això reunirà anualment un grup xicotet i flexible d'alt nivell que serveix de motor per aconseguir el compromís polític i mobilitzar recursos tècnics i financers. Aquest grup estarà compost per dirigents del govern, de la societat civil i dels organismes de desenvolupament. La UNESCO reorientarà el seu programa d'educació per tal de situar els resultats i les prioritats de Dakar al centre de la seua tasca.

6. DECLARACIÓ MUNDIAL SOBRE EDUCACIÓ PER A TOTS

Satisfacció de les necessitats bàsiques d'aprenentatge Aprovada per la Conferència Mundial sobre Educació per a Tots, celebrada a Jomtien (Tailàndia) del 5 al 9 març 1990

Fa més de quaranta anys, les nacions de la terra van afirmar en la Declaració Universal de Drets Humans que "tota persona té dret a l'educació".

No obstant això, tot i els importants esforços realitzats pels països de tot el món per assegurar el dret a l'educació per a tots, persisteixen les següents realitats:

Més de 100 milions de xiquets i de xiquetes, dels quals 60 com a mínim són xiquetes, no tenen accés a l'ensenyament primari. Més de 960 milions d'adults-dos terços ells dones-són analfabets, i l'analfabetisme funcional és un problema important en tots els països, tant industrialitzats com en desenvolupament. Més de la tercera part dels adults del món no tenen accés al coneixement imprès i a les noves capacitats i tecnologies que podrien millorar la qualitat de la seva vida i ajudar-los a donar forma i adaptar-se als canvis socials i culturals. Més de 100 milions de nens i innumbrables adults no aconsegueixen completar el cicle d'educació bàsica, i hi ha milions que, tot completant, no aconsegueixen adquirir coneixements i capacitats essencials.

Alhora, el món ha de fer front a problemes: en particular, l'augment de la càrrec del deute de molts països, l'amenaça d'estancament i decadència econòmics, el ràpid increment de la

---

Prof. Laura Monsalve

població, les diferències econòmiques creixents entre les nacions i dins d'elles, la guerra, l'ocupació, les conteses civils, la violència criminal, els milions de xiquets la mort podria evitar i la degradació generalitzada del medi ambient. Aquests problemes frenen els esforços per satisfer les necessitats bàsiques d'aprenentatge i, alhora, la manca d'educació bàsica que pateix un percentatge important de la població impedeix a la societat fer front a aquests problemes amb el vigor i la determinació necessaris.

Aquests problemes han estat la causa de retrocessos importants de l'educació bàsica durant el decenni de 1980 en molts dels països menys desenvolupats. En alguns altres el creixement econòmic ha permès finançar l'expansió de l'educació, però, tot i així, molts milions d'éssers humans continuen immersos en la pobresa, privats d'escolaritat o analfabets.

D'altra banda, en certs països industrialitzats la reducció de les despeses públiques durant els anys vuitanta ha contribuït al deteriorament de l'educació.

I, no obstant això, el món està en vigílies d'un nou segle, carregat de promeses i de possibilitats. Hui som testimonis d'un autèntic progrés cap a la distensió pacífica i d'una major cooperació entre les nacions. Apareixen nombroses realitzacions científiques i culturals útils. El volum mateix d'informació existent en el món-molta d'ella útil per a la supervivència de l'home i per al seu benestar elemental-és immensament més gran que el disponible fa només pocs anys i el seu ritme de creixement continua accelerant. Part d'aquesta informació serveix per adquirir coneixements útils per tal de millorar la qualitat de vida, o aprendre a aprendre. I quan una informació important va associada a aquest altre avenç modern que és la nostra nova capacitat de comunicació, es produeix un efecte de sinergia.

Aquestes noves forces, combinades amb l'experiència acumulada de reformes, innovacions i investigacions i amb el notable progrés de l'educació en molts països, converteixen a l'educació bàsica per a tots, per primera vegada en la història, en un objectiu assolible.

EDUCACIÓ PER A TOTS: OBJECTIUS

Article I. SATISFER LES NECESSITATS BÀSIQUES D'APRENTATGE

Cada persona-xiquet, jove o adult ha d'estar en condicions d'aprofitar les oportunitats educatives ofertes per satisfer les seves necessitats bàsiques d'aprenentatge.

Prof. Laura Monsalve

Aquestes necessitats abasten tant les eines essencials per a l'aprenentatge (com la lectura i l'escriptura, l'expressió oral, el càlcul, la solució de problemes) com els continguts bàsics de l'aprenentatge (coneixements teòrics i pràctics, valors i actituds) necessaris perquè els éssers humans puguin sobreviure, desenvolupar plenament les seues capacitats, viure i treballar amb dignitat, participar plenament en el desenvolupament, millorar la qualitat de la seua vida, prendre decisions fonamentades i continuar aprenent. L'amplitud de les necessitats bàsiques d'aprenentatge i la manera de satisfer segons cada país i cada cultura i canvien inevitablement amb el transcurs del temps.

La satisfacció d'aquestes necessitats confereix als membres d'una societat la possibilitat i, alhora, la responsabilitat de respectar i enriquir la seua herència cultural, lingüística i espiritual comú, de promoure l'educació dels altres, de defensar la causa de la justícia social, de protegir el medi ambient i de ser tolerant amb els sistemes socials, polítics i religiosos que difereixen dels propis, vetllant pel respecte dels valors humanistes i dels drets humans comunament acceptats, així com de treballar per la pau i la solidaritat internacionals en un món interdependent.

Un altre objectiu, no menys essencial, del desenvolupament de l'educació és la transmissió i l'enriquiment dels valors culturals i morals comuns. En aquests valors s'assenten l'individu i la societat la seua identitat i la seua dignitat. L'educació bàsica és més que un fi en si mateixa. És la base per a un aprenentatge i un desenvolupament humà permanents sobre el qual els països poden construir sistemàticament nous nivells i nous tipus d'educació i capacitació.

EDUCACIÓ PER A TOTS: UNA VISIÓ AMPLIADA I UN COMPROMÍS RENOVAT

Article II. Perfilant LA VISIÓ

Satisfer les necessitats bàsiques d'aprenentatge exigeix alguna cosa més que una renovació del compromís amb l'educació bàsica en el seu estat actual. El que es requereix és una "visió ampliada" que vaja més enllà dels recursos actuals, les estructures institucionals, els plans d'estudis i els sistemes tradicionals d'instrucció, prenent com a base el millor de les pràctiques en ús.

Hui dia hi ha noves possibilitats que són fruit de la convergència entre l'increment de la informació i la capacitat sense precedents de comunicació. Aquestes possibilitats hem aprofitar amb esperit creador i amb la determinació de fer créixer la seua eficàcia.

Aquesta visió ampliada, tal com s'exposa en els articles 3 al 7 d'aquesta Declaració, comprèn el següent:

Prof. Laura Monsalve

- Universalitzar l'accés a l'educació i fomentar l'equitat;
- Prestar atenció prioritària a l'aprenentatge;
- Ampliar els mitjans i l'abast de l'educació bàsica;
- Millorar l'ambient per a l'aprenentatge;
- Enfortir la concertació d'accions.

Convertir en realitat l'enorme potencial existent per al progrés i l'increment de les possibilitats dels individus depèn que es possibiliti a aquests per adquirir l'educació i l'impuls necessaris per tal d'utilitzar la massa en constant expansió de coneixements útils i aprofitar els nous mitjans de transmissió d'aquests coneixements.

Article III. UNIVERSALITZAR L'ACCÉS A L'EDUCACIÓ I FOMENTAR L'EQUITAT

L'educació bàsica s'ha de proporcionar a tots els xiquets, joves i adults.

Amb aquesta finalitat caldria augmentar els serveis educatius de qualitat i prendre mesures coherents per reduir les desigualtats. Perquè l'educació bàsica siga equitativa, s'ha d'oferir a tots els xiquets, joves i adults l'oportunitat d'aconseguir i mantenir un nivell acceptable d'aprenentatge. La prioritat més urgent consisteix a garantir l'accés i millorar la qualitat de l'educació per a xiquets i dones i en suprimir tots els obstacles que s'oposen a la seua participació activa. S'han d'eliminar de l'educació tots els estereotips al voltant dels sexes.

Cal entestar activament a modificar les desigualtats en matèria d'educació i suprimir les discriminacions en les possibilitats d'aprenentatge dels grups desafesats: els pobres, els xiquets del carrer i els xiquets que treballen, les poblacions de les zones remotes i rurals, els nòmades i els treballadors migrants, els pobles indígenes, les minories ètniques, racials i lingüístiques, els refugiats, els desplaçats per la guerra, i els pobles sotmesos a un règim d'ocupació. Les necessitats bàsiques d'aprenentatge de les persones impedides necessiten especial atenció. Cal prendre mesures per garantir a aquestes persones, en les seues diverses categories, la igualtat d'accés a l'educació com a part integrant del sistema educatiu.

Article IV. CONCENTRAR L'ATENCIÓ A L'APRENENTATGE

Que l'increment de les possibilitats d'educació es tradueixi en un desenvolupament genuí de l'individu o de la societat depèn en definitiva que els individus aprenguen veritablement com a

---

Prof. Laura Monsalve

resultat d'aquestes possibilitats, és a dir, que veritablement adquireixen coneixements útils, capacitat de raïonament, aptituds i valors.

En conseqüència, l'educació bàsica s'ha de centrar en les adquisicions i els resultats efectius de l'aprenentatge, en comptes de prestar exclusivament atenció al fet de matricular, de participar de manera continuada en els programes d'instrucció i d'obtenir el certificat final. Per això és necessari determinar nivells acceptables d'adquisició de coneixements mitjançant l'aprenentatge en els plans d'educació i aplicar sistemes millorats d'avaluació dels resultats.

Article V. AMPLIAR ELS MITJANS I L'ABAST DE L'EDUCACIÓ BÀSICA

La diversitat, la complexitat i el caràcter canviant de les necessitats bàsiques d'aprenentatge dels xiquets, joves i adults exigeixen ampliar i definir de nou constantment l'abast de l'educació bàsica de manera que s'hi incloguen els següents elements:

L'aprenentatge comença amb el naixement.

Això exigeix la cura primerenca i l'educació inicial de la infància, el que es pot aconseguir mitjançant mesures destinades a la família, la comunitat o les institucions, segons convinga.

El principal sistema per impartir l'educació bàsica fora de la família és l'escola primària.

L'educació primària ha de ser universal, garantir la satisfacció de les necessitats bàsiques d'aprenentatge de tots els xiquets i tenir en compte la cultura, les necessitats i les possibilitats de la comunitat. Altres programes alternatius poden ajudar a atendre les necessitats d'aprenentatge de xiquets l'accés a l'escolaritat formal és limitat o no existeix, sempre que comparteixin els mateixos nivells d'aprenentatge aplicats a l'ensenyament escolar i que disposen de l'adequat suport.

Les necessitats bàsiques d'aprenentatge de joves i adults són diverses i poden satisfer mitjançant sistemes variats.

Els programes d'alfabetització són indispensables, ja que saber llegir i escriure constitueix una capacitat necessària en si mateixa i és la base d'altres aptituds vitals. L'alfabetització en la llengua materna reforça la identitat i l'herència cultural. Altres necessitats poden satisfer mitjançant la capacitació tècnica, l'aprenentatge d'oficis i els programes d'educació formal i no formal en matèries com ara la salut, la nutrició, la població, les tècniques agrícoles, el medi

---

Prof. Laura Monsalve

ambient, la ciència, la tecnologia, la vida familiar - inclosa una sensibilització a les qüestions de la natalitat i altres problemes de la societat.

Tots els instruments útils i els canals d'informació, comunicació i acció social poden emprar-se per contribuir a transmetre coneixements essencials i informar i educar els individus sobre les qüestions socials.

A més dels mitjans tradicionals, poden mobilitzar altres com les biblioteques, la televisió i la ràdio, per tal d'utilitzar les seves possibilitats per satisfer les necessitats d'educació bàsica de tots.

Aquests elements han de constituir un sistema integrat i complementari, de manera que es reforcen mútuament i responguen a pautes comparables d'adquisició de coneixements, i contribuir a crear i a desenvolupar les possibilitats d'aprenentatge permanent.

Article VI. MILLORAR LES CONDICIONS D'APRENTATGE

L'aprenentatge no es produeix en situació d'aïllament. Per això les societats hagen aconseguir que tots els que aprenen rebin nutrició, cures mèdiques i el suport físic i afectiu general que necessiten per participar activament en la seua pròpia educació i beneficiar-se'n.

Els coneixements i les capacitats per millorar les condicions d'aprenentatge dels xiquets s'han d'integrar en els programes comunitaris d'aprenentatge per a adults. L'educació dels xiquets i la dels seus pares-o altres persones encarregades d'ells-es donen suport mútuament, i aquesta interacció hauria d'aprofitar per crear, en benefici de tots, un ambient d'aprenentatge càlid i estimulant.

Article VII. ENFORTIR LA CONCERTACIÓ D'ACCIONS

Les autoritats nacionals, regionals i locals responsables de l'educació tenen l'obligació prioritària de proporcionar educació bàsica a tots, però no es pot esperar d'elles que subministrin la totalitat dels elements humans, financers i organitzatius necessaris per a aquesta tasca.

Serà necessària la concertació d'accions entre tots els subsectors i totes les formes d'educació, tenint en compte l'especial paper professional del personal docent i el dels administradors i altre

---

Prof. Laura Monsalve

personal d'educació, la concertació d'accions entre el ministeri d'educació i altres ministeris , entre ells els de planificació, hisenda, salut, treball, comunicació i altres sectors socials, la cooperació entre organitzacions governamentals i no governamentals, el sector privat, les comunitats locals, els grups religiosos i la família.

És particularment important reconèixer el paper vital dels educadors i de les famílies. En aquest context, les condicions de servei i la situació social del personal docent, que representen un element decisiu per aconseguir l'educació per a tots, cal millorar urgentment en tots els països, d'acord amb la Recomanació OIT / UNESCO relativa a la situació del personal docent (1966). La concertació genuïna d'accions contribueix al planejament, la realització, l'administració i l'avaluació dels plans d'educació bàsica. L'acció concertada està a la base del que anomenem "una visió ampliada i un compromís renovat".

EDUCACIÓ PER A TOTS: LES CONDICIONS NECESSÀRIES

Article VIII. DESENVOLUPAR POLÍTIQUES DE SUPORT

Cal desenvolupar polítiques de suport als sectors social, cultural i econòmic per poder impartir i aprofitar de manera justa l'educació bàsica amb vista a la millora de l'individu i de la societat.

Dispensar educació bàsica a tots depèn d'un compromís i una voluntat polítics recolzats en adequades mesures fiscals i reforçats per reformes de política educativa i per la vitalització de les institucions.

Una política apropiada en matèria d'economia, comerç, treball, ocupació i salut enfortirà els incentius dels que aprenen i la seva contribució al desenvolupament de la societat. La societat ha de proporcionar a més un sòlid ambient intel·lectual i científic a l'educació bàsica. Això requereix la millora de l'ensenyament superior i el desenvolupament de la investigació científica. A cada nivell de l'educació hauria de ser possible establir un estret contacte amb el coneixement tecnològic i científic contemporani.

Article IX. MOBILITZAR ELS RECURSOS

Si les necessitats bàsiques d'aprenentatge per a tots s'han de satisfer a través d'accions d'abast molt més ampli que en el passat, serà essencial mobilitzar tant els recursos financers i humans existents com els nous recursos, públics, privats o voluntaris.

Tots els membres de la societat tenen una contribució d'aportar, tenint present que el temps, l'energia i els fons consagrats a l'educació bàsica constitueixen potser la inversió humana més important que pugui fer-se per al futur d'un país.

Un suport més ampli del sector públic significa atreure recursos de tots els organismes governamentals responsables del desenvolupament humà, de l'augment en valor absolut i relatiu de les assignacions als serveis d'educació bàsica, encara que sense oblidar les contraposades demandes que pesen sobre els recursos nacionals i que l'educació és un sector important però no únic. Prestar atenció acurada a la millora de la utilització dels recursos disponibles per a l'educació i de l'eficàcia dels programes d'educació actuals no només permetrà obtenir un major rendiment, sinó que podrà a més atreure nous recursos. La urgent tasca de satisfer les necessitats bàsiques d'aprenentatge pot requerir una redistribució dels recursos entre sectors, per exemple, una transferència de fons de la despesa militar a l'educació.

En particular, els països que duen a terme ajustaments estructurals o que han de carregar amb l'angoixant fardell del deute extern necessitaran concedir protecció especial a l'educació bàsica. Ara més que mai, l'educació s'ha de considerar una dimensió fonamental de tot projecte social, cultural i econòmic.

Article X. ENFORTIR LA SOLIDARITAT INTERNACIONAL

La satisfacció de les necessitats bàsiques d'aprenentatge constitueix una comuna i universal tasca humana. Per dur a terme aquesta tasca es requereixen la solidaritat internacional i unes relacions econòmiques justes i equitatives per tal de corregir les actuals disparitats econòmiques.

Totes les nacions tenen valuosos coneixements i experiències de compartir amb vista a elaborar polítiques i programes d'educació eficaços. Serà necessari un augment substancial i a llarg termini dels recursos destinats a l'educació bàsica. La comunitat mundial, inclosos els organismes i institucions intergovernamentals, té la responsabilitat urgent d'atenuar les limitacions que impedeixen a algunes nacions aconseguir la meta de l'educació per a tothom. Això requerirà adoptar mesures que incrementin els pressupostos nacionals dels països més pobres o ajuden a alleujar la càrrega de la pesada deute que pateixen. Creditors i deutors han de tractar de trobar fórmules noves i equitatives per reduir aquesta càrrega, ja que la capacitat de

---

Prof. Laura Monsalve

molts països en desenvolupament per fer front eficaçment a les necessitats d'educació i altres necessitats bàsiques es reforçaria considerablement si es trobessin solucions al problema del deute .

Les necessitats bàsiques d'aprenentatge dels adults i els xiquets s'han d'atendre allà on n'hi haja. Els països menys avançats i amb baixos ingressos tenen necessitats particulars a les que s'ha de concedir prioritat al suport internacional a l'educació bàsica durant el decenni de 1990. Totes les nacions han també obrar conjuntament per resoldre conflictes i conteses, acabar amb les situacions d'ocupació militar i assentar a les poblacions desplaçades o facilitar el seu retorn als seus països d'origen, assegurant-se que s'atenen les seues necessitats bàsiques d'aprenentatge. Només en un ambient estable i pacífic poden crear les condicions perquè tots els éssers humans, xiquets i adults per igual, puguin beneficiar-se dels objectius de l'educació per a tots.

OBJECTIUS DEL MIL · LENNI

Els Objectius de Desenvolupament del Mil · lenni, també coneguts com Objectius del Mil · lenni, són huit propòsits de desenvolupament humà fixats l'any 2000, que els 192 països membres de les Nacions Unides van acordar aconseguir per al 2015.

Fent un recorregut històric, el 1989 queia el mur de Berlín. Paradoxalment, la fi de la confrontació Est-Oest no es comprenia com la millor oportunitat per acabar amb les diferències Nord-Sud.

A partir de 1990, l'ajuda oficial al desenvolupament (AOD) va perdre la seua utilitat com a eina en la lluita de blocs i probablement els Estats no canviaran les seues polítiques d'ajuda fins que no tornen a entendre l'AOD, com una eina, aquesta vegada a la lluita contra el terrorisme.

En el nou tauler de joc internacional en què el Sud valia, si és possible, encara menys i en el qual Àfrica quedava definitivament a la deriva, des de la Secretaria General de Nacions Unides l'egipci Butros Butros-Ghali va proposar la celebració d'una sèrie de cimera internacional per afrontar i posar remei als grans problemes de la CULPABILITAT.

A dia d'avui, 1.200 milions de persones subsisteixen amb un dòlar al dia, altres 925.000.000 passen gana, 114 milions de xiquets en edat escolar no van a l'escola, d'ells, 63 milions són xiquetes. A l'any, perden la vida 11 milions de menors de cinc anys, la majoria per malalties tractables, pel que fa a les mares, mig milió pereix cada any durant el part o maternitat. La sida no para de estendre matant cada any a tres milions de persones, mentre que altres 2.400 milions no tenen accés a aigua potable. A la data Argentina té diverses ciutats a les quals els seus habitants no poden accedir a l'ús d'aigua potable.

En aquest context, després de la celebració de les cites al llarg dels noranta i amb la puixança dels moviments antiglobalització, va tenir lloc el setembre de 2000, a la ciutat de Nova York, la Cimera del Mil · lenni. Representants de 189 estats recordaven els compromisos adquirits en els noranta i signaven la Declaració del Mil · lenni.

2 - QUINS SÓN ELS OBJECTIUS DEL MIL · LENNI?

En la Declaració del Mil · lenni es recullen huit Objectius referents a l'eradicació de la pobresa, l'educació primària universal, la igualtat entre els gèneres, la mortalitat infantil, materna, l'avanç del VIH / sida i el manteniment del medi ambient.

Per objectius, i en resposta d'aquells que demandaven un canvi cap a postures més socials dels mercats mundials i organitzacions financeres s'afegeix l'Objectiu 8, 'Fomentar una Associació Mundial per al Desenvolupament'. En altres paraules, l'objectiu promou que el sistema comercial, d'ajuda oficial i de préstec garanteixi la consecució en 2015 dels primers set Objectius i, en general, un món més just.

Cada Objectiu es divideix en una sèrie de metes, un total de 18, quantificables mitjançant 48 indicadors concrets. Per primera vegada, l'agenda internacional del desenvolupament posa una data per a la consecució d'acords concrets i mesurables.

Els títols dels huit objectius, amb les seues metes específiques, són:

- Objectiu 1: Eradicar la pobresa extrema i la fam.
  - Reduir a la meitat, entre 1990 i 2015, la proporció de persones que pateixen fam.
  - Reduir a la meitat, entre 1990 i 2015, la proporció de persones amb ingressos inferiors a un dòlar diari.
  - Aconseguir plena ocupació productiu i treball digne per a tots, incloent dones i joves.
- Objectiu 2: Aconseguir l'ensenyament primari universal.
  - Assegurar que el 2015, la infància de qualsevol part, xiquets i xiquetes per igual, siguin capaços de completar un cicle complet d'ensenyament primari.
- Objectiu 3: Promoure la igualtat entre els gèneres i l'autonomia de la dona.

Prof. Laura Monsalve

- Eliminar les desigualtats entre els gèneres en l'ensenyament primari i secundari, preferiblement per a l'any 2005, i en tots els nivells de l'ensenyament abans de finals del 2015

• Objectiu 4: Reduir la mortalitat infantil.

- Reduir en dues tercers parts, entre 1990 i 2015, la mortalitat de xiquets menors de cinc anys.

• Objectiu 5: Millorar la salut materna

- Reduir en tres quartes parts, entre 1990 i 2015, la mortalitat materna.

- Aconseguir l'accés universal a la salut reproductiva.

• Objectiu 6: Combatre el VIH / SIDA, el paludisme i altres malalties.

- Haver detingut i començat a reduir la propagació del VIH / SIDA el 2015.

- Aconseguir, per a 2010, l'accés universal al tractament del VIH / SIDA de totes les persones que ho necessiten.

- Haver detingut i començat a reduir, el 2015, la incidència de la malària i altres malalties greus

• Objectiu 7: Garantir el manteniment del medi ambient.

- Incorporar els principis del desenvolupament sostenible en les polítiques i els programes nacionals i reduir la pèrdua de recursos del medi ambient.

- Haver reduït i haver alentit considerablement la pèrdua de diversitat biològica el 2010.

- Reduir a la meitat, per al 2015, la proporció de persones sense accés sostenible a l'aigua potable i a serveis bàsics de sanejament.

- Haver millorat considerablement, el 2020, la vida d'almenys 100 milions d'habitants de barris marginals.

• Objectiu 8: Fomentar una associació mundial per al desenvolupament.

- Desenvolupar encara més un sistema comercial i financer obert, basat en normes, previsible i no discriminatori.
- Atendre les necessitats especials dels països menys avançats.
- Atendre les necessitats especials dels països en desenvolupament sense litoral i els xicotets Estats insulars en desenvolupament (mitjançant el Programa d'Acció per al desenvolupament sostenible dels xicotets estats insulars en desenvolupament i els resultats del vintè segon període extraordinari de sessions de l'Assemblea General).
- Encarar de manera integral els problemes del deute dels països en desenvolupament amb mesures nacionals i internacionals perquè el deute sigui sostenible a llarg termini.
- En cooperació amb les empreses farmacèutiques, proporcionar accés als medicaments essencials en els països en desenvolupament a preus assequibles.
- En cooperació amb el sector privat, donar accés als beneficis de les noves tecnologies, especialment les de la informació i les comunicacions.

L'únic objectiu que no està marcat per cap termini és el huitè, el que per a molts significa que ja hauria d'estar complint.

3 - INDICADORS DELS ODM

Per facilitar el mesurament dels èxits aconseguits en els compromisos acordats l'any 2000 en la Declaració del Mil·lenni de les Nacions Unides, experts estadístics nacionals i internacionals van seleccionar una sèrie d'indicadors per avaluar el progrés durant el període del 1990 al 2015. Cada any, el Secretari General presenta un informe a l'Assemblea General de les Nacions Unides descrivint el progrés aconseguit a través de la implementació de la Declaració. Aquest informe es basa en dades d'indicadors seleccionats, agregats a nivell global i regional. Els indicadors utilitzats són els que a continuació presentem:

- Objectiu 1: Eradicar la pobresa extrema i la fam:

01/01 Proporció de la població amb ingressos inferiors a 1 dòlar per dia segons la paritat del poder adquisitiu (PPA).

1.2 Coeficient de la bretxa de pobresa

1/3 Proporció del consum nacional que correspon a la cinquena part més pobra de la població

1.4 Taxa de creixement del producte intern brut per persona ocupada

01/05 Taxa de població ocupada

01/06 Proporció de la població ocupada amb ingressos inferiors a 1 dòlar per dia segons la paritat del poder adquisitiu

1/7 Proporció de la població ocupada total que treballa per compte propi o en un negoci familiar

1/8 Xiquets menors de 5 anys amb pes inferior al normal

1/9 Proporció de la població que no arriba al nivell mínim de consum d'energia alimentària

- Objectiu 2: Aconseguir l'ensenyament primari universal:

2.1 Taxa neta de matriculació a l'ensenyament primari

2.2 Proporció d'alumnes que comencen el primer grau i arriben a l'últim grau de l'ensenyament primari

2.3 Taxa d'alfabetització de les persones d'entre 15 i 24 anys, dones i homes

---

Prof. Laura Monsalve

- Objectiu 4: Reduir la mortalitat infantil:

4.1 Taxa de mortalitat de xiquets menors de 5 anys

4.2 Taxa de mortalitat infantil

4/3 Proporció de xiquets d'1 any immunitzats contra el xarampió

- Objectiu 5: Millorar la salut materna:

01/05 Taxa de mortalitat materna

5/2 Proporció de parts amb assistència de personal sanitari especialitzat

5.3 Taxa d'ús d'anticonceptius

5/0 Taxa de natalitat entre les adolescents

5/5 Cobertura d'atenció prenatal (almenys una consulta i almenys quatre consultes)

5/6 Necessitats insatisfetes en matèria de planificació familiar

- Objectiu 6: Combatre el VIH / SIDA, el paludisme i altres malalties:

6.1 Prevalença del VIH a les persones d'entre 15 i 24 anys

6.2 Ús de preservatius en l'última relació sexual d'alt risc

6.3 Proporció de la població d'entre 15 i 24 anys que té coneixements amplis i correctes sobre el VIH / SIDA

6.4 Relació entre l'assistència escolar de nens orfes i la de nens no orfes d'entre 10 i 14 anys

6.5 Proporció de la població portadora del VIH amb infecció avançada que té accés a medicaments antiretrovirals

6.6 Incidència i taxa de mortalitat associades a la malària

6.7 Proporció de nens menors de 5 anys que dormen protegits per mosquiteres impregnats d'insecticida i proporció de xiquets menors de 5 anys amb febre que reben tractament amb els medicaments contra la malària adequats

6.8 Incidència i taxa de mortalitat associades a la tuberculosi

6.9 Proporció de casos de tuberculosi detectats i curats amb el tractament breu sota observació directa

• Objectiu 7: Garantir el manteniment del medi ambient:

7.1 Proporció de la superfície de terres coberta per boscos

7/2 Emissions de diòxid de carboni (totals, per càpita i per cada dòlar del producte intern brut (PPA)) i consum de substàncies que esgoten la capa d'ozó

7.3 Proporció de poblacions de peixos que estan dins d'uns límits biològics segurs

7.4 Proporció del total de recursos hídrics utilitzada

7/5 Proporció de zones terrestres i marines protegides

7.6 Proporció d'espècies en perill d'extinció

7/7 Proporció de la població amb accés a millors fonts d'aigua potable.2

7/8 Proporció de la població amb accés a millors serveis de saneamiento.3

7/9 Proporció de la població urbana que viu en barris marginals

• Objectiu 8: Fomentar una associació mundial per al desenvolupament:

Prof. Laura Monsalve

8/1 AOD (Assistència oficial per al desenvolupament) neta, en total i per als països menys avançats, com percentatge de l'ingrés nacional brut dels països donants del Comitè d'Assistència per al Desenvolupament de l'Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmics (CAD / OCDE)

8.2 Proporció del total d'AOD bilateral i per sectors que els donants del CAD / OCDE destinen a serveis socials bàsics (ensenyament bàsic, atenció primària de la salut, nutrició, aigua potable i sanejament)

8.3 Proporció de l'AOD bilateral dels donants del CAD / OCDE que no està condicionada

8.4 AOD rebuda pels països en desenvolupament sense litoral en proporció al seu ingrés nacional brut

8.5 AOD rebuda pels petits Estats insulars en desenvolupament en proporció al seu ingrés nacional brut

8/6 Proporció del total d'importacions dels països desenvolupats (pel seu valor i excepte armaments) procedents de països en desenvolupament i països menys avançats, admeses sense pagar drets

8/7 Aranzels mitjans aplicats pels països desenvolupats als productes agrícoles i tèxtils i les peces de vestir procedents de països en desenvolupament

8/8 Estimació de l'ajuda agrícola dels països de l'OCDE en percentatge del seu producte intern brut

8.9 Proporció d'AOD destinada a fomentar la capacitat comercial

8/10 Nombre total de països que han arribat al punt de decisió i nombre total de països que han arribat al punt de culminació de la Iniciativa en favor dels països pobres molt endeutats (acumulatiu)

8/11 Alleujament del deute compromès acord amb la Iniciativa a favor dels països pobres molt endeutats i la Iniciativa multilateral d'alleugeriment del deute

8.13 Proporció de la població amb accés sostenible a medicaments essencials a preus assequibles

8.14 Línies de telèfon per cada 100 habitants

8.15 Abonats a telèfons mòbils per cada 100 habitants

8.16 Usuaris d'Internet per cada 100 habitants

Ara mateix, els Objectius constitueixen la principal agenda del desenvolupament i tant les diferents agències de Nacions Unides com les Organitzacions internacionals de crèdit, les ONG i les agències oficials de cooperació focalitzen el seu treball en l'assoliment dels ODM.

Tanmateix, són moltes les crítiques que els plouen als Objectius: hi ha qui els descriu com una nova declaració de Nacions Unides que no es complirà, es qüestiona el seu suport, ja que després de 2015 no es va a mobilitzar la mateixa quantitat de recursos. Per altres, els ODM no són més que un revés en les polítiques de desenvolupament, ja que lluiten contra les conseqüències i no contra les causes del subdesenvolupament. Això és discutible, ja que és clar que en el cercle viciós de la pobresa, les conseqüències es converteixen de nou en les causes.

També s'han considerat massa generalistes o ambiciosos (diversos pronòstics ja avancen que no s'assoliran els ODM). I s'han qualificat com oportunistes, en utilitzar alguns indicadors com percentatges en comptes de nombres absoluts o considerar que la pobresa extrema està situada en un dòlar al dia quan, per exemple, el Banc Mundial utilitza la xifra de 1.25 dòlars diaris com límit de la extrema pobresa.

4 - VISIÓ ACTUAL

4.1. ÈXITS DELS ODM

Han passat més de 10 anys des que els líders del món van establir objectius i metes per alliberar la humanitat de la pobresa extrema, la fam, l'analfabetisme i de les malalties. La Declaració del Mil·lenni i el marc d'acció derivat d'aquesta per a la rendició de comptes han motivat esforços per al desenvolupament, han ajudat a fixar prioritats nacionals i internacionals i han guiat l'atenció respecte a les accions conseqüents.

Si bé queda molta feina per davant, el món té raons per celebrar, com el continuat creixement econòmic experimentat per alguns dels països en vies de desenvolupament i per les intervencions específiques en àrees crucials. Gràcies a l'increment de l'aportació de fons de diferents fonts s'han expandit els programes que proveeixen serveis i recursos als que més els necessiten.

Aquests són alguns dels camps més destacats:

- La pobresa continua reduint en molts països i regions

Malgrat els seriosos revessos soferts pels problemes econòmics de 2008-2009, exacerbats per la crisi dels aliments i de l'energia, el món segueix encaminat a aconseguir la meta de reducció de la pobresa. S'espera que per al 2015 la taxa mundial de pobresa del món sigui menor del 15%, molt per sota de l'objectiu del 23%. No obstant això, aquesta tendència global reflecteix principalment el ràpid creixement ocorregut a l'Àsia oriental, especialment a la Xina.

Prof. Laura Monsalve

- • Alguns dels països més pobres han aconseguit els avenços més notables en educació

Burundi, la República Unida de Tanzània, Rwanda, Samoa, Sant Vaig prendre i Príncep i Togo han assolit l'objectiu d'aconseguir l'ensenyament primari universal, o estan a punt d'això. Hi ha hagut avenços significatius a Benín, Butan, Burkina Faso, Etiòpia, Guinea, Mali, Moçambic i Níger, on la taxa neta de matriculació en ensenyament primari va créixer més de 25 punts percentuals entre 1999 i 2009. Amb un increment de 18 punts entre 1999 i 2009, Àfrica subsahariana és la regió amb el millor resultat.

- • Les intervencions específiques han reduït la mortalitat dels nens

La quantitat de morts de nens menors de 5 anys ha caigut de 12,4 milions en 1990-8.100.000 el 2009. Això vol dir que cada dia moren 12.000 xiquets menys. Entre 2000 i 2008, la combinació d'una millor cobertura mitjançant vacunacions i l'oportunitat de rebre una segona dosi de la vacuna va produir una caiguda del 78% en les morts per xarampió a tot el món. Aquestes morts evitades representen una quarta part del descens de la mortalitat total en xiquets menors de 5 anys.

- • L'augment del finançament i els esforços per a la reducció de la malària han reduït les morts per paludisme

Amb la dedicació de governs, agències internacionals, treballadors de la salut i la societat civil, les morts mundials per paludisme han disminuït un 20%, passant

de gairebé 985.000 en 2000-781.000 el 2009. Aquest progrés s'ha aconseguit gràcies a l'aplicació de mesures crucials, com la distribució de mosquiteres impregnats d'insecticida, que a l'Àfrica subsahariana cobreixen el 76% de la població exposada a la malaltia. Els més dràstics descensos absoluts es van produir a l'Àfrica, on 11 països van reduir en més d'un 50% els casos d'infecció i les morts per paludisme.

- • Les inversions en la prevenció i el tractament del VIH estan donant resultats

---

Prof. Laura Monsalve

Les noves infeccions per VIH estan disminuint de manera constant, principalment a l'Àfrica subsahariana. S'estima que el 2009 hi va haver 2,6 milions d'infeccions per VIH, una caiguda del 21% respecte del 1997, any que ostenta el rècord de noves infeccions. Gràcies a la major disponibilitat de fons i a l'expansió dels principals programes, la quantitat de persones que entre 2004 i 2009 van rebre medicació antiretroviral contra el VIH / SIDA es va multiplicar per 13. A finals de 2009, en els països amb ingressos baixos i mitjans havia 5,25 milions d'persones que rebien tractament, la qual cosa suposa un increment de més d'1, 2 milions de persones des de desembre de 2008. En conseqüència, la quantitat de morts per SIDA disminuir un 19% durant aquest període.

- • Gràcies a les eficaces estratègies contra la tuberculosi, s'estan salvant milions de vides

Entre 1995 i 2009 van ser tractats amb èxit 41 milions d'pacients amb tuberculosi i es van salvar uns 6 milions de vides gràcies als eficaços protocols per al tractament de la malaltia. Arreu del món, les morts atribuïdes a la tuberculosi han caigut en més d'un terç des de 1990.

- • Totes les regions han progressat quant a l'accés a aigua potable

S'estima que en el període 1990-2008, 1.100 milions de persones en àrees urbanes i 723 milions en àrees rurals van obtenir accés a fonts d'aigua potable millorades. Àsia oriental registrar els majors avenços en la cobertura d'aigua potable, ja que va passar del 69% el 1990 al 86% el 2008. A l'Àfrica subsahariana gairebé es va duplicar la quantitat de persones que disposa d'una font d'aigua millorada, passant de 252 milions en 1990-492.000.000 el 2008.

4.2. ASPECTES A MILLORAR

Encara que molts països han demostrat que és possible progressar, cal intensificar els esforços i orientar-los cap els més necessitats: els que viuen en pobresa extrema i els que estan en desavantatge per raó del seu sexe, edat, grup ètnic o discapacitat. Les diferències de progrés entre àrees urbanes i rurals segueixen sent aclaparadores.

- • Els xiquets més pobres han estat els menys beneficiats pel que fa a la millora de l'alimentació

El 2009, gairebé un 25% dels nens de països en vies de desenvolupament tenien un pes inferior al normal, sent els més pobres els més afectats. A Àsia meridional l'escassetat d'aliments de qualitat, les males pràctiques alimentàries i les condicions de salubritat inadequades han contribuït a que la deficiència de pes en els nens sigui la més aguda del món. Entre 1995 i 2009, en aquesta regió no es va produir millora significativa alguna entre els nens de les famílies més pobres, mentre que la insuficiència ponderal en els nens del 20% de les llars més rics disminuïr gairebé en un terç. Els nens de les àrees rurals de les regions en desenvolupament tenen el doble de probabilitat de tenir un pes inferior al normal que els nens de les àrees urbanes.

- • Les oportunitats de tenir una ocupació productiva ia temps complet segueixen sent escasses, particularment per a les dones

En almenys la meitat de les regions hi ha un gran dèficit pel que fa a l'accés de les dones al treball remunerat. Després de les pronunciades pèrdues de treball de 2008-2009, el creixement de l'ocupació que va tenir lloc durant la recuperació de 2010, sobretot en els països en vies de desenvolupament, va ser menor per les dones que per als homes. Les dones emprades en la indústria manufacturera es van veure especialment afectades.

Prof. Laura Monsalve

- • Ser pobre, dona o viure en una zona de conflicte augmenta la probabilitat de no anar a l'escola

La taxa neta de matriculació en ensenyament primari ha augmentat només 7 punts percentuals des de 1999, arribant al 89% el 2009. Recentment, els avenços s'han alentit, minvant les possibilitats de complir amb l'ODM d'aconseguir l'ensenyament primari universal el 2015. Els xiquets de les famílies més pobres, els de les àrees rurals i les xiquetes són els que tenen les majors probabilitats de no assistir a l'escola. El 42% (28 milions) dels xiquets del món en edat d'assistir a l'escola primària que no estan matriculats viu en països pobres afectats per conflictes.

- • Els avenços en el sanejament sovint no arriben als pobres ni als que viuen en àrees rurals

Més de 2.600 milions de persones no tenen inodors amb descàrrega d'aigua o d'un altre tipus de serveis de sanejament millorats, i on es van produir avenços en aquest àmbit, en general no van arribar als sectors pobres. Una anàlisi de les tendències en el període 1995-2008 en tres països d'Àsia meridional mostra que les millores en sanejament beneficiar desproporcionadament als que tenien una millor situació econòmica, mentre que el sanejament del 40% de les llars més pobres amb prou feines va augmentar. Les diferències en la cobertura del sanejament entre les àrees urbanes i rurals s'estan reduint, però la població rural segueix en clar desavantatge en diverses regions.

- • Millorar les vides de la creixent quantitat de pobres a zones urbanes segueix sent un repte monumental

En els països en vies de desenvolupament, els avenços en la millora de condicions als barris de tuguris no han estat suficients per contrarestar el creixement d'aquest i d'altres tipus d'assentaments informals. A les regions en desenvolupament, la població urbana que viu en tuguris s'estima que ascendeix a uns 828.000.000, xifra que era de 657 milions el 1990 i de 767 milions el 2000. Hauran redoblar els esforços per millorar la

---

Prof. Laura Monsalve

qualitat de vida dels habitants pobres que resideixen a ciutats i metròpolis dels països en vies de desenvolupament.

- El major accés a fonts millorades d'aigua potable no ha estat uniforme

En totes les regions, l'accés a aigua potable és inferior a les àrees rurals que a les urbanes. A l'Àfrica subsahariana, un habitant urbà té 1,8 vegades més probabilitats de disposar d'una font millorada d'aigua potable que una persona que viu en una àrea rural.

El progrés continu requereix un actiu compromís per la pau, l'equitat, la igualtat i la sostenibilitat

A la Reunió plenària d'alt nivell de l'Assemblea General de 2010 sobre els ODM, els líders mundials van reafirmar el seu compromís amb els ODM i van fer una crida per intensificar les mesures col·lectives i per expandir les polítiques amb més èxit. A més, van reconèixer els desafiaments que presenten les múltiples crisis, les creixents desigualtats i els persistents conflictes violents. Els líders mundials van fer una crida a l'acció per assegurar un accés indiscriminat de les dones i les xiquetes a l'educació, els serveis bàsics, l'atenció de la salut, les oportunitats econòmiques i la presa de decisions a tots els nivells, reconeixent que el assoliment dels ODM depèn en gran part de l'empoderament de les dones. Els líders del món van destacar també que una acció accelerada per assolir els objectius requereix un creixement econòmic sostenible, inclouent i equitatiu, un creixement que permeti que tots es beneficiïn dels avenços i de les oportunitats econòmiques generades. Finalment, un avanç més ràpid i decisiu cap a la conquesta dels ODM exigirà una coordinació mundial revitalitzada, el compliment diligent dels compromisos assumits i una veloç transició cap a un futur ecològicament més sostenible.

REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS

- MARIA JOSE. Objetivos de Desarrollo del Milenio (ODM). <http://macrisolis.blogspot.com/2010/06/objetivos-de-desarrollo-del-milenio-odm.html> (Lunes 14 de Junio del 2010).
- Resolución aprobada por la Asamblea General de la Declaración del Milenio (2000). <http://www.un.org/spanish/milenio/ares552.pdf>
- Objetivos de desarrollo del Milenio. http://www.unicef.org/spanish/mdg/28184_28230.htm
- Departamento de Información Pública de las Naciones Unidas <http://www.un.org/spanish/millenniumgoals/pressrelease.shtml>
- Andrés, Juan Manuel; Barge, Andrés; Callejón, María Eugenia <http://www.2015ymas.org/?rubrique23&entidad=Textos&id=3156>
- El polvorín <http://elpolvorin.over-blog.es/article-objetivos-del-milenio-el-fracaso-de-los-objetivos-de-la-onu-fomenta-la-entrada-de-las-grandes-empresas-57546923.html>
- Asociación Enlaces <http://www.codigor.com.ar/odm2.htm> (Enero, 2006)
- Programa de las Naciones Unidas para el Desarrollo <http://content.undp.org/go/newsroom/2010/september/asia-pacific-countries-still-have-opportunity-to-turn-robust-growth-into-anti-poverty-success.es?lang=es> (Septiembre, 2010).